

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W POZNANIU

Wybrane aspekty funkcjonowania wielkopolskiego rynku pracy w 2023 roku

Wyniki analiz i badań własnych
Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu

Poznań, październik 2023

Rzeczpospolita
Polska

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Samorząd Województwa Wielkopolskiego
Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu
ul. Szyperska 14
61-754 Poznań
wuppozn.praca.gov.pl

Główni odbiorcy publikacji:

Instytucje rynku pracy
Instytucje oświatowe i edukacyjne
Obserwatoria rynku pracy
Samorząd województwa
Samorzady powiatowe
Organizacje pracodawców

Data wydania publikacji:

październik 2023

Nakład

80 szt.

Druk :

AGENCJA REKLAMOWA TOP
AGNIESZKA ŁUCZAK
ul. Chocimska 4
87-800 Włocławek

Spis treści

Wstęp	5
Przedsiębiorczość w województwie wielkopolskim w latach 2018-2019	6
Profil osoby uzyskującej dofinansowanie na podjęcie działalności gospodarczej	12
Aktualna sytuacja firm zarejestrowanych w latach 2018-2019	15
Beneficjenci dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej, których firmy zostały zlikwidowane	21
Badanie podmiotów powstałych dzięki uzyskaniu dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej.....	24
Wyniki badania ankietowego	26
Wnioski.....	36
Osoby rejestrujące się jako bezrobotne w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego w 2023 r.	38
Metodologia badania	39
Struktura badanych	41
Rejestracja w urzędzie pracy	42
Ostatnie zatrudnienie osób rejestrujących się	48
Trudności w poszukiwaniu zatrudnienia i samoocena umiejętności z tym związanych	54
Oczekiwania odnośnie zatrudnienia i chęć nauki.....	60
Osoby rejestrujące się jako bezrobotne w opinii pracowników urzędów pracy.....	66
Napływ osób bezrobotnych do urzędów pracy w świetle danych statystycznych.....	69
Podsumowanie	71
Usługi szkoleniowe na wielkopolskim rynku pracy w 2022 roku	75
Szkolenia realizowane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego.....	76
Popularność i efektywność szkoleń jako formy aktywizacji zawodowej w województwie wielkopolskim.....	77
Charakterystyka uczestników szkoleń w 2022 roku.....	82
Ogólna charakterystyka szkoleń realizowanych w 2022 roku.....	87
Realizacja szkoleń grupowych przez wielkopolskie powiatowe urzędy pracy – kryteria wyboru realizatora, monitoring przebiegu i trudności w realizacji	88
Obszary zawodowe szkoleń w 2022 roku.....	94
Działalność instytucji szkoleniowych wpisanych do Rejestru Instytucji Szkoleniowych	96
Ogólna charakterystyka wielkopolskich instytucji szkoleniowych	97
Charakterystyka szkoleń przeprowadzanych przez podmioty z RIS.....	102
Podsumowanie	105

Podstawowe skróty użyte w dalszej części opracowania:

BDL – Bank Danych Lokalnych

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

FP – Fundusz Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

KRAZ - Krajowy Rejestr Agencji Zatrudnienia

KZiS – Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na Potrzeby Rynku Pracy.

MRiPS – Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

PSZ – Publiczne Służby Zatrudnienia

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

RIS – Rejestr Instytucji Szkoleniowych

STOR – System Teleinformatyczny Obsługi Rejestrów PSZ

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy

Elektroniczna wersja publikacji znajduje się na stronie internetowej wuppozn.praca.gov.pl, zakładka: Rynek pracy/Badania i Analizy Rynku Pracy

Wstęp

Jednym z zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy jest opracowywanie badań i analiz pozwalających na rozpoznanie regionalnej specyfiki i problemów. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu po raz kolejny przygotował dla Państwa publikację, która przybliży zjawiska zachodzące na wielkopolskim rynku pracy, z uwzględnieniem perspektywy publicznych służb zatrudnienia i działań przez nie podejmowanych. Zawarte w niej materiały powstały w oparciu o realizowane badania oraz dane dostępne w podmiotach publicznych.

Dofinansowanie do własnej działalności gospodarczej stanowi jedną z popularniejszych i najbardziej efektywnych form aktywizacji zawodowej. Jednak pomysł na firmę i rozpoczęcie jej prowadzenia to dopiero początek trudnej drogi dla osoby samozatrudnionej, a nie każdy nowy przedsiębiorca uzyskujący wsparcie na starcie ze środków publicznych odnosi sukces.

Opracowanie *Przedsiębiorczość w województwie wielkopolskim w latach 2018-2019* poświęcone jest badaniu losów firm powstałych przy wsparciu finansowym udzielonym z powiatowych urzędów pracy po kilku latach od ich powstania.

W rozdziale *Osoby rejestrujące się jako bezrobotne w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego w 2023 r.* przyglądamy się profilowi, oczekiwaniom i motywacjom osób kierujących się do powiatowych urzędów pracy. Pomimo niskiej stopy bezrobocia każdego miesiąca do wielkopolskich urzędów pracy zgłasza się kilka tysięcy osób potrzebujących wsparcia. Kim oni są i co sprawia, że decydują się na korzystanie z pomocy, próbujemy przybliżyć w tym opracowaniu.

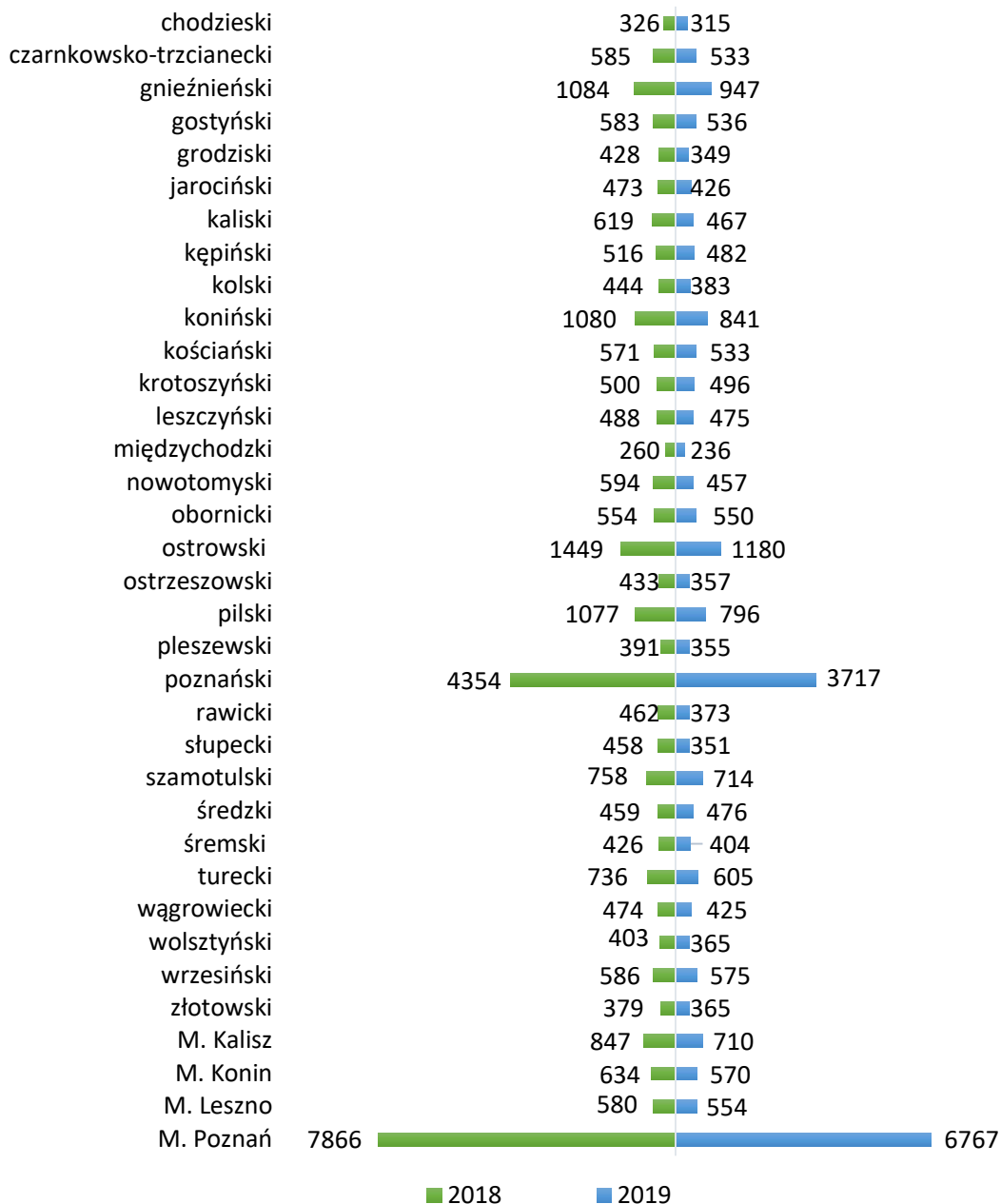
Część trzecia *Usługi szkoleniowe na wielkopolskim rynku pracy w 2022 roku* w sposób wielowątkowy porusza tematykę szkoleń realizowanych przez urzędy pracy. Przyglądamy się uczestnikom szkoleń, ofercie szkoleniowej dostępnej w urzędach pracy oraz sposobom jej przygotowywania do potrzeb lokalnych rynków pracy, omawiamy podejście bezrobotnych do szkoleń i czynniki wpływające na skuteczność szkoleń na drodze ku zatrudnieniu, przybliżamy funkcjonowanie w regionie Rejestru Instytucji Szkoleniowych. Szkolenia są popularną formą aktywizacji zawodowej, i choć nie dają gwarancji zatrudnienia, stanowią inwestycję w kompetencje i kwalifikacje uczestników, podnosząc ich atrakcyjność na rynku pracy i samoocenę.

Życzymy owocnej lektury!

Przedsiębiorczość w województwie wielkopolskim w latach 2018-2019

W latach 2018-2019 wpisano do rejestru REGON niemal 60 tys. podmiotów na terenie województwa wielkopolskiego–31 877 w 2018 r. oraz 27 685 w 2019 r. W porównaniu do 2018 r. liczba rejestrowanych firm zmalała o około 13%.

Wykres 1 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w wielkopolskich powiatach w latach 2018-2019

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie danych REGON

W latach 2018-2019 najwięcej podmiotów rejestrowano w M. Poznaniu oraz w powiecie poznańskim. W dalszej kolejności najwięcej firm powstało w powiatach: ostrowskim,

gnieźnieńskim, konińskim oraz pilskim. Najmniej podmiotów natomiast zarejestrowano na terenie powiatów międzychodzkiego i chodzieskiego.

W ww. okresie najwięcej podmiotów zarejestrowano w takich sekcjach PKD jak handel, budownictwo oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

Tabela 1 Udział podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2018-2019 w województwie wielkopolskim, z uwzględnieniem sekcji PKD [%]

Sekcja PKD	2018	2019
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1,1	1,5
Górnictwo i wydobywanie	0,1	0,1
Przetwórstwo przemysłowe	8,1	8,5
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,2	0,3
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0,2	0,2
Budownictwo	17,8	17,0
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	18,0	18,8
Transport i gospodarka magazynowa	5,3	4,9
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2,8	3,0
Informacja i komunikacja	5,0	4,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2,4	2,4
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3,4	3,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	11,9	11,1
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4,9	5,0
Edukacja	2,8	3,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3,9	3,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1,6	1,7
Pozostała działalność usługowa	10,6	10,6

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie REGON

Bardziej szczegółowy obraz wielkopolskiej przedsiębiorczości widzimy analizując niższy podział klasyfikacji PKD, z uwzględnieniem podklasy.

W latach 2018-2019 najczęściej o wpis do rejestru REGON wnioskowały organizacje pozarządowe, takie jak fundacje czy stowarzyszenia. Tak wysoki udział NGO-sów w ogóle zarejestrowanych podmiotów, wynika częściowo z rejestrowania w tych latach komitetów na potrzeby organizacji przeprowadzanych wówczas wyborów do Sejmu i Senatu oraz wyborów samorządowych. Kolejne pozycje zajmują przedsiębiorstwa reprezentujące różne gałęzie gospodarcze. Najwięcej w tym czasie zarejestrowano firm transportowych i budowlanych o różnych specjalizacjach, salonów fryzjersko – kosmetycznych, podmiotów handlowych zajmujących się sprzedażą internetową, warsztatów samochodowych, jednostek zajmujących się doradztwem, administracją, zarządzaniem nieruchomościami, inżynierią, firm informatycznych, finansowo – księgowych oraz placówek gastronomicznych. W 2019 r. na przestrzeni roku rejestracja podmiotów w spisie REGON w przypadku niemal wszystkich branż zmalała. Wzrost wystąpił tylko w przypadku podmiotów prowadzących sprzedaż detaliczną prowadzoną przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet oraz działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych.

Tabela 2 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON, z uwzględnieniem podklasy PKD (najczęściej występujących)

Podklasa PKD	2018	2019	Wzrost/spadek w 2019 r. względem 2018 r.
Działalność pozostałych organizacji członkowskich, gdzie indziej niesklasyfikowana (fundacje, stowarzyszenia itp.)	1089	1414	+29,8%
Transport drogowy towarów	1146	917	-20,0%
Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	1059	978	-7,6%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych	997	789	-20,9%
Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet	754	884	+17,2%
Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	877	757	-13,7%
Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	773	764	-1,2%
Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania	875	657	-24,9%
Działalność związana z oprogramowaniem	851	653	-23,3%
Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	526	503	-4,4%
Wykonywanie instalacji elektrycznych	508	454	-10,6%

Podklasa PKD	2018	2019	Wzrost/spadek w 2019 względem 2018 r.
Zarządzanie nieruchomościami wykonywane na zlecenie	489	427	-12,7%
Działalność rachunkowo - księgową; doradztwo podatkowe	422	422	Brak zmian
Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	454	385	-15,2%
Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych	466	357	-23,4%
Działalność agencji reklamowych	411	372	-9,5%
Działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	357	372	+4,2%
Posadzkarstwo; tapetowanie i oblicowywanie ścian	388	338	-12,9%
Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane	377	335	-11,1%
Działalność usługowa związana z administracyjną obsługą biura	378	320	-15,3%
Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne	388	303	-21,9%

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie REGON

Tabela 3 Udział podmiotów powstałych w wyniku dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej udzielonego przez PUP w ogóle podmiotów wpisanych do REGON w latach 2018-2019

Powiat	2018			2019		
	Podmioty wpisane do REGON	Liczba dofinansowań udzielonych przez PUP	%	Podmioty wpisane do REGON	Liczba dofinansowań udzielonych przez PUP	%
chodzieski	326	47	14,4	315	48	15,2
czarnkowsko-trzcianecki	585	77	13,2	533	92	17,3
gnieźniński	1084	150	13,8	947	135	14,3
gostyński	583	134	23,0	536	110	20,5
grodziski	428	73	17,1	349	78	22,3
jarociński	473	83	17,5	426	64	15,0
kaliski	1466	118	8,0	1177	100	8,5
kępiński	516	91	17,6	482	53	11,0
kolski	444	95	21,4	383	84	21,9
koniński	1714	287	16,7	1411	304	21,5

Powiat	2018			2019		
	Podmioty wpisane do REGON	Liczba dofinansowań udzielonych przez PUP	%	Podmioty wpisane do REGON	Liczba dofinansowań udzielonych przez PUP	%
kościański	571	75	13,1	533	58	10,9
krotoszyński	500	69	13,8	496	60	12,1
leszczyński	1068	193	18,1	1029	165	16,0
międzychodzki	260	19	7,3	236	43	18,2
nowotomyski	594	44	7,4	457	46	10,1
obornicki	554	54	9,7	550	39	7,1
ostrowski	1449	113	7,8	1180	113	9,6
ostrzeszowski	433	79	18,2	357	75	21,0
piłski	1077	137	12,7	796	140	17,6
pleszewski	391	70	17,9	355	57	16,1
poznański	12220	510	4,2	10484	480	4,6
rawicki	462	92	19,9	373	74	19,8
słupecki	458	112	24,5	351	106	30,2
szamotulski	758	78	10,3	714	94	13,2
średzki	459	65	14,2	476	70	14,7
śremski	426	54	12,7	404	53	13,1
turecki	736	91	12,4	605	68	11,2
wągrowiecki	474	96	20,3	425	78	18,4
wolsztyński	403	83	20,6	365	62	17,0
wrzesiński	586	80	13,7	575	60	10,4
złotowski	379	59	15,6	365	91	24,9
województwo	31877	3328	10,4	27685	3100	11,2

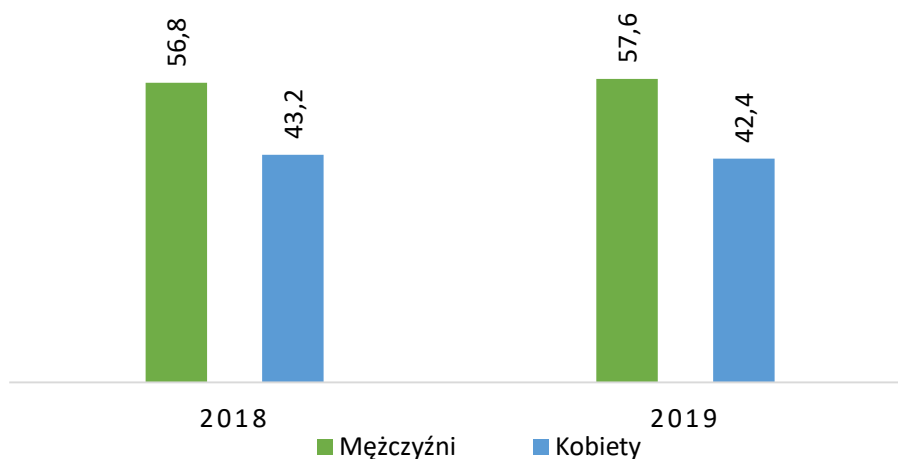
Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie REGON

W latach 2018 i 2019 około 10% wszystkich rejestrowanych w REGON firm było podmiotami, które powstały na skutek uzyskania dofinansowania z powiatowych urzędów pracy. Powiaty wielkopolskie różnią się skalą udziału firm powstałych na skutek dofinansowania z PUP w ogóle, w efekcie można stwierdzić, że wpływ działalności funkcjonowania urzędów pracy na rozwój przedsiębiorczości w poszczególnych częściach regionu nie był jednolity.

Profil osoby uzyskującej dofinansowanie na podjęcie działalności gospodarczej

Wśród osób, które otrzymały w latach 2018-2019 dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej przeważali mężczyźni. Powiatami, w których kobiety częściej były zainteresowane tą formą aktywizacji były M. Poznań, M. Konin oraz powiaty pilski, chodzieski i poznański.

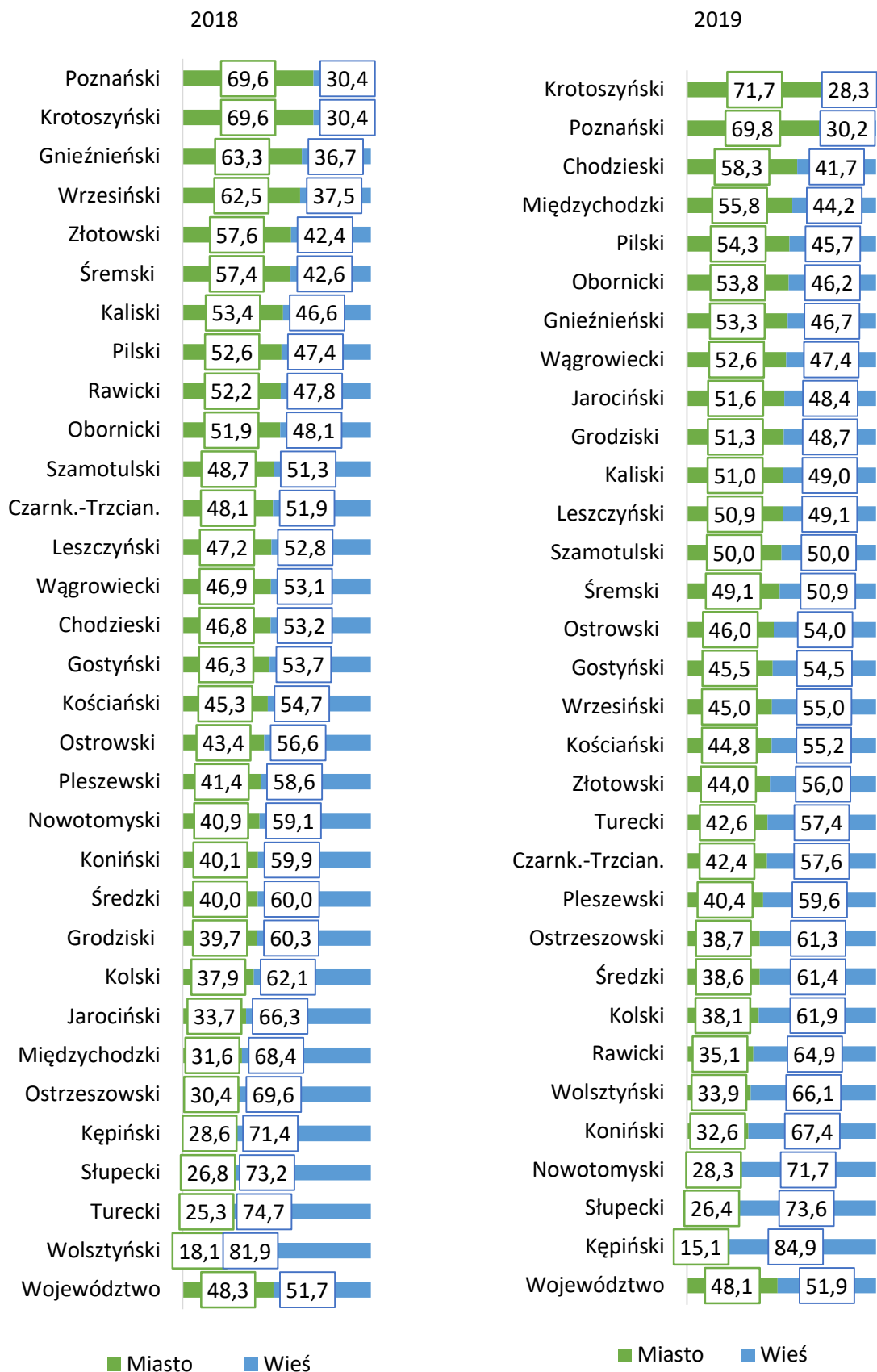
Wykres 2 Osoby, które uzyskały dofinansowanie w latach 2018-2019, z uwzględnieniem płci [%]

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Wyłączając miasta na prawach powiatu, udział osób zamieszkujących tereny miejskie i wiejskie wśród bezrobotnych, którzy uzyskali dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej był dość porównywalny, co nie oznacza, że rozkład ten wygląda tak we wszystkich częściach województwa. Powiatami, w których częściej o środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej ubiegali się mieszkańcy miast były powiaty poznański i krotoszyński, natomiast w powiatach takich jak kępiński, słupecki i wolsztyński częściej o ww. środki ubiegały się osoby zamieszkujące tereny wiejskie.

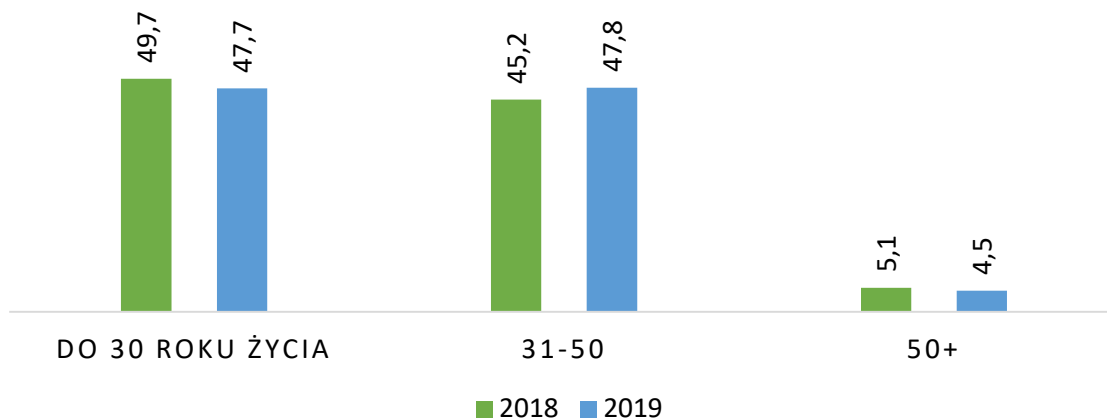
Wykres 3 Osoby, które uzyskały dofinansowanie w latach 2018-2019, z uwzględnieniem miejsca zamieszkania [%]

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

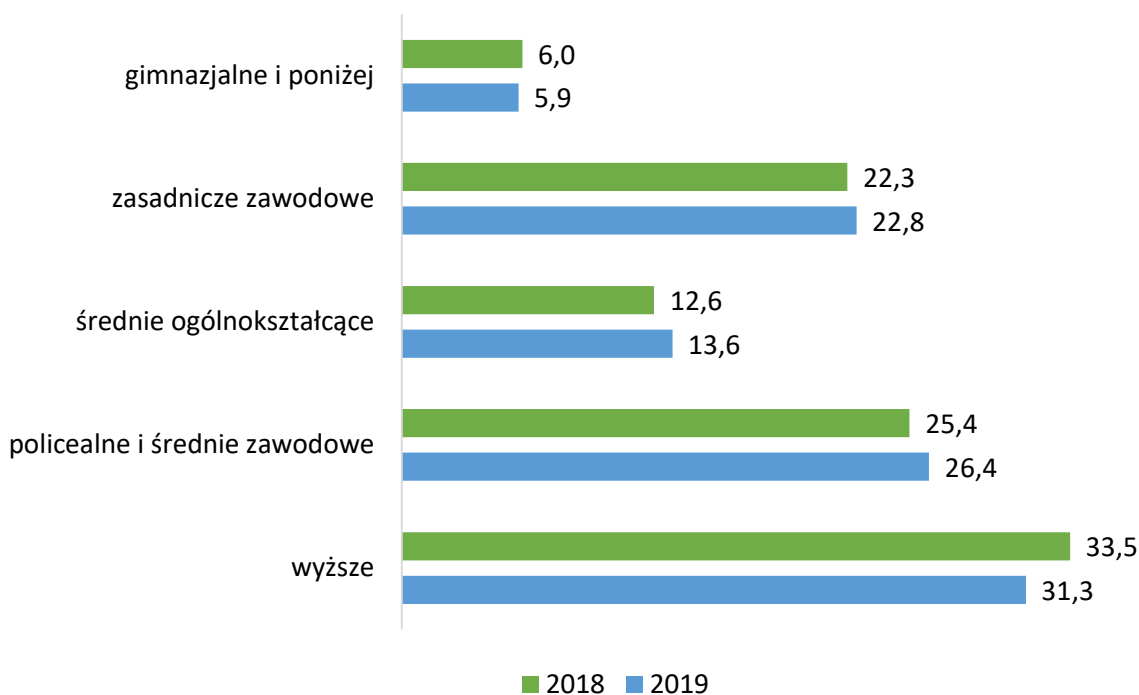
Wśród beneficjentów wsparcia publicznego z PUP na rozpoczęcie działalności gospodarczej dominowały osoby młode. W latach 2018-2019 około połowa beneficjentów tej formy aktywizacji nie przekroczyła 30 roku życia. Grupą zdecydowanie najrzadziej decydującą się na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej przy pomocy środków publicznych były osoby z grupy 50+.

Wykres 4 Osoby, które uzyskały dofinansowanie w latach 2018-2019, z uwzględnieniem wieku [%]

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Wykres 5 Osoby, które uzyskały dofinansowanie w latach 2018-2019, z uwzględnieniem poziomu wykształcenia [%]

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

W obu analizowanych latach dofinansowanie na rozpoczęcie działalności najczęściej częściej otrzymywały osoby z wykształceniem wyższym, średnim oraz zasadniczym zawodowym.

Podmioty gospodarcze, jakie powstały w wyniku uzyskania dofinansowania z powiatowych urzędów pracy najczęściej funkcjonowały w branżach budowlanej, handlowej, usługowej, przemysłowej oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.

Tabela 4 Udział podmiotów z określonej branży w ogóle podmiotów, które otrzymały dofinansowanie w latach 2018-2019 [%]

Sekcja	2018	2019
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,4	0,2
Przetwórstwo przemysłowe	8,6	9,6
Budownictwo	25,3	26,2
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	15,0	12,8
Transport i gospodarka magazynowa	0,8	0,8
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1,7	1,9
Informacja i komunikacja	2,3	1,9
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1,4	1,0
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,5	0,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	10,9	9,9
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspomagająca	3,8	3,8
Edukacja	2,7	2,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2,8	2,5
Działalność związana z kulturą rozrywką i rekreacją	2,2	2,4
Pozostała działalność usługowa	21,7	23,6

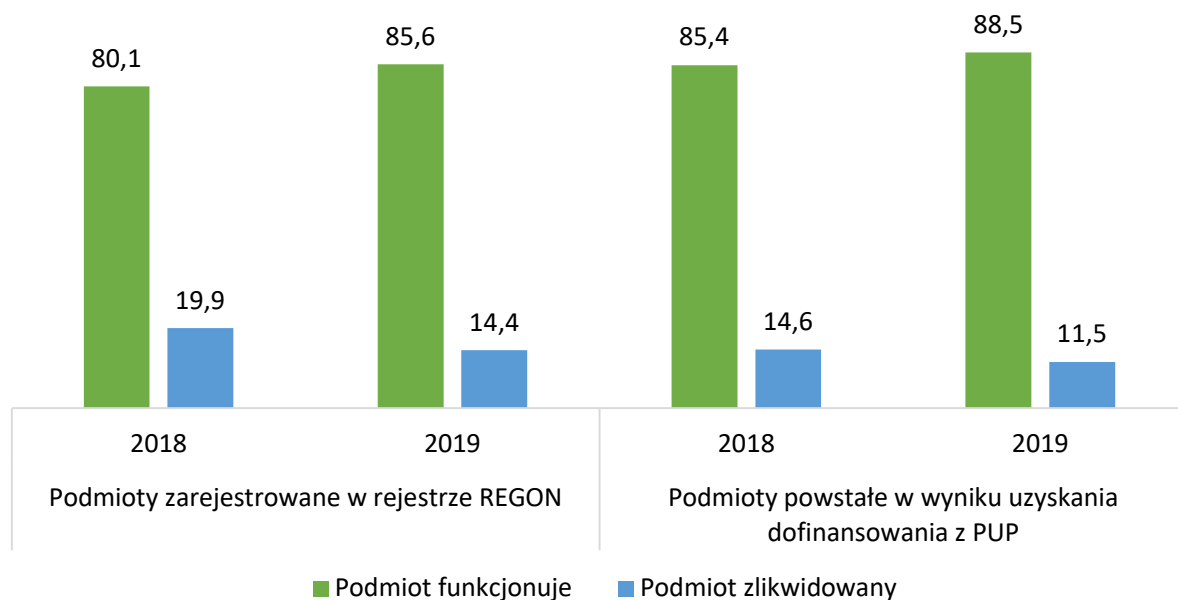
Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Aktualna sytuacja firm zarejestrowanych w latach 2018-2019

Według stanu na 30.06.2022 r. większość podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2018-2019 wciąż funkcjonowała na rynku – stanowiły one kolejno 80,1% zarejestrowanych

w roku 2018 i 85,6% w roku 2019¹. Przeżywalność podmiotów powstałych w wyniku uzyskania dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej z PUP była jeszcze wyższa.

Wykres 6 Podmioty gospodarcze powstałe w latach 2018-2019, wg aktualnego statusu [%]

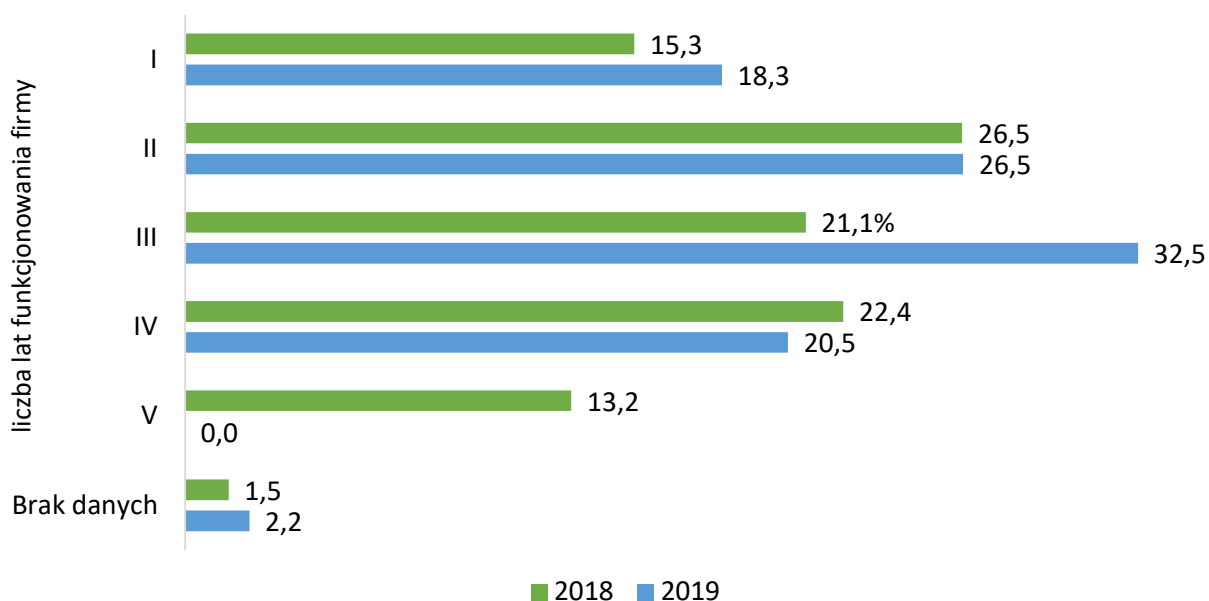

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie danych WUP i GUS

Z uzyskanych wyników wynika, że firmy które zostały zlikwidowane, najczęściej (ponad 40%) kończyły działalność na przestrzeni około 1-2 lat od momentu wpisu do rejestru REGON. W przypadku firm zarejestrowanych w 2018 r. liczba likwidacji była w kolejnych latach mniejsza, natomiast nowopowstałe podmioty w 2019 r. najczęściej dotychczas były likwidowane w trzecim roku swojego funkcjonowania.

¹ Analizując wyniki należy mieć na uwadze, że niniejsze opracowywanie jest przygotowywane w 2022 r. Wobec tego, nie należy zakładać, że firmy zarejestrowane w 2019 r. mają większą przeżywalność, ale ze względu na to, że działają rok krócej niż te zarejestrowane w 2018 r. nie ma możliwości ich porównywania w tym zakresie.

Wykres 7 Udział firm zlikwidowanych wg stanu na 30.06.2022 r. w ogóle zarejestrowanych, z uwzględnieniem roku funkcjonowania firmy, w którym nastąpiła likwidacja [%]

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie danych WUP i GUS

Przyglądając się przeżywalności firm, z perspektywy poszczególnych części województwa największy udział firm zlikwidowanych w ogóle firm zarejestrowanych w latach 2018-2019 wystąpił w powiatach: chodzieskim, czarnkowsko-trzcianeckim, konińskim oraz rawickim. Wyższą przeżywalność zaobserwowano natomiast w powiatach: poznańskim, wolsztyńskim, nowotomyskim oraz gostyńskim. Nieco inaczej przedstawiał się poziom przeżywalności firm powstałych w wyniku uzyskania dofinansowania z PUP w różnych częściach regionu. W takim przypadku najniższą przeżywalność firm zaobserwowano w powiatach: słupeckim, konińskim, pleszewskim oraz czarnkowsko-trzcianeckim, najwyższą natomiast w powiatach gnieźnieńskim, wolsztyńskim oraz śremskim.

Tabela 5 Udział firm zlikwidowanych w ogóle firm zarejestrowanych w latach 2018-2019 oraz w ogóle podmiotów, które otrzymały dofinansowanie w latach 2018-2019, wg stanu na 30.06.2022 r., z uwzględnieniem powiatu [%]

Powiat	2018		2019	
	Podmioty ogółem	Podmioty powstałe z dofinansowaniem	Podmioty ogółem	Podmioty powstałe z dofinansowaniem
chodzieski	27,6	12,8	17,1	6,3
czarnkowsko-trzcianecki	26,3	20,8	20,3	15,2
gnieźnieński	24,0	0,7	17,0	6,7

Powiat	2018		2019	
	Podmioty ogółem	Podmioty powstałe z dofinansowaniem	Podmioty ogółem	Podmioty powstałe z dofinansowaniem
gostyński	19,0	11,9	13,1	5,5
grodziski	20,8	9,6	18,6	15,4
jarociński	20,3	8,4	15,3	7,8
kaliski	21,4	19,5	13,7	13,0
kępiński	21,7	18,7	15,8	5,7
kolski	23,4	11,6	20,9	10,7
koniński	29,1	25,4	20,2	18,1
kościański	21,5	10,7	15,0	10,3
krotoszyński	21,2	10,1	13,1	13,3
leszczyński	19,8	13,5	15,9	12,7
międzychodzki	21,2	21,1	14,8	7,0
nowotomyski	18,9	4,5	12,9	8,7
obornicki	20,8	22,2	17,8	12,8
ostrowski	24,0	20,4	16,7	8,8
ostrzeszowski	22,6	7,6	17,1	9,3
pilski	25,9	18,2	16,3	7,9
pleszewski	21,0	24,3	13,5	19,3
poznański	15,1	10,6	11,1	8,5
rawicki	24,5	12,0	19,0	8,1
słupecki	26,0	38,4	12,5	36,8
szamotulski	23,9	11,5	17,6	6,4
średzki	17,6	12,3	14,9	21,4
śremski	19,7	9,3	14,9	7,5
turecki	21,9	16,5	19,7	4,4
wągrowiecki	23,0	11,5	16,0	15,4
wolsztyński	18,9	2,4	13,7	4,8
wrzesiński	20,6	15,0	18,1	8,3
złotowski	24,3	13,6	15,6	6,6
województwo	19,9	14,6	14,4	11,5

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Spośród wszystkich rejestrowanych firm w latach 2018-2019 stosunkowo częściej od pozostałych likwidacji podlegały podmioty transportowe, handlowe, przedsiębiorstwa

działające w branży HoReCa, firmy finansowo – ubezpieczeniowe oraz zajmujące się działalnością w zakresie usług administrowania i działalnością wspierającą. Branżami, w których firmy częściej utrzymywały się na rynku, był sektor ICT, obsługa rynku nieruchomości oraz przedsiębiorstwa związane z działalnością profesjonalną, naukową i techniczną.

Tabela 6 Udział firm zlikwidowanych w ogóle firm zarejestrowanych w latach 2018-2019 oraz w ogóle podmiotów, które otrzymały dofinansowanie w latach 2018-2019, wg stanu na 30.06.2022 r., z uwzględnieniem sekcji PKD [%]

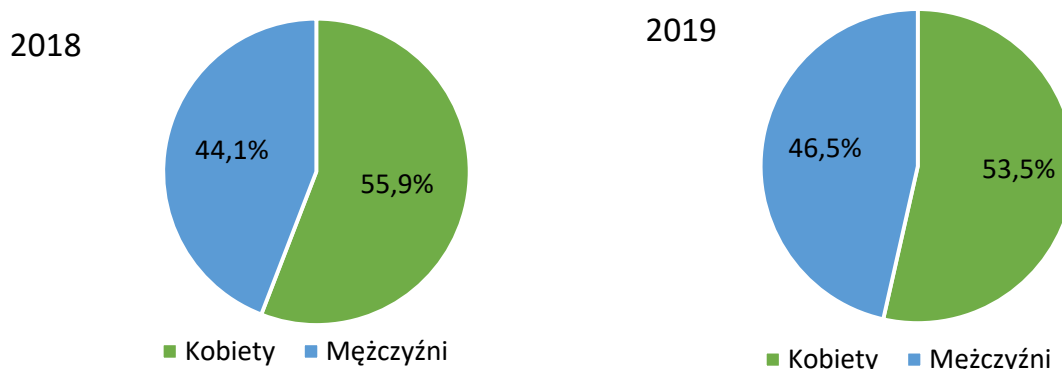
Sekcja PKD	2018		2019	
	Podmioty wpisane do rejestru REGON	Podmioty powstałe z dofinansowaniem z PUP	Podmioty wpisane do rejestru REGON	Podmioty powstałe z dofinansowaniem z PUP
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	18,9	7,1	14,1	14,3
Przetwórstwo przemysłowe	21,2	19,4	16,7	13,7
Budownictwo	21,4	9,0	16,7	9,1
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	25,2	21,6	19,4	16,2
Transport i gospodarka magazynowa	22,9	20,0	18,3	32,0
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	25,3	22,8	20,1	28,1
Informacja i komunikacja	12,3	5,2	8,0	5,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	25,2	32,6	21,0	10,3
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	7,2	5,6	6,4	0,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	12,2	6,9	9,0	9,0
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	22,1	18,3	17,8	15,8
Edukacja	17,6	11,2	11,2	7,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12,5	15,2	9,8	13,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	13,4	20,8	9,5	6,8
Pozostała działalność usługowa	22,8	16,8	8,4	11,3

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Beneficjenci dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej, których firmy zostały zlikwidowane

W ramach badania przeprowadzono także analizę przeżywalności firm z uwzględnieniem cech demograficznych przedsiębiorców. Należy zaznaczyć, że poniżej zaprezentowane wyniki odnoszą się wyłącznie do podmiotów, które powstały w wyniku uzyskania dofinansowania z PUP na rozpoczęcie działalności gospodarczej².

Wykres 8 Zlikwidowane firmy, które powstały w ramach uzyskanego dofinansowania w latach 2018-2019, z uwzględnieniem płci właściciela[%]

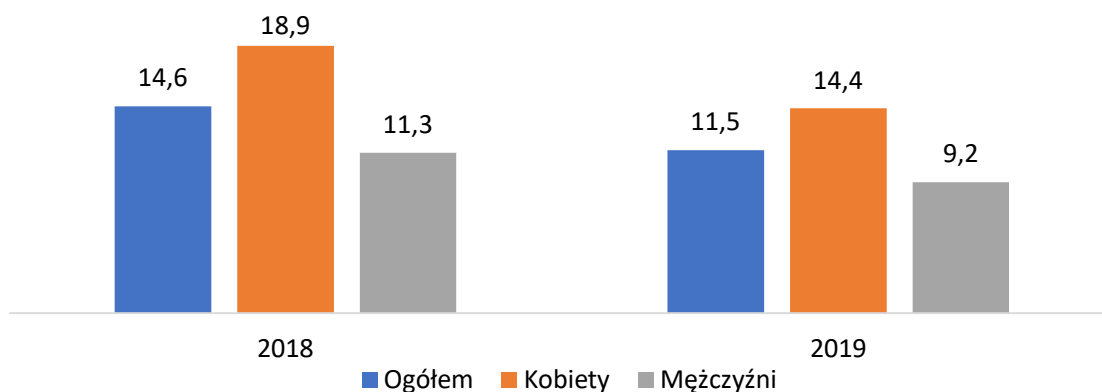

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Spośród firm, które uzyskały dofinansowanie z PUP na rozpoczęcie działalności w latach 2018-2019 nieco wyższą przeżywalnością charakteryzowały się podmioty założone przez mężczyzn. Spośród wszystkich zlikwidowanych firm, podmioty w przypadku których o dofinansowanie ubiegały się kobiety, stanowiły w obu analizowanych latach ponad połowę.

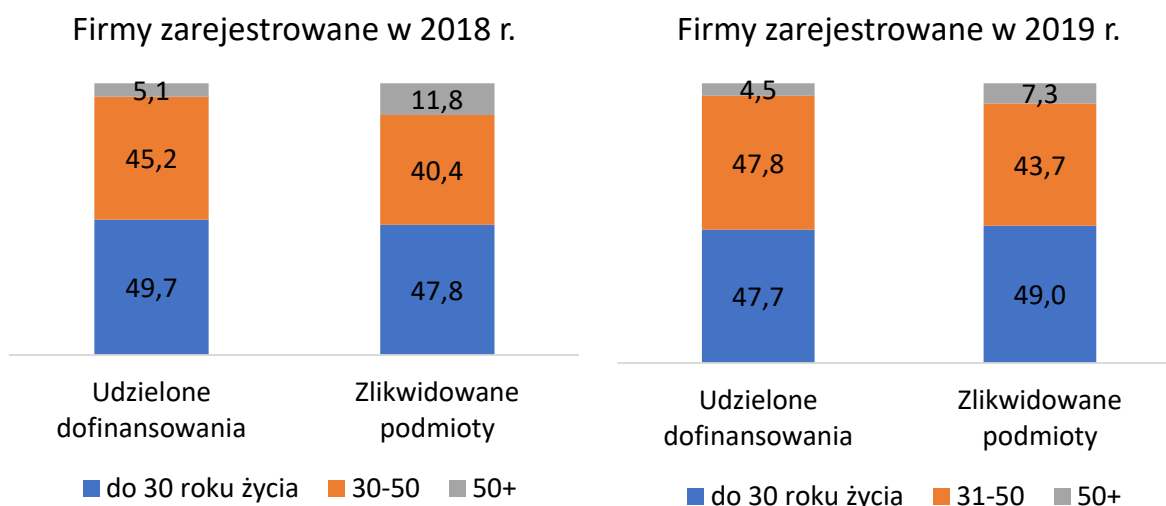
² Takie ograniczenie wynika z braku dostępu do danych dla wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru REGON

Wykres 9 Udział przedsiębiorców, którzy zdecydowali się na likwidację prowadzonej firmy w ogóle przedsiębiorców, którzy otrzymali dofinansowanie, z uwzględnieniem płci [%]

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

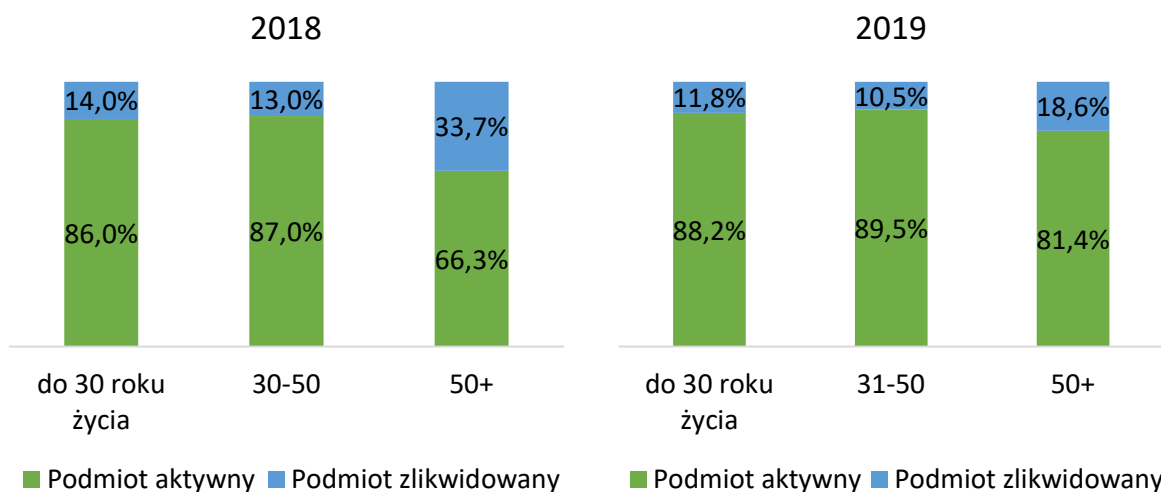
Wykres 10 Podmioty gospodarcze powstałe w latach 2018-2019 ogółem oraz zlikwidowane, z uwzględnieniem wieku przedsiębiorcy [%]

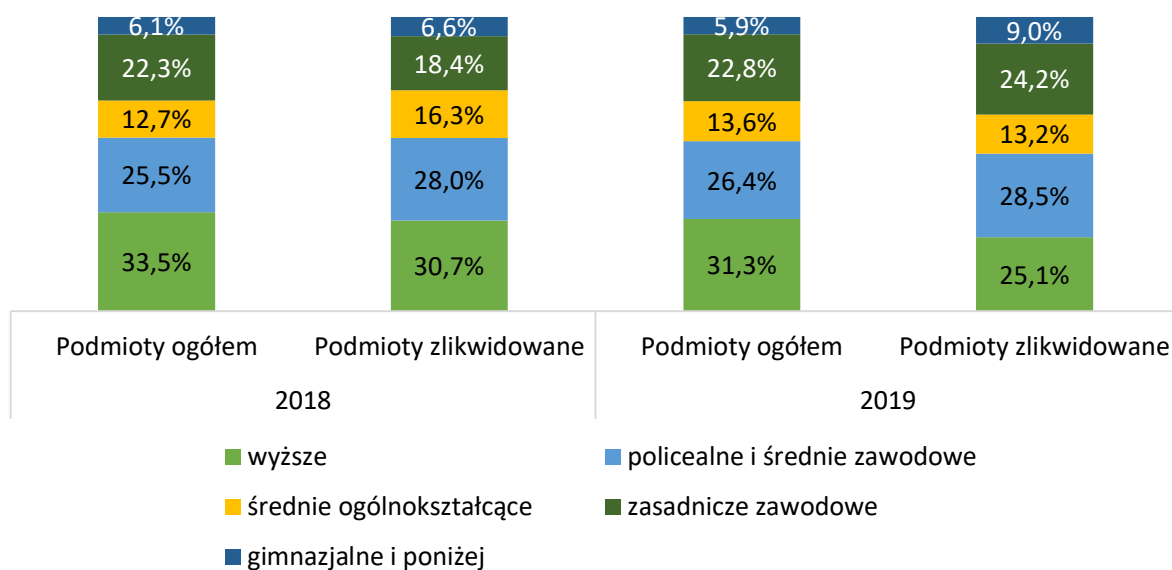
Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Najniższy udział firm zlikwidowanych w ogóle podmiotów, wystąpił w przypadku przedsiębiorców należących do przedziału wiekowego 30-50. Nieznacznie wyższy był on w przypadku osób poniżej 30 roku życia. Udział zlikwidowanych podmiotów w ogóle podmiotów powstałych w wyniku otrzymania dofinansowania był największy w grupie osób 50+.

Wykres 11 Podmioty, powstałe w latach 2018-2019, z uwzględnieniem wieku przedsiębiorców oraz aktualnego statusu firmy [%]

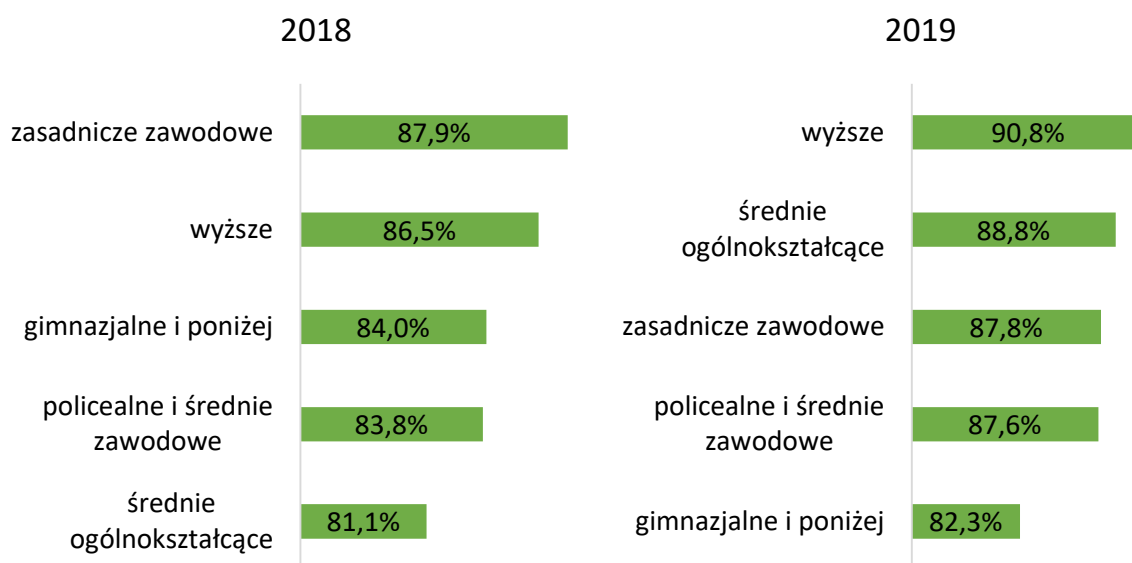
Wykres 12 Podmioty, powstałe w latach 2018-2019, z uwzględnieniem wykształcenia przedsiębiorców oraz aktualnego statusu firmy

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Uwzględniając poziom wykształcenia osób, które uzyskały dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej w latach 2018-2019 można zauważyć, że wyższa przeżywalność cechowała podmioty gospodarcze założone przez przedsiębiorców legitymujących się wykształceniem wyższym oraz zasadniczym zawodowym.

Wykres 13 Podmioty aktywne, powstałe w latach 2018-2019 wg stanu na 30.06.2022 r., z uwzględnieniem wykształcenia przedsiębiorców

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Badanie podmiotów powstałych dzięki uzyskaniu dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej

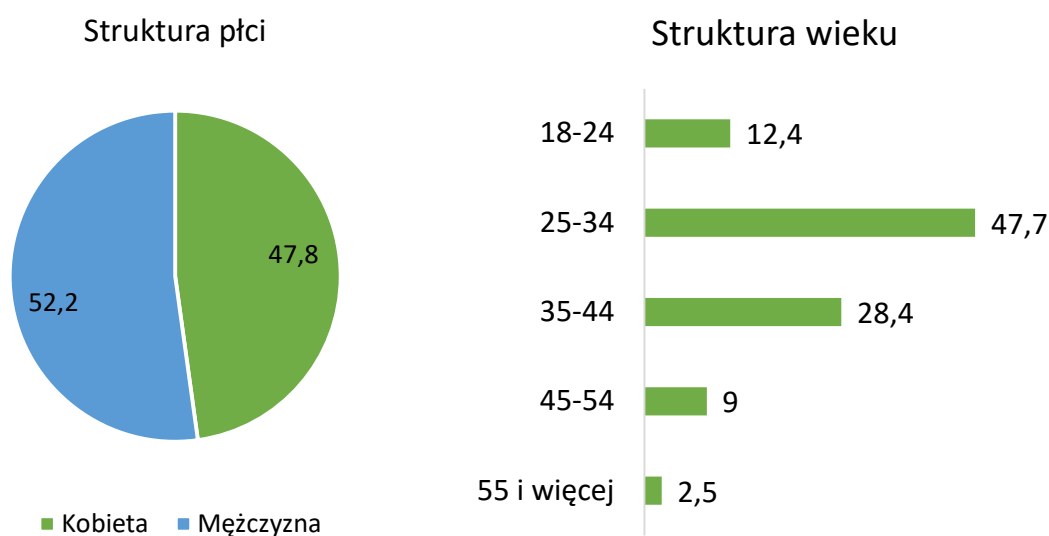
Chcąc pozyskać dodatkowe informacje na temat wielkopolskiej przedsiębiorczości Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu zrealizował we współpracy z wielkopolskimi powiatowymi urzędami pracy badanie ankietowe osób, które pozyskały w latach 2018-2019 dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej a ich firmy w dalszym ciągu funkcjonują na rynku. Łącznie badaniem ankietowym objęto 711 podmiotów – 356 podmiotów powstałych na skutek uzyskania dofinansowania w 2018 r. oraz 355 podmiotów powstałych na skutek uzyskania dofinansowania w 2019 r. Liczba ankiet zrealizowanych w danym powiecie była proporcjonalna do liczby dofinansowań udzielonych w latach 2018-2019. Poniżej przedstawiono strukturę respondentów, z uwzględnieniem sekcji PKD, płci, wieku i wykształcenia ankietowanych.

Tabela 7 Liczba zrealizowanych ankiet, z uwzględnieniem sekcji PKD

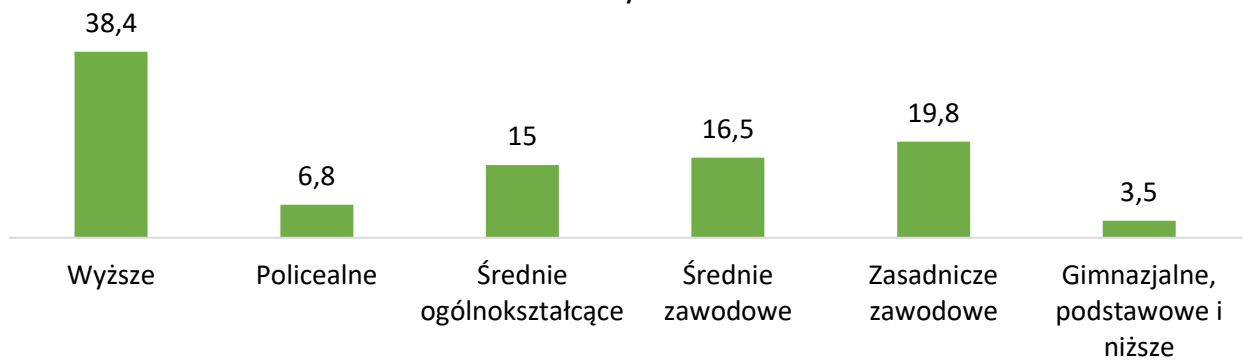
Sekcja PKD	2018		2019	
	Liczba ankiet	%	Liczba ankiet	%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2	0,6	0	0,0
Przetwórstwo przemysłowe	21	5,9	22	6,2
Budownictwo	74	20,8	86	24,2
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włącznie z motocyklami	21	5,9	37	10,4
Transport i gospodarka magazynowa	5	1,4	3	0,8
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	2,0	6	1,7
Informacja i komunikacja	7	1,7	8	2,3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11	3,1	3	0,8
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0,0	4	1,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	34	9,6	34	9,6
Działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca	2	0,6	9	2,5
Edukacja	18	5,1	13	3,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9	2,5	15	4,2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10	2,8	5	1,4
Pozostała działalność usługowa	135	37,9	110	31,0
Ogółem	356	100,0	355	100,0

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Wykres 14 Cechy społeczno – demograficzne respondentów [%]

Struktura wykształcenia

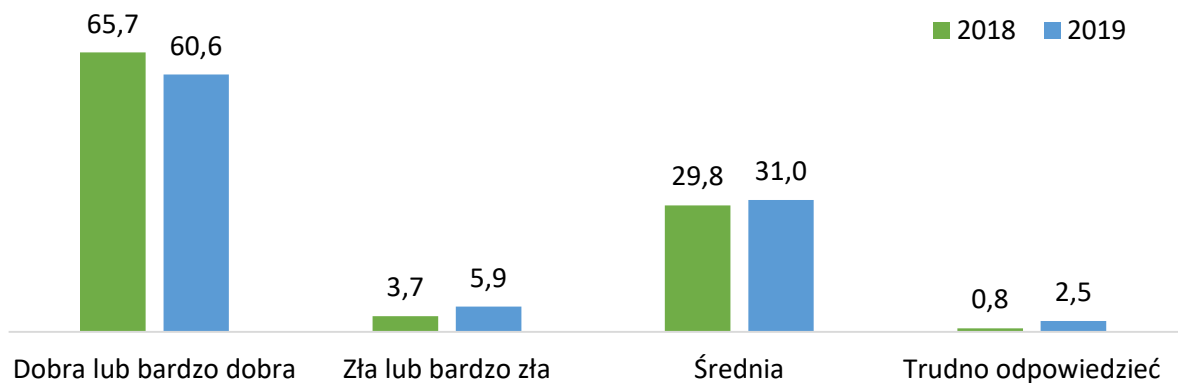

Źródło. Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Wyniki badania ankietowego

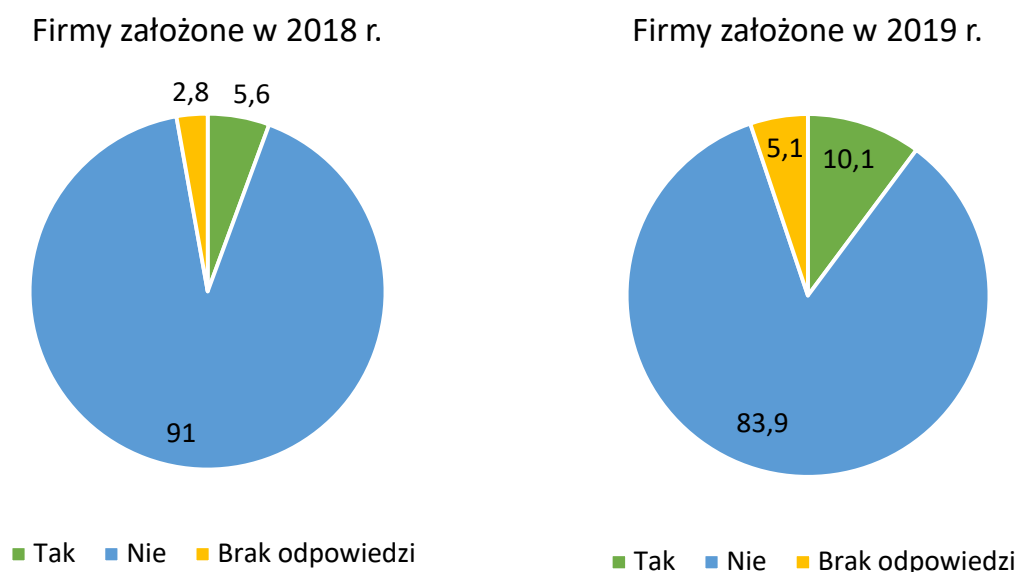
Pomimo wielu trudności, z jakimi boryka się gospodarka w ostatnich latach większość ankietowanych (niezależnie od tego kiedy powstała firma) oceniła aktualną sytuację swojej firmy jako dobrą lub bardzo dobrą. Około 90% badanych nie rozważała w momencie realizacji badania likwidacji działalności.

Wykres 15 Ocena respondentów dot. aktualnej sytuacji firmy [%]

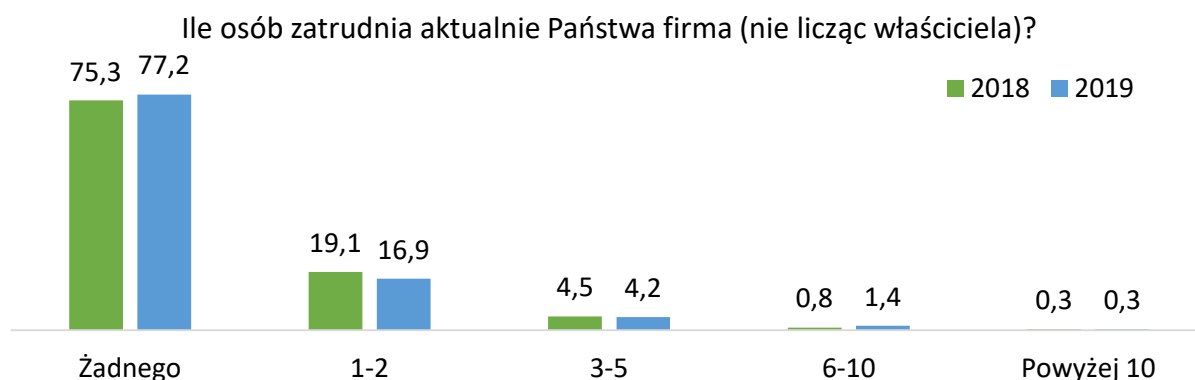
Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Wykres 16 Czy aktualnie rozważa Pan/Pani zawieszenie / likwidację działalności? [%]

Źródło: Opracowanie własne WUP

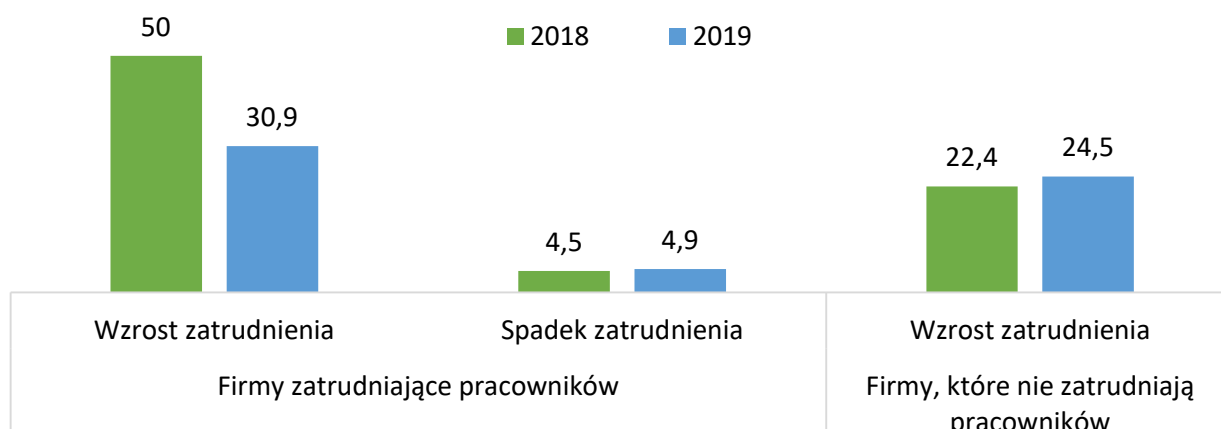
Wykres 17 Liczba pracowników, aktualnie zatrudnionych w podmiotach, które otrzymały dofinansowanie w latach 2018-2019 [%]

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Co czwarty podmiot, który powstał w skutek uzyskania w 2018 r. dofinansowania z PUP zatrudnia aktualnie pracowników. W przypadku firm powstałych rok później udział ten wyniósł niewiele mniej (23%). Wśród firm powstałych dzięki dofinansowaniu udzielonemu z urzędu pracy wyraźnie dominują jednoosobowe działalności gospodarcze. Ponad ¾ podmiotów bez względu na rok powstania w 2022 r. nie zatrudniało żadnego pracownika poza właścicielem firmy.

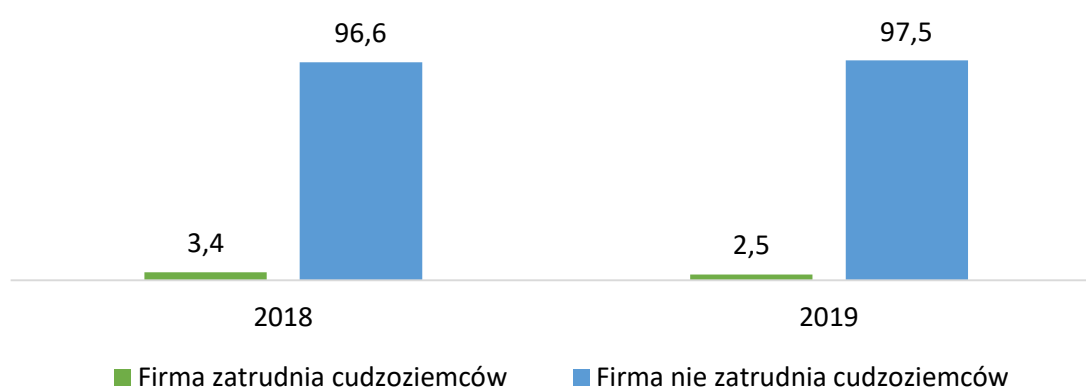
Wykres 18 Planowane zmiany stanu zatrudnienia na przestrzeni 2 lat w firmach, które otrzymały dofinansowanie w latach 2018-2019 [%]

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Prawie 30% wszystkich objętych badaniem przedsiębiorców planowała na przestrzeni 2 lat zwiększyć zatrudnienie. Zdecydowanie częściej takie plany dotyczyły przedsiębiorstw już zatrudniających pracowników. W przypadku około 5% firm, które aktualnie zatrudniają pracowników istnieje możliwość redukcji zatrudnienia. Na tle regionu wyższym odsetkiem firm planujących zwiększenie zatrudnienia niż w innych powiatach wyróżniał się powiat koniński. Ponadto, plany zwiększenia zatrudnienia częściej miały przedsiębiorstwa, w przypadku których dofinansowanie na prowadzenie działalności gospodarczej otrzymali mężczyźni. Większość firm objętych badaniem nie zatrudniała cudzoziemców.

Wykres 19 Stan zatrudnienia cudzoziemców w firmach, które otrzymały dofinansowanie w latach 2018-2019 [%]

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Cele strategiczne firm w obu analizowanych latach były podobne. Dwoma głównymi priorytetami przedsiębiorstw, które powstały w latach 2018-2019 było utrzymanie się na rynku oraz pozyskanie nowych klientów. W dalszej kolejności przedsiębiorcy mieli nadzieję

na wzrost zysków oraz umocnienie firmy na rynku. Spośród dostępnych odpowiedzi respondenci najrzadziej wskazywali jako cel strategiczny rozwój zawodowy pracowników oraz podniesienie poziomu innowacyjności prowadzonej działalności. Taki rozkład odpowiedzi może wynikać częściowo z okoliczności społeczno – gospodarczej, w jakich realizowane było badanie. Rok 2022 r. był trudnym okresem zarówno dla polskiej, jak i europejskiej gospodarki. Wybuch wojny ukraińsko – rosyjskiej dodatkowo pogłębił niepokój związany z kryzysem wywołanym pandemią COVID -19, rosnącą inflacją, wzrostem cen paliw i energii czy problemami z transportem. W takich okolicznościach zrozumiałe są obawy dot. kondycji gospodarki w nadchodzącym czasie oraz warunków funkcjonowania firm w najbliższych latach, szczególnie w przypadku osób samozatrudnionych i mikroprzedsiębiorstw.

Wykres 20 Cele strategiczne firmy na najbliższe 2 lata [%]

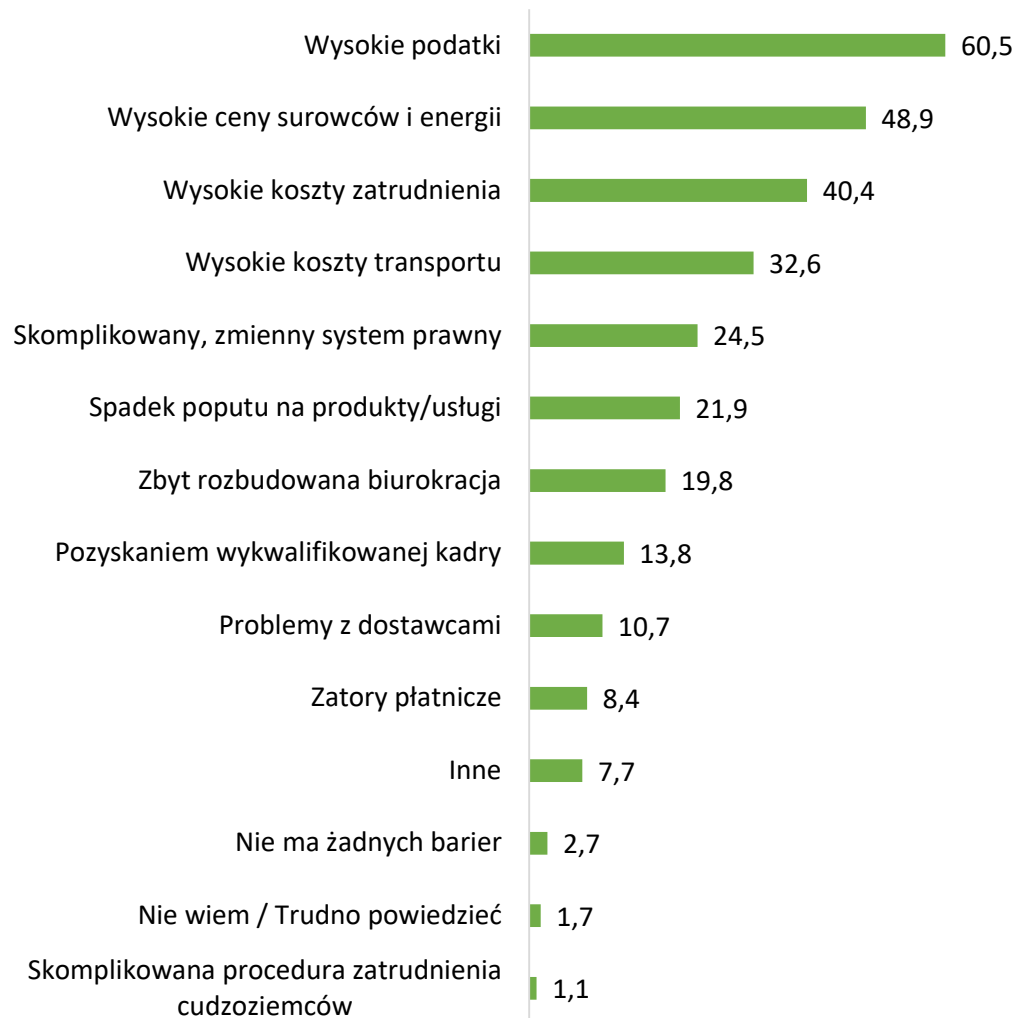

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie danych WUP

Ewentualne pogorszenie sytuacji gospodarczej w regionie może mieć dramatyczny wpływ na kondycję wielkopolskich przedsiębiorstw, które już w 2022 r. zmagają się z istotnymi problemami i obciążeniami. Główną barierą rozwoju firm były koszty prowadzenia działalności. Przedsiębiorcom dokuczały w szczególności wysokie podatki, ale także wysokie ceny energii i surowców, koszty zatrudnienia oraz transportu. Dla co czwartego respondenta problemem był skomplikowany, zmienny system prawny. Około 20% zaobserwowało spadek

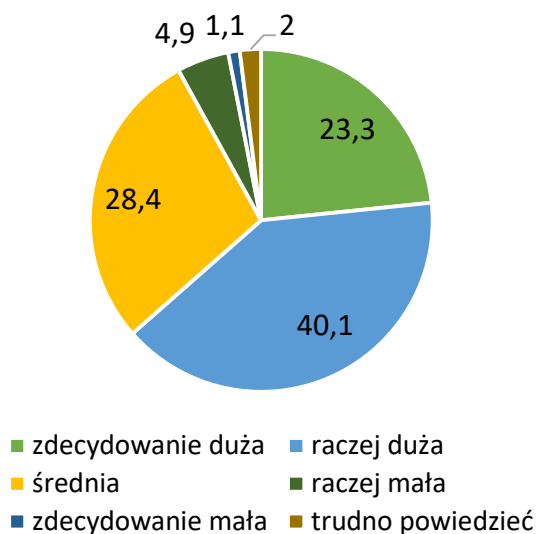
popytu na swoje produkty/usługi, tyle samo badanych zmagало się ze zbyt rozbudowaną biurokracją.

Wykres 21 Największe bariery rozwoju firmy [%]

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie danych WUP

Wykres 22 Ocena konkurencji na lokalnym rynku w branży, w jakiej funkcjonuje firma [%]

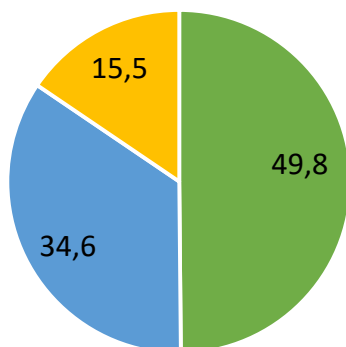
Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Ponad 60% respondentów oceniło, że konkurencja na lokalnym rynku, w branży, w jakiej funkcjonują, jest raczej duża lub zdecydowanie duża. Takiego wyboru częściej na tle pozostałych respondentów dokonywali przedstawiciele branży transportowej, ICT, budowlanej oraz handlowej. Mniejszą konkurencję w branży odczuwali przedsiębiorcy działający w obszarach HoReCa, kulturalno – rozrywkowej oraz opiece zdrowotnej.

Jednym z najtrudniejszych wyzwań, z jakim musieli się zmierzyć w ostatnich latach przedsiębiorcy był wybuch pandemii COVID-19 oraz obostrzenia, jakie wprowadzono w ramach walki z nią. Pandemia doprowadziła do ograniczenia lub w przypadku niektórych branż całkowitego sparaliżowania prowadzonej działalności na wiele tygodni. Ww. sytuacja doprowadziła do konieczności szybkiego wdrażania przez firmy rozwiązań umożliwiających przetrwanie w nowych warunkach rynkowych. Dodatkowym problemem było to, że nawet w okresach luzowania obostrzeń trudno było określić, jak rozwinie się sytuacja pandemiczna oraz czy znów nie nastąpi zamrożenie gospodarki. Nie zaobserwowano znaczących różnic w tym obszarze w rozkładzie odpowiedzi osób, które otrzymały dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej w 2018 r. i 2019 r., wobec tego wyniki ankiet przedstawiono łącznie dla obu grup.

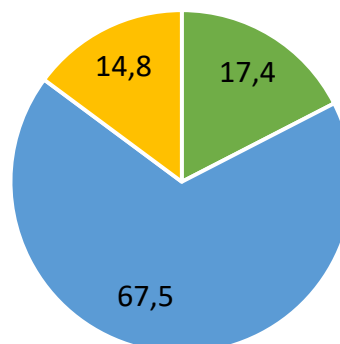
Wykres 23 Wpływ pandemii koronawirusa COVID-19 na kondycję firm, które uzyskały dofinansowanie [%]

Czy pandemia koronawirusa COVID-19 miała wpływ na funkcjonowanie firmy?

■ Tak ■ Nie ■ Trudno powiedzieć

Czy aktualnie firma odczuwa konsekwencje pandemii koronawirusa COVID-19?

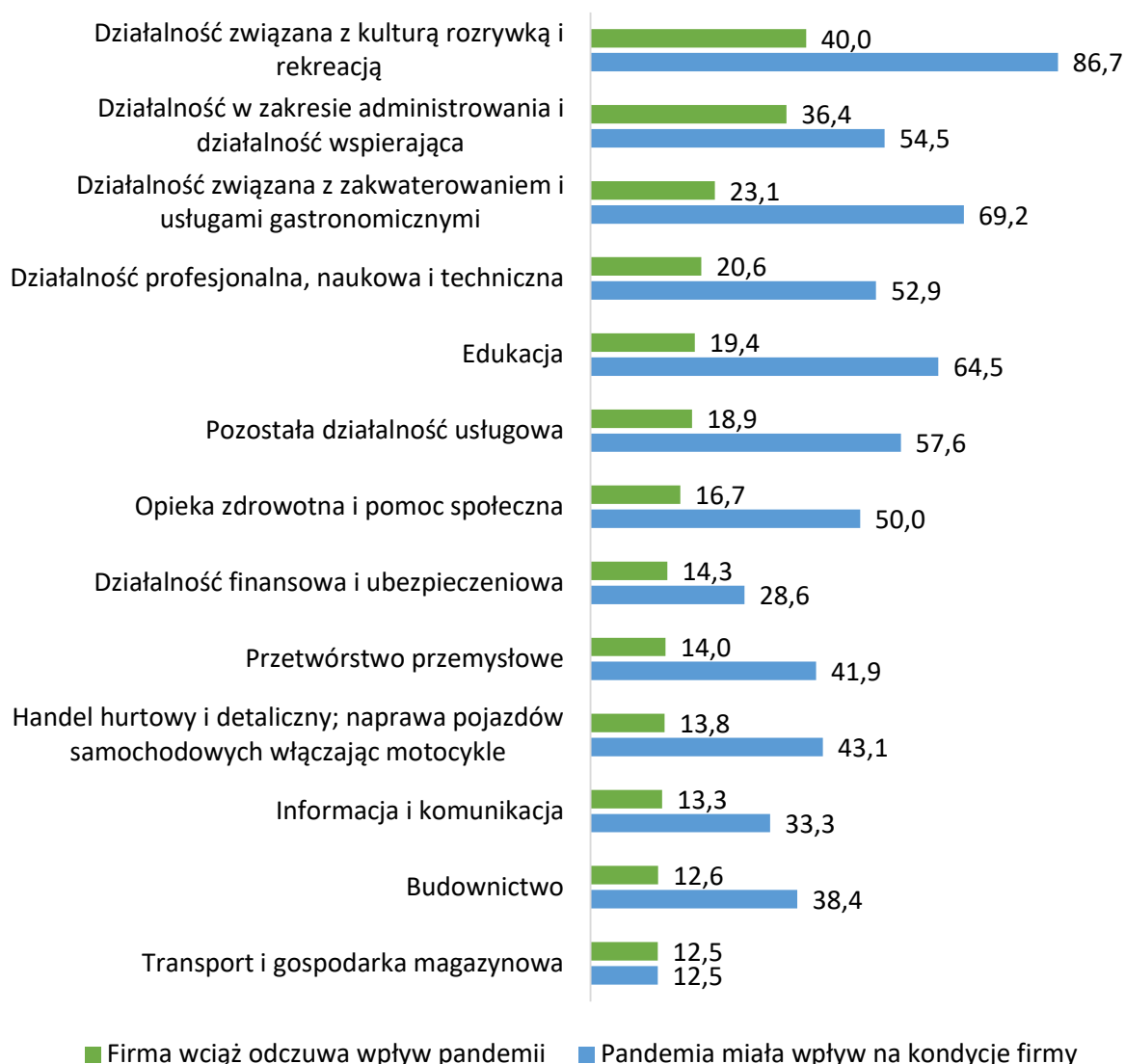
■ Tak ■ Nie ■ Trudno powiedzieć

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Prawie połowa firm objętych badaniem przyznała, że pandemia miała wpływ na funkcjonowanie ich firmy. Pandemia, miała znaczący wpływ na funkcjonowanie firm, ale w zdecydowanej większości był on odczuwalny przede wszystkim bezpośrednio po jej wybuchu. W trakcie realizacji badania, tj. około dwa lata po wprowadzeniu pierwszych obostrzeń, udział firm odczuwających skutki pandemii znacząco się obniżył i wyniósł 17,4%. Prawie 70% respondentów uznało, że aktualnie nie odczuwa już ww. konsekwencji.

Siła ww. wpływu była zróżnicowana w zależności od branży. Pandemia najmocniej odcisnęła swoje piętno na kondycji firm zajmujących się działalnością kulturalno – rozrywkową, administrowaniem i działalnością wspierającą oraz branżą HoReCa. Sekcją najbardziej odporną na skutki pandemii okazały się transport i gospodarka magazynowa oraz ICT.

Wykres 24 Udział przedsiębiorców, którzy potwierdzili wpływ pandemii na kondycję firmy w ogóle firm, z uwzględnieniem branży [%]

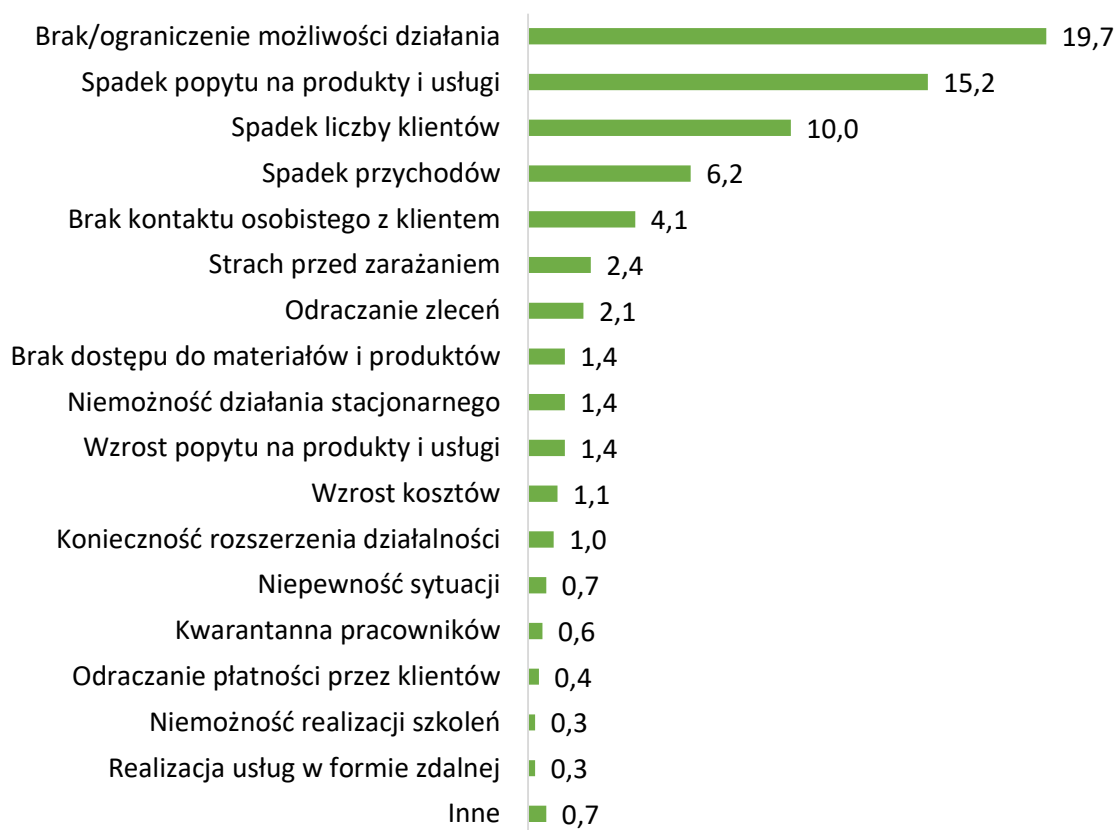

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Zaledwie 1,4% respondentów uznało, że ich firma rozwinęła się w czasie pandemii, ze względu na wzrost zapotrzebowania na produkty lub usługi podmiotu. Były to przedsiębiorstwa zajmujące się cateringiem, firmy transportowe oraz z obszaru ICT. W zdecydowanej większości respondenci określili wpływ pandemii jako negatywny. 48,3% respondentów zadeklarowało, że czas pandemii miał niekorzystny wpływ na kondycję ich firm. Trudności były związane przede wszystkim z niemożnością funkcjonowania podmiotów lub funkcjonowaniem w ograniczonym zakresie. Problemy te wiązały się z szeregiem

dalszych konsekwencji takich jak spadek popytu na produkty lub usługi, zmniejszenie liczby klientów oraz spadek przychodów.

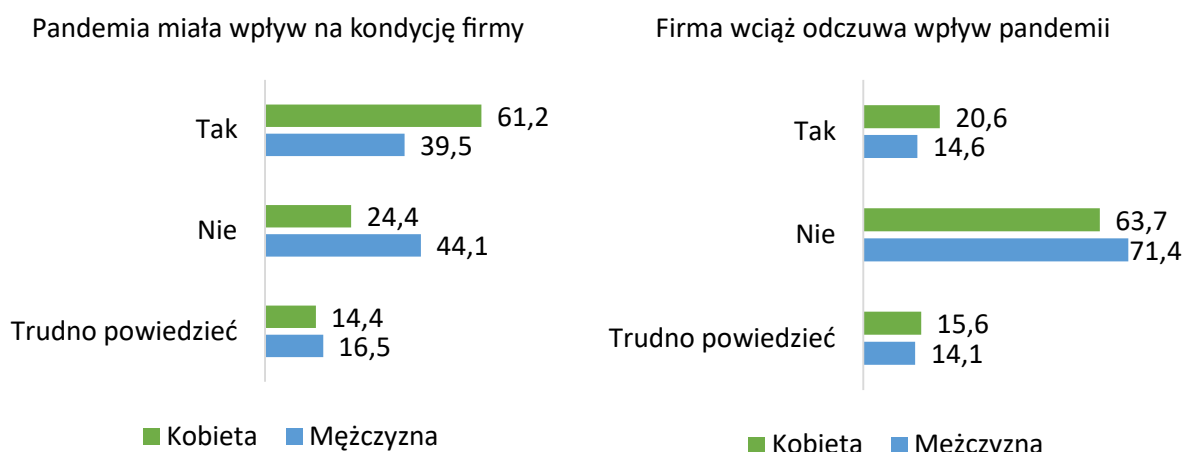
Wykres 25 Formy wpływu pandemii na działanie firm [%]

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

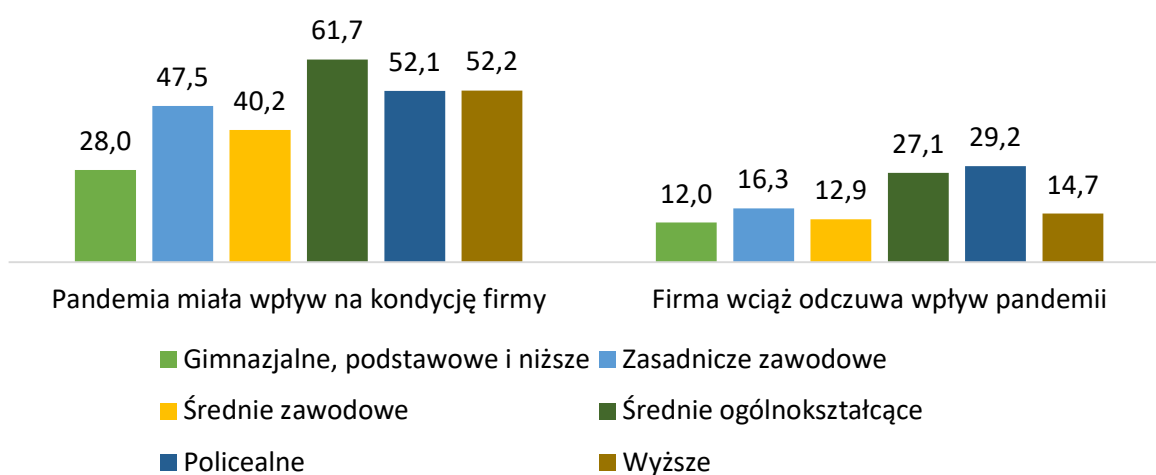
Zgodnie z uzyskanymi wynikami, kobiety częściej niż mężczyźni potwierdzały wpływ pandemii koronawirusa COVID-19 na kondycję swoich firm. Ponadto, wpływ wybuchu pandemii na funkcjonowanie firm częściej niż pozostałe grupy badanych deklarowały osoby młode, tj. w wieku 18-24 (54,5%) oraz respondenci legitymujący się wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz policealnym.

Wykres 26 Udział przedsiębiorców, którzy potwierdzili wpływ pandemii na funkcjonowanie firmy, z uwzględnieniem płci [%]

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

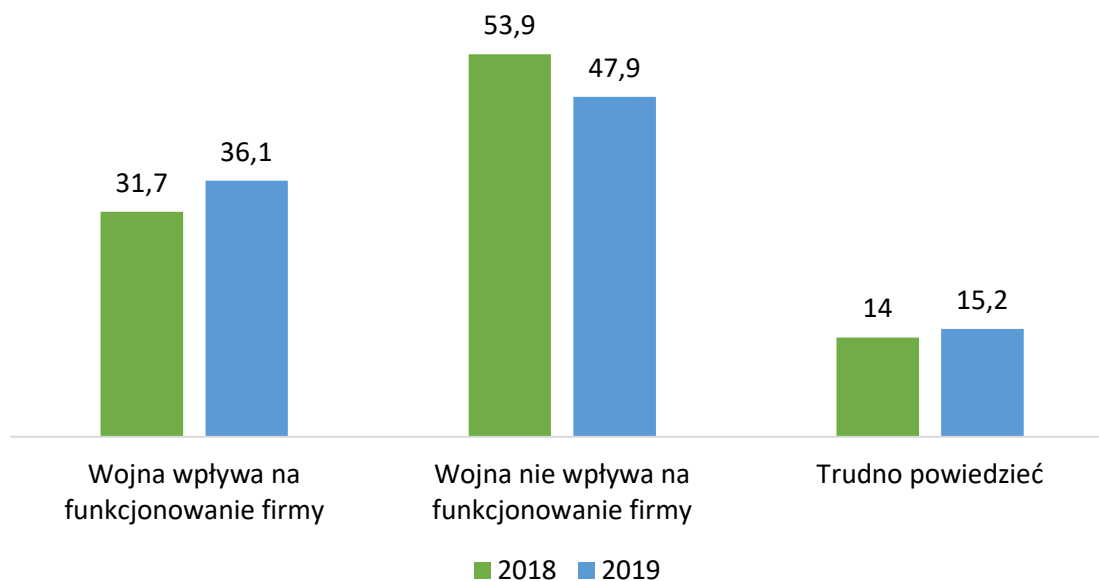
Wykres 27 Udział przedsiębiorców, którzy potwierdzili wpływ pandemii na funkcjonowanie firmy, z uwzględnieniem wykształcenia [%]

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Ostatnią przeszkodą, o jaką zapytano respondentów była wojna ukraińsko – rosyjska. Około połowa wszystkich badanych potwierdziła wpływ ww. czynnika na funkcjonowanie swojego przedsiębiorstwa. Nieco rzadziej odczuwały ten wpływ podmioty istniejące dłużej na rynku (tj. te które otrzymały dofinansowanie w 2018 r.). Nie zaobserwowano żadnych zależności pomiędzy oceną wpływu trwającej wojny na kondycję firmy a branżą czy cechami przedsiębiorców.

Wykres 28 Udział przedsiębiorców, którzy potwierdzili wpływ wojny ukraińsko - polskiej na funkcjonowanie firmy [%]

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Wnioski

W latach 2018-2019 wpisano do rejestru REGON niemal 60 tys. podmiotów na terenie województwa wielkopolskiego. W 2019 r. w porównaniu do 2018 r. liczba rejestrowanych firm była mniejsza o około 13%. Jedną z form wsparcia dla osób chcących otworzyć własną firmę jest możliwość uzyskania dofinansowania na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w powiatowym urzędzie pracy. W województwie wielkopolskim skala wpływu środków publicznych na rozwój przedsiębiorczości była niejednolita w poszczególnych powiatach regionu, jednak średnio co 10 rejestrowana firma w Wielkopolsce powstała w wyniku dofinansowania ze środków publicznych. Beneficjentami ww. wsparcia częściej byli mężczyźni, osoby młode oraz absolwenci szkół wyższych. W latach 2018-2019 najwięcej firm w województwie wielkopolskim rejestrowano w branżach handel, branża budowlana, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, sektor usług oraz przetwórstwo przemysłowe. Uwzględniając podział terytorialny region był zróżnicowany pod kątem przedsiębiorczości. Powiaty wyraźnie różniły się między sobą w takich obszarach jak liczba rejestrowanych firm czy poziom ich przeżywalności.

Podmioty wpisane do rejestru REGON w latach 2018-2019 wykazywały wysoka przeżywalność; w 2022 roku w większości (ok. 80%) wciąż były aktywne na rynku. Na tle

ogółu nieco wyższa przeżywalność cechowała podmioty powstałe w wyniku uzyskania dofinansowania z PUP. Na wielkopolskim rynku największą przeżywalnością cechowały się firmy ICT, podmioty związane z obsługą rynku nieruchomości oraz działalnością profesjonalną, naukową i techniczną. Likwidacji częściej natomiast podlegały przedsiębiorstwa z branży HoReCa, transportowe oraz finansowo – ubezpieczeniowe. Spośród firm, które zostały zlikwidowane, co czwarta została wykreślona z rejestru REGON relatywnie wcześnie, ponieważ już w drugim roku swojego funkcjonowania.

W 2022 r. pomimo skomplikowanej sytuacji geopolitycznej przedsiębiorcy objęci badaniem najczęściej oceniali kondycję swojej firmy jako dobrą lub bardzo dobrą. Ponad 80% z nich nie rozważało likwidacji przedsiębiorstwa.

Wśród firm powstałych dzięki dofinansowaniu udzielonemu z urzędu pracy wyraźnie dominują jednoosobowe działalności gospodarcze. Około 30% objętych badaniem firm zatrudniało pracowników, przy czym praktycznie żadna w liczbie utworzonych miejsc pracy nie przekroczyła granicy mikroprzedsiębiorstwa. Tyle samo respondentów deklarowało, że w ciągu najbliższych 2 lat planuje zwiększenie zatrudnienia. Wyraźnie częściej plany rekrutacyjne deklarowali przedstawiciele przedsiębiorstw, które już w 2022 r. zatrudniały pracowników.

Pomimo wysokiego udziału firm deklarujących dobrą kondycję firmy, większość respondentów z niepokojem patrzyła w najbliższą przyszłość. Dla 60% przedsiębiorców objętych badaniem celem strategicznym firmy na najbliższe dwa lata było utrzymanie się na rynku. Największymi barierami funkcjonowania w tym czasie były wysokie podatki, ceny surowców, koszty zatrudnienia oraz transportu. Oprócz ww. problemów, co trzecia firma borykała się z trudnościami związanymi z wpływem wojny ukraińsko – rosyjskiej.

Należy także podkreślić, że prawie połowa firm objętych badaniem odczuła wpływ pandemii COVID-19, która wybuchła zaledwie 2 lata wcześniej. Na podstawie wyników badania można stwierdzić, że pomimo utrzymania się w 2022 r. sytuacji przedsiębiorstw na stabilnym poziomie, ryzyko dalszego podnoszenia kosztów funkcjonowania stanowi bardzo poważne zagrożenie dla dalszego funkcjonowania i rozwoju wielkopolskich firm.

Osoby rejestrujące się jako bezrobotne
w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego
w 2023 roku

W I kwartale 2023 roku we wszystkich powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego przeprowadzono badanie mające na celu pozyskanie informacji nt. osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy na terenie województwa wielkopolskiego, po okresie zatrudnienia lub samozatrudnienia. Wyniki badania ankietowego uzupełnione zostały spostrzeżeniami pracowników powiatowych urzędów pracy na temat osób rejestrujących się.

Obserwacją objęta została grupa osób rejestrujących się, która posiada doświadczenie zawodowe i jest potencjalnie mobilna zawodowo – były to osoby poprzednio pracujące i prowadzące działalność gospodarczą. Ich rejestracja w PUP, a także najprawdopodobniej zakończenie ich dotychczasowego zatrudnienia, miało miejsce w okresie pogarszającej się sytuacji gospodarczej w kraju. Wobec warunków charakteryzujących obecnie region, gdzie nadal utrzymuje się niska stopa bezrobocia, presja płacowa na przedsiębiorców oraz duża rotacja na rynku pracy. istotne wydaje się monitorowanie napływu do rejestrów osób bezrobotnych (zwłaszcza grupy, która potencjalnie jest mobilna zawodowo) oraz pozyskanie informacji nt. przyczyn trudności w poszukiwaniu zatrudnienia oraz oczekiwań i możliwości w podjęciu pracy.

Metodologia badania

Badaniem ankietowym objęte zostały osoby rejestrujące się jako bezrobotne, które przed rejestracją zakończyły stosunek pracy lub zatrudnienie w oparciu o umowy cywilno-prawne lub własną działalność gospodarczą, a także osoby rejestrujące się po zakończeniu zatrudnienia subsydiowanego. W przypadku badania opinii przedstawicieli wielkopolskich PUP-ów, we wszystkich 31 urzędach pracy zrealizowana została internetowa ankieta, dotycząca obserwowanych zmian w napływie do bezrobocia oraz oceny poziomu posiadania przez nowo zarejestrowanych pewnych cech sprzyjających szybkiemu zatrudnieniu.

Cele badania koncentrowały się na:

1. Określeniu profilu osób rejestrujących się jako bezrobotne w I kwartale 2023 roku, w tym z rozróżnieniem przyczyn zakończenia ostatniego zatrudnienia
2. Określeniu przyczyn rejestracji w PUP osób, które niedawno zakończyły zatrudnienie i przyczyn ich niepowodzeń w poszukiwaniu pracy
3. Określeniu oczekiwań badanych wobec nowego zatrudnienia

4. Określeniu stopnia elastyczności badanych na rynku pracy, w tym samooceny posiadania kompetencji niezbędnych do poszukiwania pracy, poziomu mobilności edukacyjno-zawodowej oraz możliwości dojazdu

Rekrutacja do badania odbywała się przez pracowników powiatowych urzędów pracy. Dobór próby miał charakter celowy. Przyjęto minimalną próbę dla województwa w liczbie 587 ankiet. Określono także minimalną liczbę wywiadów do pozyskania w poszczególnych powiatowych urzędach pracy (od 15 w większości powiatów do 50 w PUP w Poznaniu) w oparciu o dotychczasowe wysokości napływu osób bezrobotnych do poszczególnych urzędów.

Ostatecznie zrealizowano 717 ankiet. W tym okresie napływ do rejestrów powiatowych urzędów pracy osób poprzednio pracujących wyniósł 23 271 osób³.

Najwięcej ankietowanych bezrobotnych było zarejestrowanych łącznie w powiecie poznańskim i mieście Poznaniu (7,3%), 7,1% pochodziło z powiatu obornickiego, a 6% z rawickiego.

³ Na podstawie danych WUP w Poznaniu, sprawozdanie MRiPS-01 za styczeń, luty i marzec 2023 r.

Tabela 8 Liczba zrealizowanych ankiet w poszczególnych powiatach województwa wielkopolskiego

powiaty	liczba zrealizowanych ankiet w powiatach	udział w %
poznański i M. Poznań	52	7,3%
obornicki	51	7,1%
rawicki	43	6,0%
koniński i M. Konin	30	4,2%
kaliski i M. Kalisz	28	3,9%
wągrowiecki	27	3,8%
ostrowski, złotowski	26	3,6%
gnieźnieński, pilski, słupecki	25	3,5%
ostrzeszowski	24	3,3%
turecki	23	3,2%
czarnkowsko-trzcianecki	22	3,1%
kościański	21	2,9%
kolski, leszczyński i miasto Leszno, średzki, wolsztyński	20	2,8%
międzychodzki, wrzesiński	18	2,5%
gostyński	17	2,4%
grodziski	16	2,2%
chodzieski, jarociński, kępiński, krotoszyński, nowotomyski, pleszewski, szamotulski, śremski	15	2,1%
łącznie liczbę ankiet	717	100%

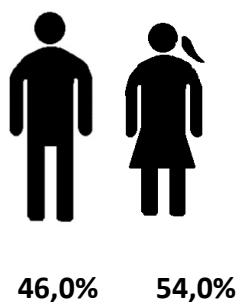
Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Struktura badanych

W badaniu uwzględniono podstawowe cechy demograficzne różnicujące badanych. Pod względem płci ankietowani to w 54% kobiety i w 46% mężczyźni. W przybliżeniu odpowiada to proporcji płci wśród ogółu osób poprzednio pracujących rejestrujących się w I kwartale roku (52,2% kobiet)⁴. Według wieku najczęściej (31%) respondentów było w przedziale 26 – 35 lat. Udział spadał wraz z wiekiem, najmniej osób (6,6%) było w wieku 55 i więcej lat.

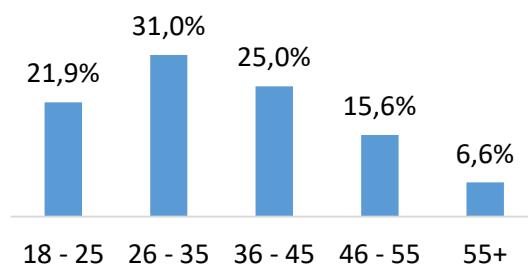
⁴ Jw.

Rysunek 0-1 Struktura płci respondentów
N=717

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Wykres 29 Struktura wieku ankietowanych
w % N=717

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Największą grupę ankietowanych stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym lub branżowym (31%). Osoby z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym lub niższym stanowiły najmniej liczną grupę objętych badaniem osób rejestrujących się (12,6%).

Wykres 30 Wykształcenie ankietowanych w % N=717

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

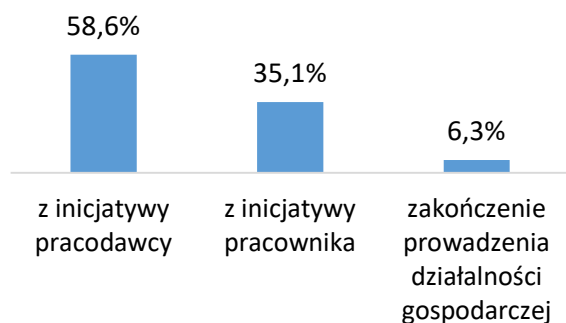
Rejestracja w urzędzie pracy

Wśród osób uczestniczących w badaniu dominowały osoby, których ostatnie zatrudnienie zakończyło się z inicjatywy pracodawcy (58,6%). W przypadku 35,1% stosunek pracy ustał z własnej inicjatywy ankietowanych, a 6,3% zostało bezrobotnymi wskutek zaprzestania prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej.

Blisko $\frac{3}{4}$ ankietowanych deklarowało, że wcześniej było już przynajmniej raz zarejestrowanych w urzędzie pracy. Podobnie sytuacja wyglądała w ogóle osób rejestrujących się w I kwartale

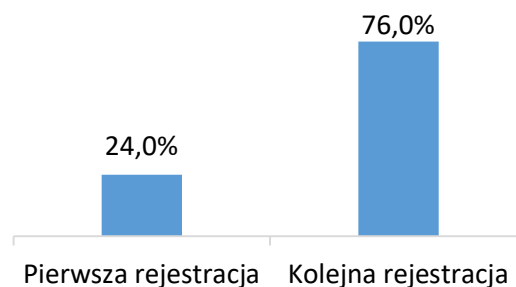
2023 r., gdzie 26,6% osób zarejestrowało się w urzędzie po raz pierwszy⁵. Należy pamiętać, że część ponownych rejestracji związana jest z zakończeniem udziału klientów powiatowych urzędów pracy w wybranej formie aktywizacji zawodowej.

Wykres 31 Struktura ankietowanych ze względu na formę zakończenia ostatniego zatrudnienia w % N=717

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Wykres 32 Podział ankietowanych ze względu na pierwszą lub kolejną rejestrację w urzędzie pracy w % N=717

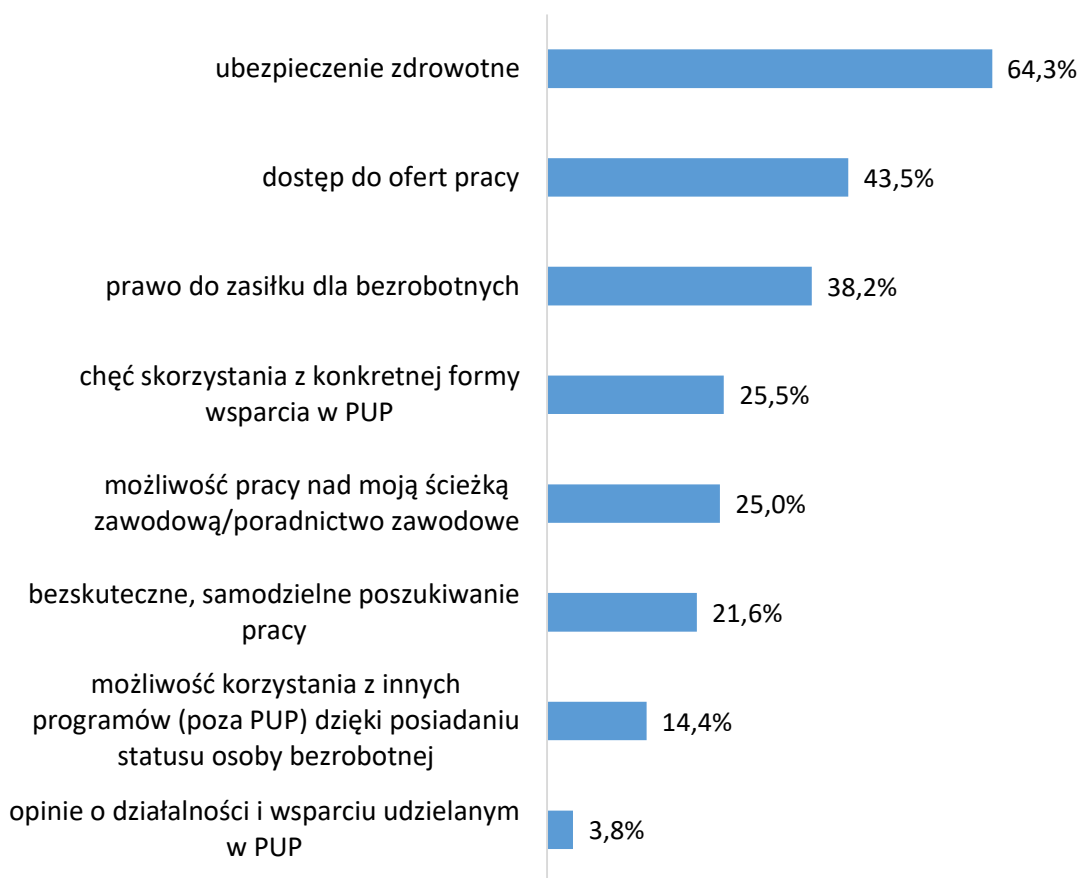

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Najczęściej wskazywanym w badaniu powodem rejestracji przez osoby bezrobotne było nabycie możliwości nieodpłatnego korzystania z ubezpieczenia zdrowotnego, które przysługuje od dnia rejestracji (64,3% ankietowanych). Drugą w kolejności deklarowaną przyczyną rejestracji (43,5%), jaką podawali badani był dostęp do ofert pracy. Prawo do zasiłku dla bezrobotnych było powodem rejestracji 38,2% ankietowanych. Najmniej, bo tylko 3,8% badanych, zarejestrowało się ze względu na opinie o działalności i wsparciu udzielanym w PUP.

⁵ Na podstawie danych WUP w Poznaniu, sprawozdanie MRiPS-01 za styczeń, luty i marzec 2023 r.

Wykres 33 Powody rejestracji w PUP jako osoba bezrobotna w % N=717. Pytanie wielokrotnego wyboru

Ankietowani wskazywali od 1 do 4 odpowiedzi

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Zarówno fakt kolejnej rejestracji, jak i sposób rozwiązania ostatniego stosunku pracy, nie różnicują znacząco przyczyn rejestracji. Nieco więcej spośród osób rejestrujących się po raz kolejny oraz spośród osób po zakończeniu własnej działalności, jako powód podało możliwość uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego. Osoby rejestrujące się po raz kolejny częściej deklarowały bezskuteczność w poszukiwaniu pracy i chęć skorzystania z publicznego pośrednictwa pracy, natomiast mniej były zainteresowane formami aktywizacji. Niemal połowa rejestrujących się po zwolnieniu przez pracodawcę chciała skorzystać z prawa do zasiłku dla osób bezrobotnych. Osoby, które z własnej inicjatywy zakończyły poprzednie zatrudnienie, nieco bardziej zainteresowane były formami aktywizacji w PUP i poza urzędem. Niemniej różnice te były niewielkie w tych grupach badanych.

Natomiast przedstawiciele wielkopolskich powiatowych urzędów pracy, biorący udział w badaniu, podkreślali, że motywacje, jakimi kierują się osoby bezrobotne od lat pozostają

takie same. Zapytani o główne powody zgłaszania się osób do rejestrów bezrobotnych wymieniali korzyści, jakie może uzyskać osoba bezrobotna od urzędu, tj. bezpłatny dostęp do ubezpieczenia zdrowotnego (25 urzędów), zasiłek dla bezrobotnych, chęć skorzystania z określonej formy pomocy: dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, stażu, szkolenia, podniesienia kwalifikacji zawodowych czy innej formy. Według nich decyzja o rejestracji wywoływana jest najczęściej utratą zatrudnienia i aktywnym poszukiwaniem pracy, ale równie często koniecznością posiadania statusu bezrobotnego do pozyskania świadczeń socjalnych czy wsparcia z innych źródeł np. PEFRON. Wspominano także konkretne grupy osób, dla których rejestracja stanowi strategię przetrwania pewnego okresu (oczekiwanie na świadczenie przedemerytalne/emerytalne, „bezrobocie dziedziczne”, „niezdecydowanie młodych ludzi względem swoich planów zawodowych”), albo pojawia się w efekcie zniechęcenia bezskutecznym poszukiwaniem pracy. Przykładowe wypowiedzi przedstawicieli urzędów pracy:

Duży odsetek nadal rejestruje się ze względu na ubezpieczenie zdrowotne lub konieczność posiadania statusu bezrobotnego z uwagi na inne świadczenia socjalne (szczególnie zauważalne zjawisko wśród samotnych matek). Istnieje nadal również grupa osób, która podejmuje decyzje o rejestracji z uwagi na chęć skorzystania z określonych form wsparcia, np. po ogłoszeniu naborów na staże czy dotacje. W ostatnim czasie pojawiają się też osoby, które rejestrują się po dłuższej przerwie od ostatniego zatrudnienia, gdyż najpierw próbowały znaleźć zatrudnienie na własną rękę. Jednak spadek motywacji, często brak ubezpieczenia zdrowotnego skłaniają je do rejestracji.

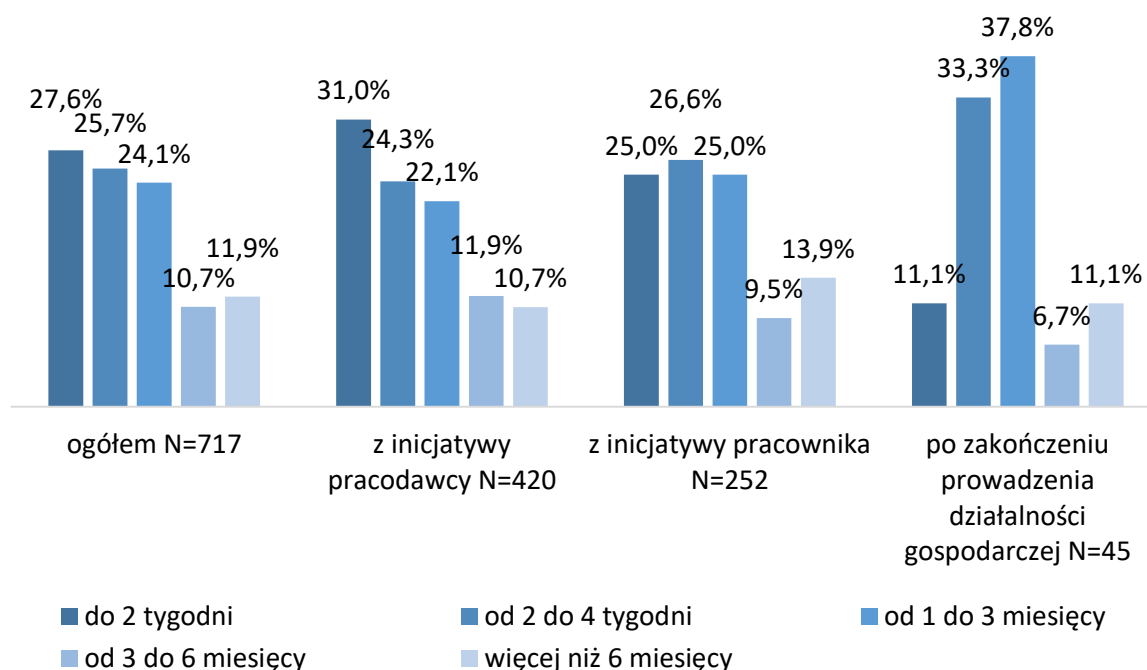
W ostatnim czasie obserwujemy wzrost osób rejestrujących się, które przed rejestracją były czynne zawodowo, zarówno byli zatrudnieni jak i prowadzili własną działalność gospodarczą. Wpływ na to ma m.in. gorsza kondycja finansowa przedsiębiorstw, które szukając oszczędności redukują zatrudnienie z nadzieją na przetrwanie "gorszych czasów". Niekiedy zdarza się, że zwalniani pracownicy przechodzą do szarej strefy, korzystają z prawa do zasiłku dla bezrobotnych jako dodatkowego przychodu w gospodarstwie domowym

Głównymi powodami rejestrowania się w PUP to przede wszystkim pomoc w podjęciu pracy, chęć uzyskania pomocy z urzędu w formie stażu, szkoleń oraz dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Jest też grupa osób, która rejestruje się tylko dla uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego, możliwości ubiegania się o pomoc w ośrodku pomocy społecznej

oraz uzyskania zaświadczenia do innych celów. Rejestracja jest też efektem utraty zatrudnienia, po którym bezrobotni uzyskują prawo do zasiłku oraz mogą przejść na świadczenie przedemerytalne, spełniając odpowiednie warunki. Od lat nie zauważamy zmian dotyczących powodów rejestrowania się w PUP. Wszystko zależy od sytuacji, w jakiej osoba się znalazła oraz co w danym momencie jest dla niej korzystne lub potrzebne na daną chwilę. Każdy rejestrujący jest inny i każdy czegoś innego oczekuje.

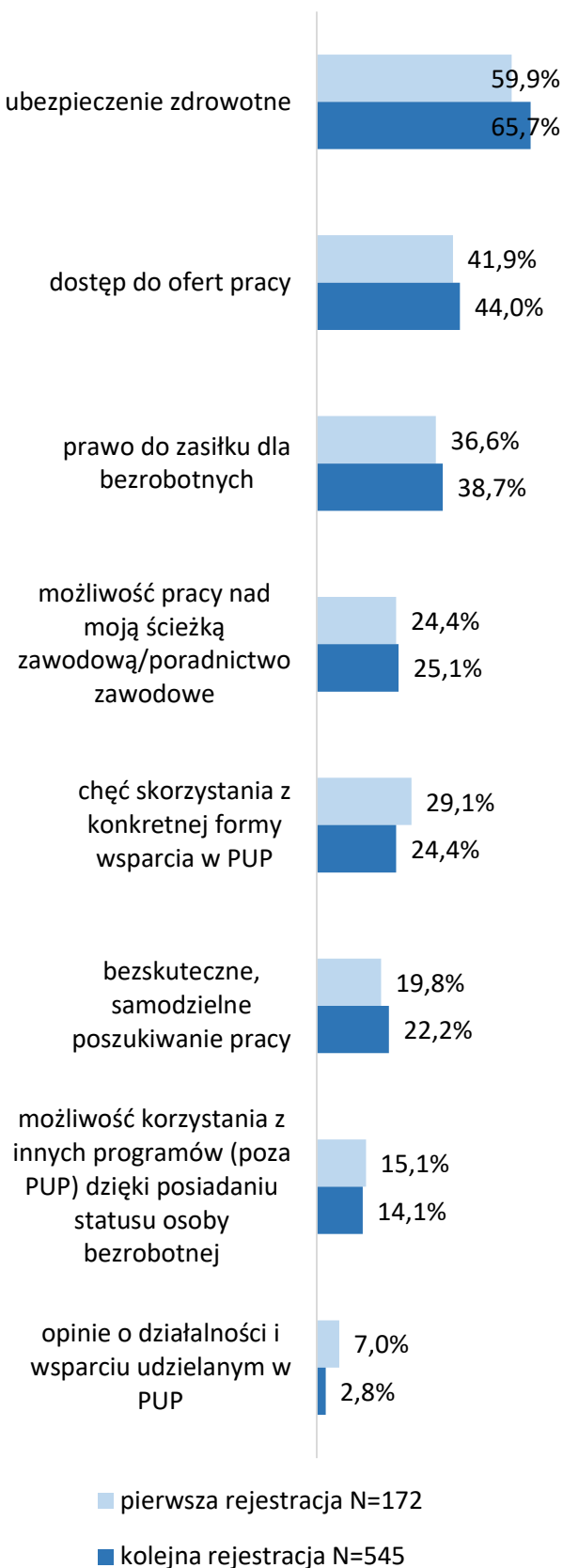
Połowa badanych dość szybko po utracie zatrudnienia, tj. w ciągu miesiąca, zdecydowała się na rejestrację w powiatowym urzędzie pracy, przy czym osoby zwolnione przez pracodawcę reagowały już w pierwszych 2 tygodniach po utracie zatrudnienia. Około ¼ badanych odwlekała swoją decyzję nie dłużej niż 3 miesiące.

Wykres 34 Czas między zakończeniem zatrudnienia a rejestracją jako osoby bezrobotne przez osoby badane w % - ogółem i z uwzględnieniem sposobu zakończenia zatrudnienia

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Wykres 35 Powody rejestracji w PUP z rozróżnieniem osób, które dokonały pierwszej oraz kolejnej rejestracji

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Wykres 36 Powody rejestracji w PUP z rozróżnieniem na sposób zakończenia ostatniego zatrudnienia

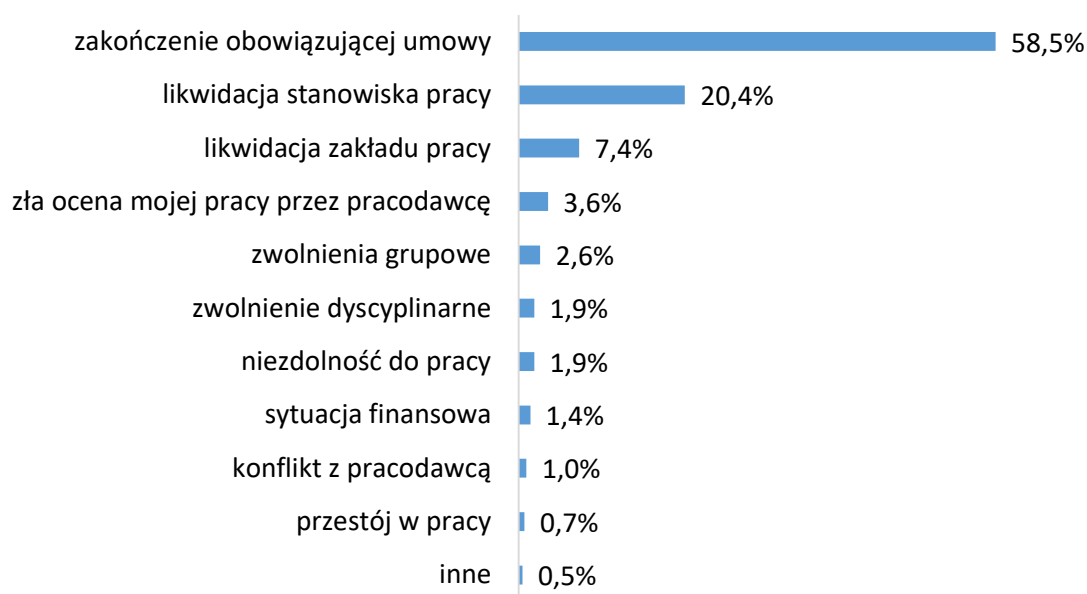
Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Ostatnie zatrudnienie osób rejestrujących się

Wszyscy respondenci, bez względu na sposób zakończenia ostatniego zatrudnienia, zostali poproszeni o wskazanie przyczyny rozwiązania stosunku pracy lub rezygnacji z prowadzonej działalności. Zaproponowane im odpowiedzi były adekwatne do ich doświadczeń.

W przypadku osób, których zatrudnienie zostało zakończone z inicjatywy pracodawcy, najczęstszą przyczyną było wygaśnięcie obowiązującej umowy (58,5%), która nie została wydłużona na kolejny okres. Co piąty respondent z tej grupy został dotknięty likwidacją stanowiska pracy, a prawie co dziesiąty likwidacją zakładu pracy. Następne w kolejności powody zakończenia współpracy dotyczyły złej oceny pracy pracownika (3,6%) oraz zwolnień grupowych (2,6%).

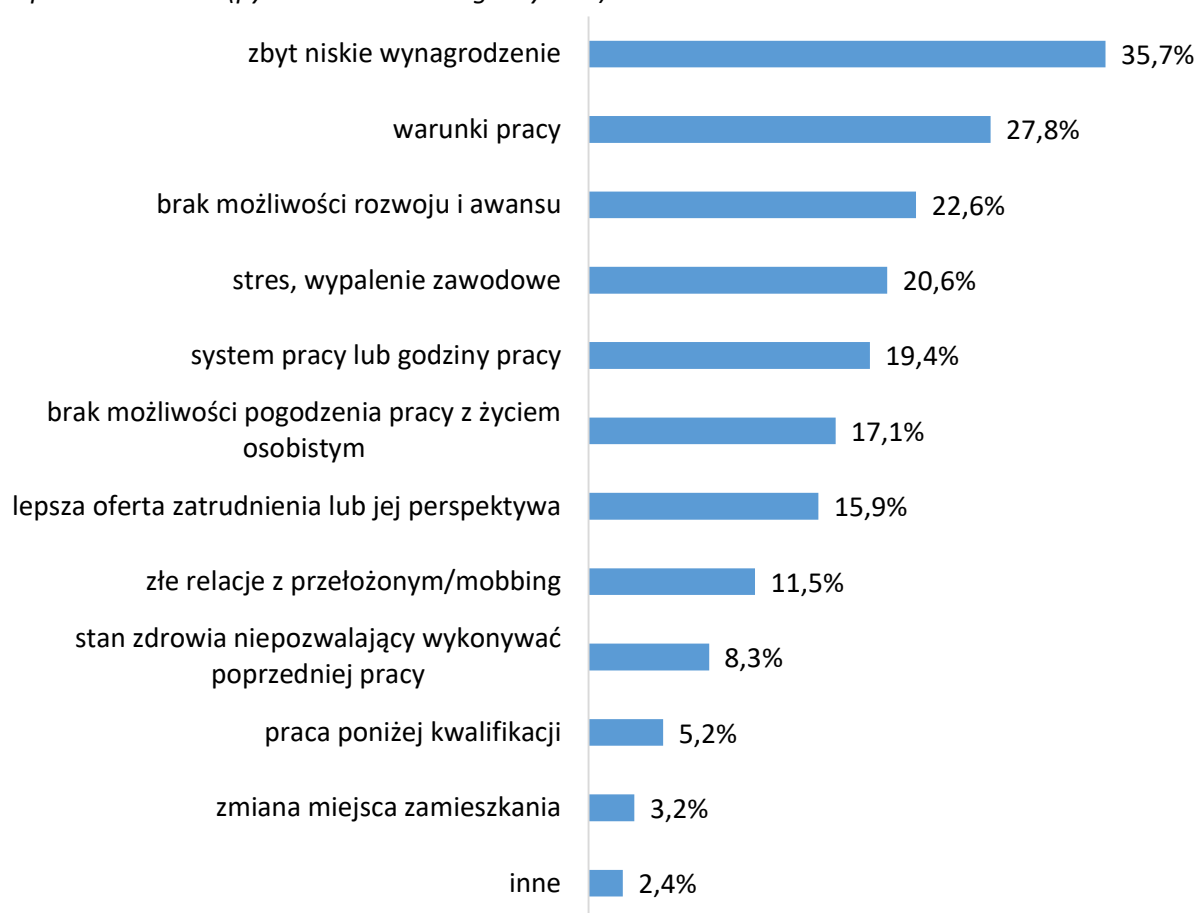
Wykres 37 Główna przyczyna zakończenia pracy z inicjatywy pracodawcy w % N=417 (3 odpowiedzi nieważne)

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Z kolei osoby, które same zakończyły poprzednie zatrudnienie miały możliwość wskazania do 3 czynników, które nimi kierowały przy podejmowaniu decyzji o zakończeniu dalszej współpracy. Kluczowe okazały się tutaj kwestie związane z wynagrodzeniem, a także elementy związane z warunkami i organizacją zatrudnienia. Co piąty respondent wskazywał na nadmierne obciążenie stresem. Część osób zmuszona była do rezygnacji z pracy w związku ze zmianą stanu zdrowia lub przeprowadzką.

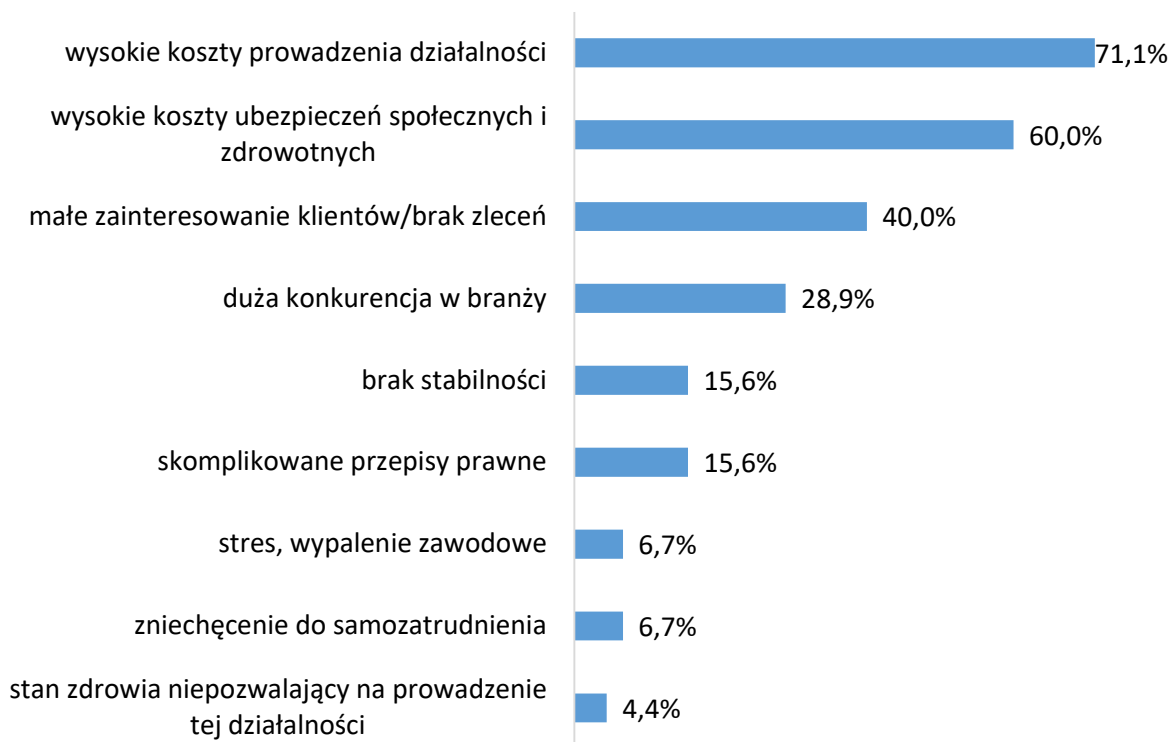
Wykres 38 Czynniki, które miały wpływ na zakończenie pracy z inicjatywy ankietowanych w % odpowiedzi N=252 (pytanie wielokrotnego wyboru)

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Z kolei czynnikami decydującymi o zamknięciu działalności gospodarczej przez osoby rejestrujące się jako bezrobotne były wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej oraz ubezpieczeń zdrowotnych i społecznych. Zwłaszcza wśród osób kończących preferencyjne warunki ubezpieczenia dla młodych przedsiębiorców, przejście na opłacanie pełnych składek w okresie kryzysu gospodarczego, musiało być dotkliwie odczuwane. Zdecydowanie mniej osób swoje decyzje o zakończeniu samozatrudnienia łączy z negatywnymi aspektami tej formy pracy (brakiem stabilności, stresem) czy zniechęceniem do takiej aktywności.

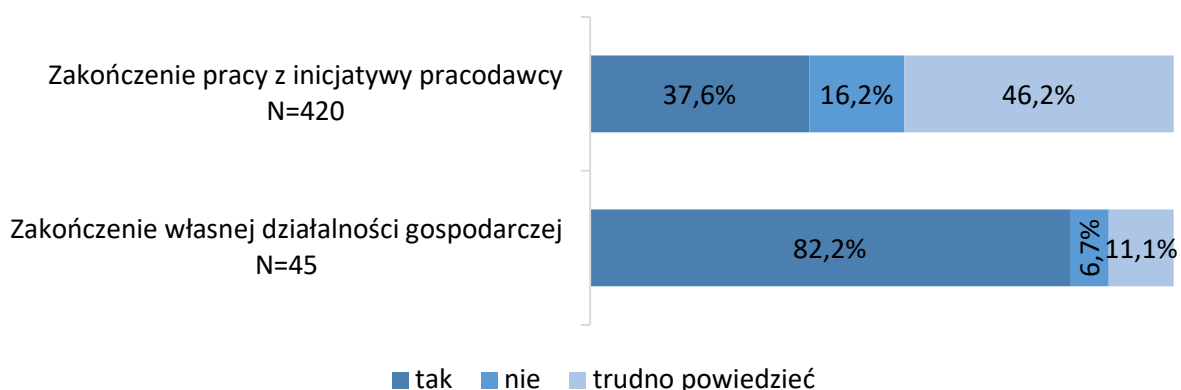
Wykres 39 Powody zakończenia własnej działalności gospodarczej w % odpowiedzi N=45 (pytanie wielokrotnego wyboru)

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

W związku z tym, że badanie prowadzone było w okresie niepewnych warunków gospodarczych, wywołanych pandemią, wojną w Ukrainie i rosnącą inflacją, respondenci, którzy zostali zwolnieni lub zamknęli własną działalność zostali poproszeni o odniesienie tego wydarzenia do sytuacji gospodarczej. W przypadku byłych przedsiębiorców aż 82,2% z nich wiązało zamknięcie działalności z aktualną rzeczywistością gospodarczą. W przypadku osób, których zakończenie zatrudnienia związane było z decyzją pracodawcy, ocena ta była znacznie trudniejsza, gdyż wymagało to znajomości intencji pracodawcy. Niemniej 37,6% zwolnionych uznało, że w ich opinii zakończenie ich zatrudnienia miało związek z otoczeniem ekonomicznym.

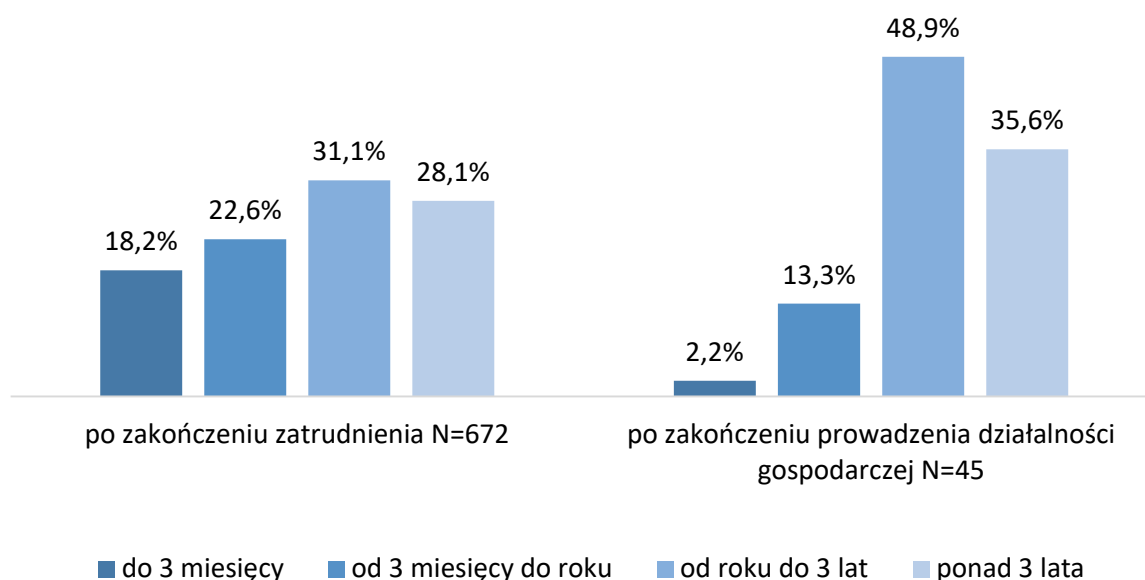
Wykres 40 Ocena wpływu obecnej sytuacji gospodarczej na zakończenie ostatniego zatrudnienia

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

W kwestii czasu trwania ostatniego zatrudnienia, 1/3 rejestrujących pożegnała się z poprzednim pracodawcą po współpracy trwającej od roku do 3 lat. Częściej działo się to z inicjatywy pracodawcy (34,3% rejestrujących się z tej grupy) niż w przypadku osób, które same zdecydowały się na rozwiązanie zatrudnienia (25,8% z tej grupy). Prowadzący działalność przez okres od roku do 3 lat to także największa grupa wśród byłych samozatrudnionych. Ponadto w grupie ankietowanych, którzy sami zrezygnowali z pracy, wraz z długością czasu zatrudnienia rośnie odsetek rejestrujących się: od 21% w przypadku osób zatrudnionych krócej niż 3 miesiące do 29,8% w przypadku osób, które przepracowały więcej niż 3 lata. Dane dotyczące stażu u poprzedniego pracodawcy wskazują duży udział rejestrujących się po kilkuletnim okresie zatrudnienia, w efekcie czego mogą wymagać oni rozwoju umiejętności poszukiwania pracy.

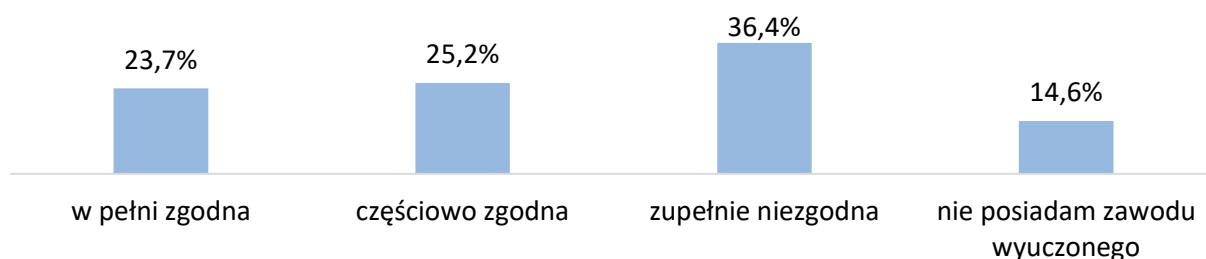
Wykres 41 Czas trwania ostatniego zatrudnienia osób objętych badaniem w % – osoby po zakończeniu zatrudnienia (z inicjatywy pracodawcy i pracownika łącznie) i po zakończeniu prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

W przypadku 36,4% badanych ostatnie zatrudnienie wiązało się z wykonywaniem pracy całkowicie niezgodnej z ich wykształceniem lub wyuczonym zawodem. Łącznie 48,9% ankietowanych wykonywało pracę zgodną lub częściowo zgodną z odbytą edukacją. 14,6% nie posiadało zawodu wyuczonego (głównie osoby z wykształceniem ogólnokształcącym oraz podstawowym/gimnazjalnym).

Wykres 42 Zgodność ostatniej pracy wykonywanej przez ankietowanych z zawodem wyuczonym lub wykształceniem N=717

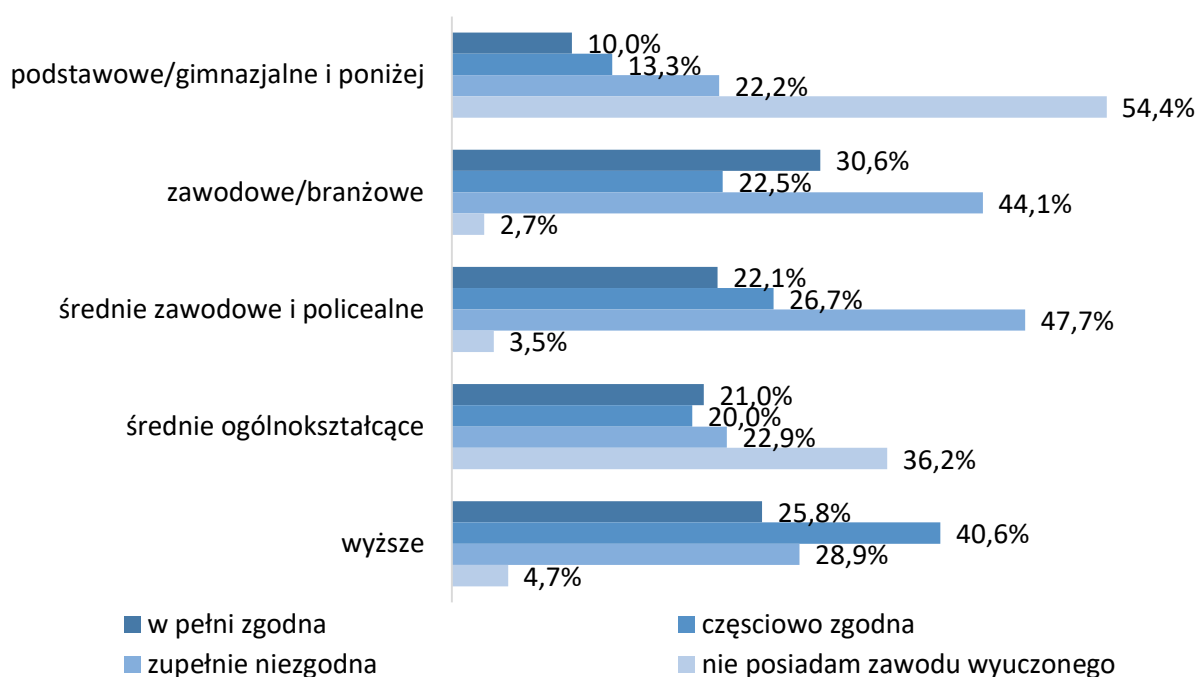
Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Struktura odpowiedzi na pytanie dotyczące zgodności ostatnio wykonywanej pracy z wykształceniem była zbliżona wśród kobiet i wśród mężczyzn. Najwyższą pełną zgodność pracy wykonywanej z posiadanym zawodem deklarowały osoby w grupie wiekowej 45-54 lata (30,4% z nich), przy jednocześnie najniższym odsetku osób deklarujących pracę częściowo

zgodną z zawodem (15,2%). Rozkład odpowiedzi w pozostałych kategoriach wiekowych nie odbiegał od wyników dla ogółu badanych.

Osoby, których poprzednia praca była zupełnie niezgodna z posiadanym wykształceniem, wyraźnie dominowały wśród osób z wykształceniem zawodowym/branżowym (44,1%) oraz średnim zawodowym i policealnym (47,7%). Jednocześnie największa zgodność zawodu wykonywanego z wykształceniem dotyczyła osób z wykształceniem zawodowym/branżowym (30,6%) oraz z wyższym (25,8%). Wśród osób po studiach dominują osoby, które podejmowały pracę na stanowiskach częściowo zbliżonych do uzyskanego dyplomu.

Wykres 43 Zgodność ostatniego zatrudnienia ankietowanych z zawodem wyuczonym lub wykształceniem z podziałem na rodzaj wykształcenia N=717

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Trudności w poszukiwaniu zatrudnienia i samoocena umiejętności z tym związanych

Osoby biorące udział w badaniu zostały poproszone o podzielenie się swoimi doświadczeniami w zakresie poszukiwania pracy. Blisko 13% respondentów przed rejestracją nie poszukiwało samodzielnie pracy, czyli rejestracja w PUP jest ich pierwszym krokiem w kierunku zatrudnienia. Z dalszej analizy odpowiedzi wynika, iż główną trudnością dla bezrobotnych był brak ofert w obszarze zainteresowania (38,1%), a następnie duża konkurencja wśród kandydatów i brak ofert spełniających ich oczekiwania. Część ankietowanych niepowodzenia w poszukiwaniu pracy tłumaczy postawą rekruterów: 27,3% nie otrzymało żadnej odpowiedzi zwrotnej, a 7,5% spotkało się z odmową z powodu nie spełnienia wymagań. Tylko 2,4% badanych osób uważa, że nie wie jak szukać pracy.

Wykres 44 Główne trudności w poszukiwaniu pracy przez ankietowanych na bazie ostatnich doświadczeń N=717 (pytanie wielokrotnego wyboru)

Ankietowani wybierali od 1 do 3 odpowiedzi

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Wyraźnie wyższy był odsetek kobiet wskazujących na bezskuteczny udział w rekrutacjach/brak odpowiedzi pracodawców na zgłoszenie (32,6% kobiety, 21,2% mężczyźni). Jednocześnie kobiety częściej niż mężczyźni dostrzegały brak ofert pracy w obszarze zainteresowania zawodowego (41,9% K, 33,9% M) oraz dużą konkurencję wśród kandydatów (33,3% K, 28,2% M).

Tabela 9 Zróżnicowanie odpowiedzi respondentów na pytanie dot. trudności w poszukiwaniu pracy w różnych grupach wiekowych

Rodzaj trudności	18 - 25 N=157	26 - 35 N=222	36 - 45 N=179	46 - 55 N=112	55+ N=47
bezkuteczny udział w rekrutacjach (pracodawcy nie odpowiadali na moje zgłoszenia)	38,9%	27,9%	24,6%	18,8%	17,0%
duża konkurencja wśród kandydatów	19,7%	31,5%	39,1%	33,0%	33,3%
brak ofert pracy w obszarze, w którym poszukuję pracy	44,6%	37,4%	35,2%	40,2%	31,0%
brak ofert pracy spełniających moje oczekiwania, możliwości	38,9%	31,1%	25,1%	30,4%	16,7%
nie mam wystarczających znajomości, kontaktów	24,2%	24,8%	24,0%	24,1%	23,8%
pracodawcy dali mi do zrozumienia, że nie spełniam ich oczekiwań	7,0%	7,2%	8,4%	8,9%	4,8%
nie wiem jak szukać pracy	6,4%	2,3%	0,6%	0,9%	0,0%
nie szukałem/szukałam pracy przed rejestracją w PUP	8,9%	13,1%	12,8%	12,5%	23,8%

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Dla ponad 40% bezrobotnych w przedziałach wiekowych od 18 do 25 oraz od 46 do 55 lat największą trudnością stanowił brak ofert w obszarze, w którym poszukują pracy. W grupie osób najmłodszych wśród najczęstszych trudności w poszukiwaniu zatrudnienia wskazywali oni także na brak ofert spełniających ich oczekiwania oraz słaby odzew pracodawców na ich aplikacje. Dla osób w wieku od 36 do 45 największy problem stanowiła duża konkurencja wśród kandydatów. We wszystkich grupach wiekowych najrzadziej wybieraną odpowiedzią było „nie wiem, jak szukać pracy”. Co czwarty bezrobotny 50+ nie szukał pracy samodzielnie, przed rejestracją w PUP.

Ze względu na wykształcenie wśród 54,3% badanych bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym jako trudność w poszukiwaniu pracy wskazuje brak ofert w obszarze

zainteresowania. W przypadku 38,3% ankietowanych z wykształceniem wyższym problemem jest duża konkurencja wśród kandydatów.

Tabela 10 Zróżnicowanie odpowiedzi respondentów na pytanie dot. trudności w poszukiwaniu pracy ze względu na wykształcenie respondentów

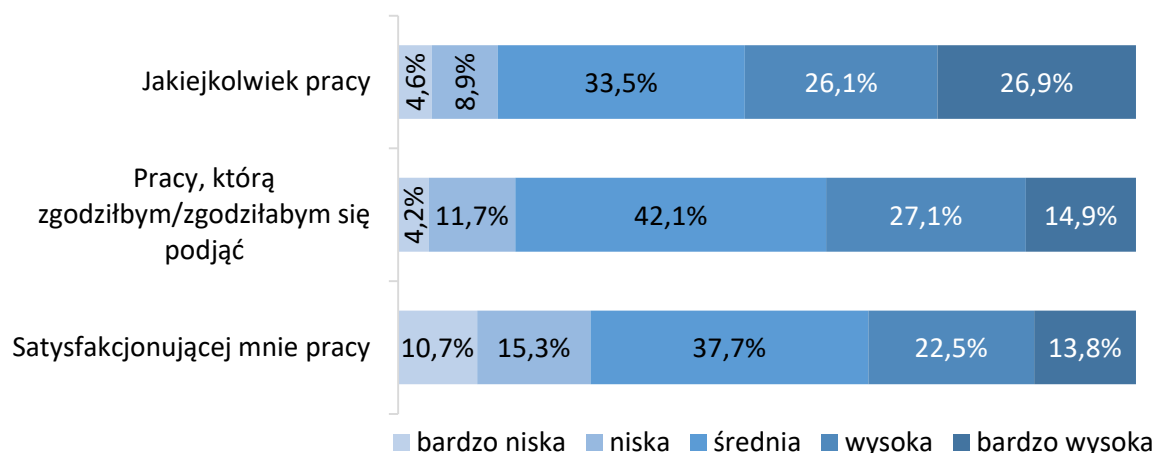
Rodzaj trudności	podstawowe/ gimnazjalne i poniżej N=90	zawodowe/ branżowe N=222	średnie zawodowe i policealne N=172	średnie ogólno- kształcące N=105	wyższe N=128
bezskuteczny udział w rekrutacjach (pracodawcy nie odpowiadali na moje zgłoszenia)	25,6%	19,4%	29,7%	36,2%	32,0%
duża konkurencja wśród kandydatów	28,9%	28,8%	26,7%	35,2%	38,3%
brak ofert pracy w obszarze, w którym poszukuję pracy	35,6%	33,3%	38,4%	54,3%	35,2%
brak ofert pracy spełniających moje oczekiwania, możliwości	28,9%	31,5%	32,0%	28,6%	27,3%
nie mam wystarczających znajomości, kontaktów	24,4%	25,7%	24,4%	16,2%	27,3%
pracodawcy dali mi do zrozumienia, że nie spełniam ich oczekiwań	15,6%	8,1%	6,4%	5,7%	3,9%
nie wiem jak szukać pracy	3,3%	3,6%	1,7%	1,9%	0,8%
nie szukałem/ szukałam pracy przed rejestracją w PUP	12,2%	12,6%	11,6%	9,5%	16,4%

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

W opinii ankietowanych szanse na znalezienie pracy na powiatowym rynku pracy obniżają się wraz z ze większym dopasowaniem stanowiska do oczekiwań. Szansę na znalezienie jakiegokolwiek zatrudnienia na powiatowym rynku pracy wysoko i bardzo wysoko ocenia łącznie 53% badanych. W kategorii zatrudnienia, które ankietowani zgodziliby się podjąć, pozytywne nastawienie jest już mniejsze (42%). W przypadku oceny szans na znalezienie satysfakcjonującej pracy łącznie 36,3% badanych wiązało z tym wysoką i bardzo wysoką nadzieję.

W porównaniu do podobnego badania zrealizowanego przez WUP w Poznaniu w 2017 r. o około 10 p. proc. wzrósł odsetek osób oceniających wysoko lub bardzo wysoko szanse na znalezienie pracy akceptowalnej oraz pracy satysfakcjonującej, przy spadku ocen najniższych. Ocena szans znalezienie jakiegokolwiek pracy pozostała na podobnym poziomie.

Wykres 45 Ocena szans na znalezienie zatrudnienia na powiatowym rynku pracy wg uczestników badania

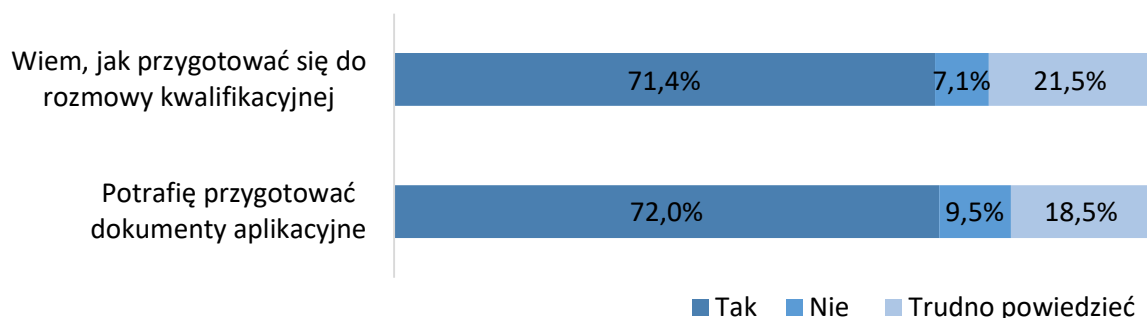
Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Ze względu na wiek swoje szanse, w zakresie każdego rodzaju zatrudnienia, najgorzej oceniają osoby 55+. Niskie i bardzo niskie szanse na znalezienie jakiegokolwiek pracy widzi 19,1% z nich, pracy akceptowalnej 27,7% a satysfakcjonującej aż 38,3%.

Osoby z wykształceniem wyższym najlepiej oceniają powiatowy rynek pracy pod względem szans znalezienia jakiegokolwiek pracy (aż 64,1% z nich ocenia je wysoko lub bardzo wysoko). Jednocześnie jednak z ich perspektywy szanse na znalezienie akceptowalnego zatrudnienia bardzo wysoko oceniazaledwie 7,0%, a satysfakcjonującego 3,1%.

Niemal ¾ respondentów twierdzi że posiada podstawowe umiejętności związane z poszukiwaniem pracy, tj. umiejętność przygotowania dokumentów aplikacyjnych oraz przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej. Najlepiej w tych dwóch obszarach oceniają się osoby po doświadczeniu związanym z prowadzeniem własnej działalności, najgorzej zaś osoby, które z własnej inicjatywy zrezygnowały z poprzedniego zatrudnienia.

Wykres 46 Samoocena posiadania umiejętności poszukiwania pracy dokonana przez respondentów. N=717

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Samoocena wskazanych umiejętności wyraźnie spada wraz z wiekiem respondentów. Wśród najstarszych poszukujących pracy tylko połowa czuje się przygotowana do procesów rekrutacyjnych. Osoby młodsze posiadają te umiejętności być może ze względu na częstsze zmienianie pracy, odbyte zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w ramach realizacji programu szkolnego lub dzięki samodzielnej edukacji na bazie skierowanych ku osobom młodym materiałów.

Tabela 11 Samoocena posiadania umiejętności poszukiwania pracy dokonana przez respondentów w różnych grupach wiekowych

wiek	Potrafię przygotować dokumenty aplikacyjne			Wiem, jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
<= 25	79,0%	5,7%	15,3%	75,8%	4,5%	19,7%
26 - 35	79,3%	7,2%	13,5%	75,7%	7,7%	16,7%
36 - 45	76,5%	10,1%	13,4%	76,0%	6,7%	17,3%
46 - 55	51,8%	14,3%	33,9%	56,3%	9,8%	33,9%
55+	44,7%	19,1%	36,2%	55,3%	8,5%	36,2%

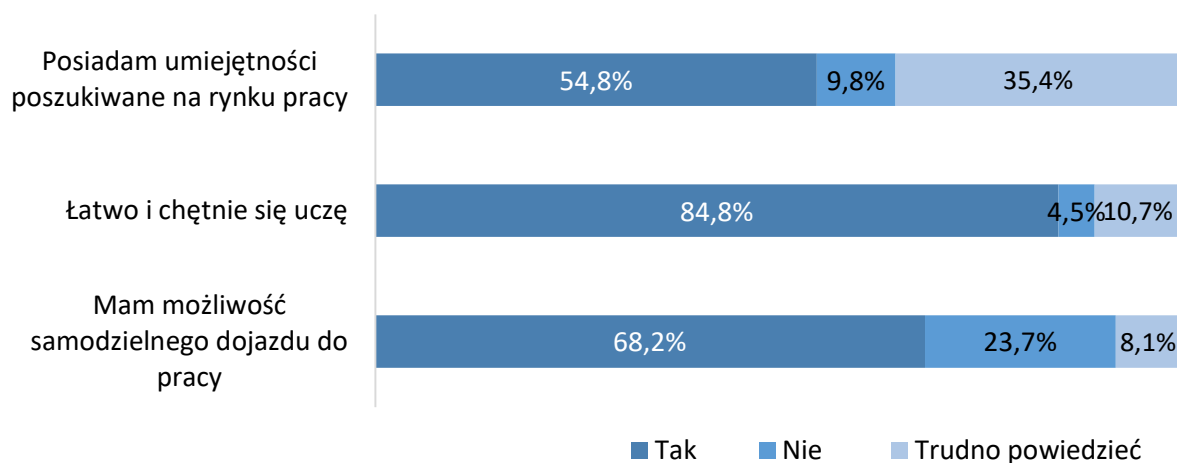
Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Pod względem elastyczności i mobilności na rynku pracy zdecydowana większość uczestników badania (prawie 85%) potwierdziła, że łatwo i chętnie się uczy, co świadczy o ich – deklarowanej - otwartości na nowe wyzwania. Co czwarty badany zgłaszał problem z samodzielnym dojazdem do pracy. Nieco ponad połowa wskazywała, że posiadane przez nich umiejętności są poszukiwane na rynku pracy, co zapewne budująco wpływa na ich

samoocenę szans na podjęcie zatrudnienia. Wśród byłych przedsiębiorców 93,3% ocenia, że łatwo się uczy, 91,1% jest mobilnych, a 71,1% posiada poszukiwane umiejętności.

Grupa respondentów, którzy wskazywali na trudność w ocenie własnej elastyczności na rynku pracy, będzie wymagała zapewne pracy doradczej i wsparcia w zakresie rozwoju kompetencji.

Wykres 47 Samoocena respondentów posiadania cech z zakresu elastyczności na rynku pracy N=717

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

W przekroju wiekowym osoby najmłodsze oceniały się jako najbardziej mobilne oraz w większości twierdziły, że łatwo się uczą. Najlepiej swoje umiejętności w zakresie poszukiwania zatrudnienia oceniali pracownicy doświadczeni, w wieku 35-44 lata. Wyniki te wskazują na różne deficyty i obszary wymagające wsparcia, dostosowane do grup wiekowych.

Tabela 12 Samoocena wybranych elementów z zakresu elastyczności i mobilności dokonana przez respondentów w różnych grupach wiekowych

wiek	Posiadam umiejętności poszukiwane na rynku pracy			Łatwo i chętnie się uczę			Mam możliwość samodzielnego dojazdu do pracy		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
<=25	52,9%	7,6%	39,5%	91,7%	1,9%	6,4%	77,7%	13,4%	8,9%
26 - 35	55,9%	8,6%	35,6%	88,3%	4,5%	7,2%	68,9%	24,3%	6,8%
36 - 45	62,0%	10,6%	27,4%	88,8%	3,9%	7,3%	69,8%	24,0%	6,1%
46 - 55	48,2%	12,5%	39,3%	72,3%	5,4%	22,3%	56,3%	34,8%	8,9%
55+	44,7%	12,8%	42,6%	59,6%	12,8%	27,7%	55,3%	27,7%	17,0%

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

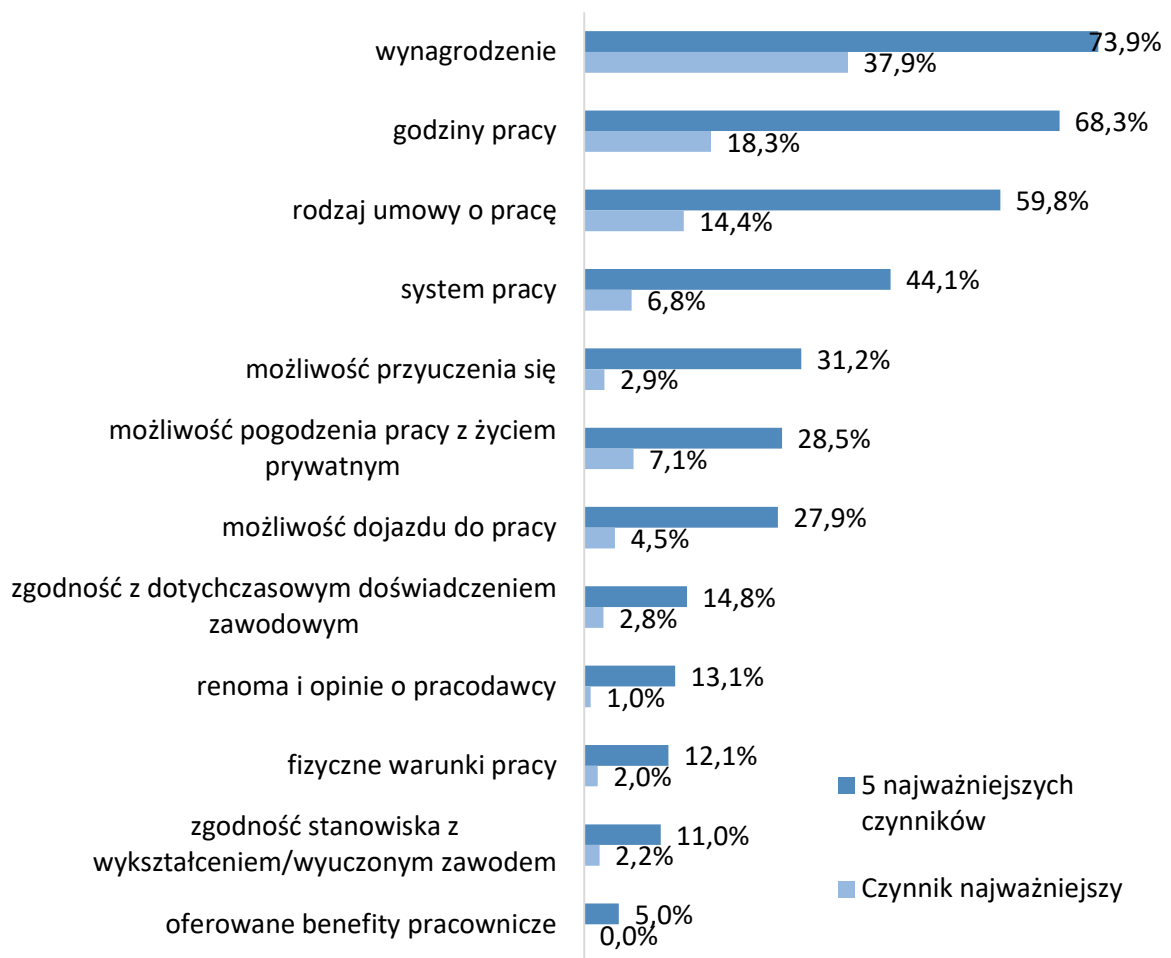
Oczekiwania odnośnie zatrudnienia i chęć nauki

W badaniu ankietowani zostali poproszeni o wskazanie najważniejszych dla nich czynników, jakimi kierują się wybierając oferty pracy. Respondenci mieli zaznaczyć do 5 z zaproponowanych odpowiedzi, a następnie spośród nich wybrać jedną najważniejszą. 45 osób wskazało tylko na 1 czynnik, 321 wybrało 5 czynników.

Najczęściej wybieranym czynnikiem było wynagrodzenie (73,9%), a najrzadszym benefity pracownicze (5%). W przypadku jednego najważniejszego czynnika wynagrodzenie zostało podkreślone przez 37,9% bezrobotnych. Kolejne elementy brane pod uwagę to warunki zatrudnienia- forma umowy i godziny pracy.

Kobiety częściej niż mężczyźni zwracały uwagę na: godziny pracy (różnica 14,9 pkt proc.), możliwość pogodzenia pracy z życiem prywatnym (różnica 11,2 pkt proc.) i rodzaj umowy o pracę (różnica 7 pkt proc.). Z kolei mężczyźni nieco częściej brali pod uwagę wysokość wynagrodzenia (różnica 7,3 pkt proc.) i zgodność z dotychczasowym doświadczeniem zawodowym (różnica 6,9 pkt proc.).

Wykres 48 Czynniki istotne przy wyborze oferty pracy w % odpowiedzi. N=717

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Tabela 13 Czynniki istotne przy wyborze oferty pracy w różnych grupach wiekowych w % odpowiedzi

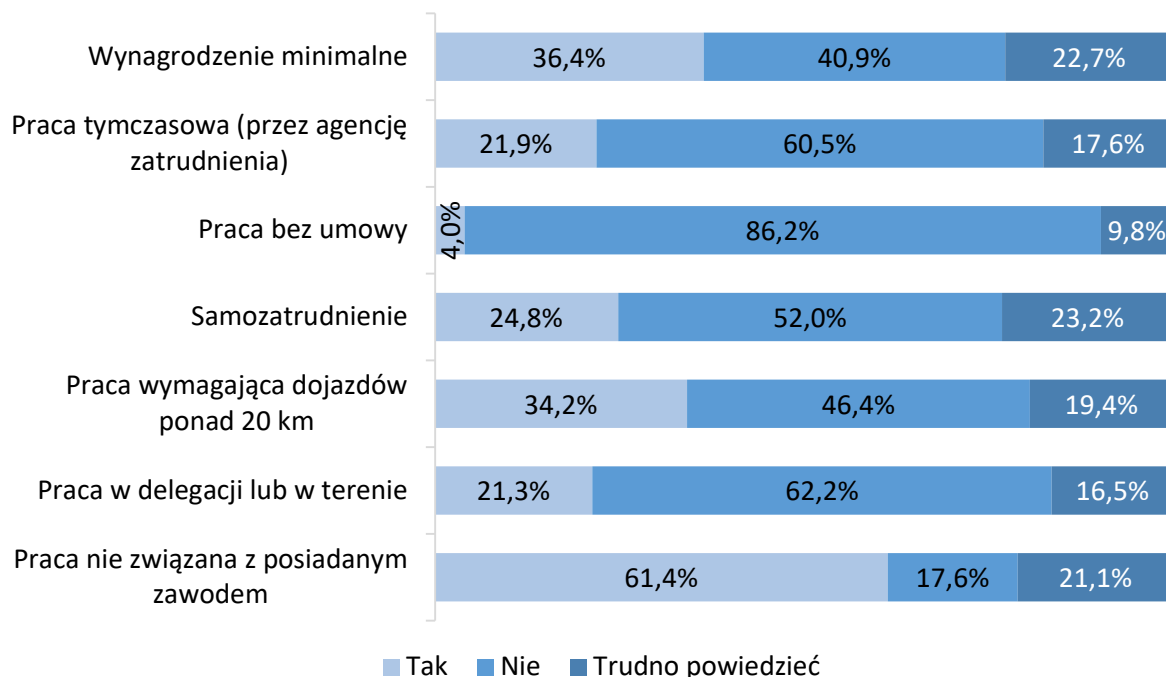
czynnik	wiek				
	<= 25	24 - 35	34 - 45	44 - 55	55+
godziny pracy	69,4%	78,4%	65,9%	58,0%	51,1%
system pracy	43,3%	45,5%	45,8%	37,5%	48,9%
rodzaj umowy o pracę	54,8%	62,2%	63,7%	59,8%	51,1%
możliwość dojazdu do pracy	24,2%	27,0%	26,8%	32,1%	38,3%
renom i opinie o pracodawcy	14,6%	10,8%	15,6%	11,6%	12,8%
oferowane benefity pracownicze	7,6%	5,9%	3,9%	2,7%	2,1%
wynagrodzenie	77,1%	73,9%	75,4%	71,4%	63,8%
zgodność stanowiska z wykształceniem/wyuczonym zawodem	10,2%	10,8%	10,6%	13,4%	10,6%
zgodność z dotychczasowym doświadczeniem zawodowym	11,5%	9,9%	15,6%	27,7%	14,9%
możliwość przyuczenia się	42,7%	31,5%	30,7%	23,2%	12,8%
fizyczne warunki pracy	8,3%	11,3%	13,4%	13,4%	21,3%
możliwość pogodzenia pracy z życiem prywatnym	33,8%	30,6%	27,4%	24,1%	14,9%

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Pośród wskazywanych w badaniu istotnych czynników wyboru oferty pracy wynagrodzenie było czynnikiem kluczowym bez względu na wiek. Pobudki w postaci godzin pracy, formy umowy o pracę czy możliwości pogodzenia sfery życia zawodowego z prywatnym najczęściej uwzględniają osoby w okresie stabilizacji zawodowej 26-45 lat. Osoby starsze częściej zaznaczały możliwość dojazdu do miejsca pracy oraz fizyczne warunki pracy, co wiązać można ze stanem zdrowia. Okazało się, że wśród najmłodszych ankietowanych najbardziej liczy się zawarta w ofercie możliwość przyuczenia na stanowisku. Co czwarty 45-54-latek szukał ofert zgodnych z doświadczeniem.

Uczestnicy badania poproszeni zostali także o ocenę możliwości podjęcia przez nich zatrudnienia na konkretnych warunkach. Zaproponowano im 7 różnych aspektów zatrudnienia, do których mieli się odnieść. 61,4% ankietowanych była gotowa do podjęcia zatrudnienia nie związanego z posiadanym zawodem. Jest to spójne z odpowiedziami na wcześniejsze pytania, gdzie zgodność z posiadanym wykształceniem lub doświadczeniem jest mało istotnym czynnikiem, jakim kierują się badani dobierając oferty. Najbardziej negatywny stosunek wyrażono wobec pracy bez umowy (86,2% odpowiedzi na nie), pracy w delegacji lub terenie (62,2%) oraz pracy tymczasowej realizowanej przez agencję zatrudnienia (60,5%).

Wykres 49 Gotowość do podjęcia zatrudnienia na określonych warunkach N=717

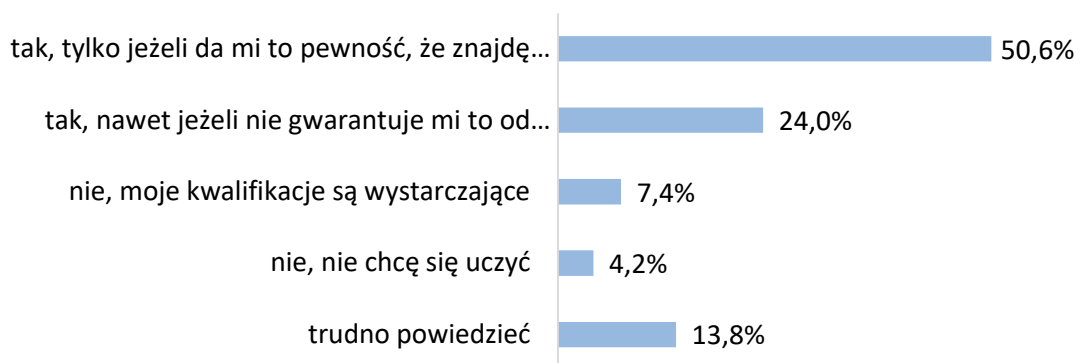
Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Zróznicowanie w zakresie udzielonych odpowiedzi dotyczących zagadnienia gotowości podjęcia zatrudnienia na określonych warunkach wskazało na następujące wnioski:

- pracę za wynagrodzenie minimalne częściej zaakceptowałyby kobiety (45,2%) niż mężczyźni (26,1%), a także osoby do 25 roku życia (40,1%) oraz w wieku 45-54 (42,9%);
- skłonność do pracy tymczasowej spadała w każdej kolejnej kategorii wiekowej: od 29,3% wśród osób do 25 roku życia po 17% w grupie 55+;
- nieco większe przyzwolenie do pracy w szarej strefie można dostrzec u mężczyzn (84,5% odpowiedzi nie);
- samozatrudnienie częściej rozważane było przez mężczyzn (30,6% z nich) niż kobiety (19,9%), jednocześnie 1/4 kobiet i 1/5 mężczyzn nie wyklucza takiej opcji (odpowiedź „trudno powiedzieć”). W kategorii wiekowej 55+ tylko 8,5% chciałoby prowadzić własną działalność najbardziej skłonni do tego są respondenci ze średnich grup wiekowych, z kolei najmłodsi najczęściej byli niezdecydowani w tym zakresie. Wśród osób zainteresowanych samozatrudnieniem znalazło się 18, które przed rejestracją w PUP prowadziły działalność gospodarczą (z 45 objętych badaniem);

- mobilność i skłonność do dojazdów pozostaje domeną mężczyzn, 43,9% z nich mogłoby codziennie dojeżdżać (kobiety 25,8%), a 33% pracować w delegacji lub w terenie (kobiety 11,4%), z kolei kobiety są znacznie bardziej zdecydowane odmówić pracy wiążącej się z takimi warunkami;
- wraz z wiekiem spada zainteresowanie pracą związaną z dojazdami (od 39,6% w kategorii 25-34 lata do 23,4% wśród 55+) oraz pracą w delegacji (od 31,2% u osób do 25 roku życia po 12,8% u 55+);
- osoby najstarsze wydają się być najbardziej związane z posiadanym zawodem, 48,9% z nich byłoby skłonnych przyjąć ofertę niezwiązaną z dotychczasową ścieżką zawodową, podczas gdy wśród osób około 30 roku życia to 68,9%.

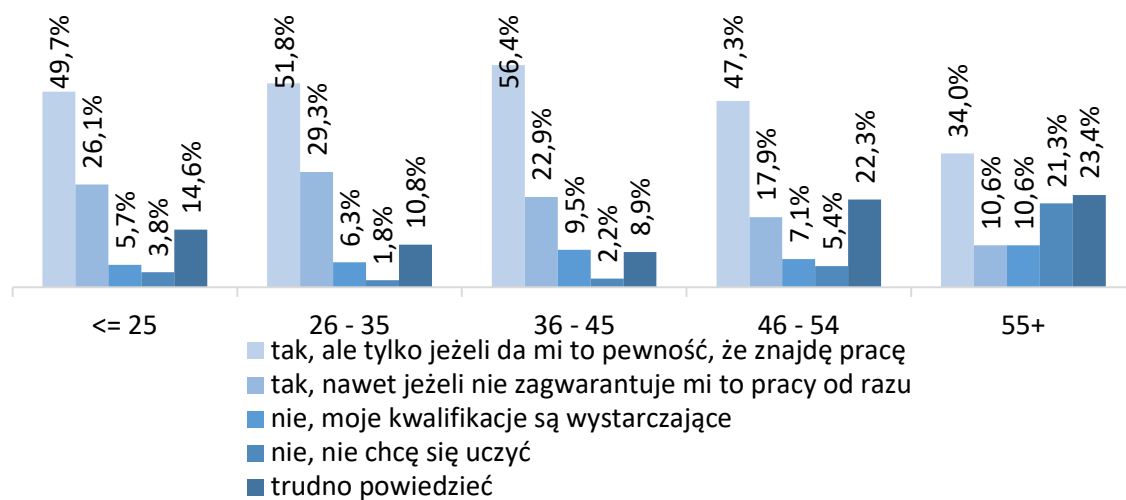
Wykres 50 Skłonność ankietowanych do przekwalifikowania lub szkolenia w najbliższej przyszłości
N=717

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Postawy ankietowanych osób bezrobotnych w kwestii zmiany zawodu wskazują na to, że połowa badanych jest skłonna do podjęcia przekwalifikowania lub szkolenia, jeżeli gwarantować będzie im to zatrudnienie. Odsetek ten jest wyższy w przypadku kobiet (55,3%) niż w grupie mężczyzn (45,2%). Co czwarty badany zgłaszał gotowość do podjęcia kształcenia bez względu na to, czy da mu to pewność pracy. 7,4% badanych stwierdziło, że ma wystarczające kwalifikacje, a 4,2% nie chciałoby się już uczyć. Obie te opinie częściej podzielają mężczyźni niż kobiety.

Wykres 51 Skłonność osób w różnych przedziałach wiekowych do przekwalifikowania lub szkolenia zawodowego w najbliższej przyszłości N=717

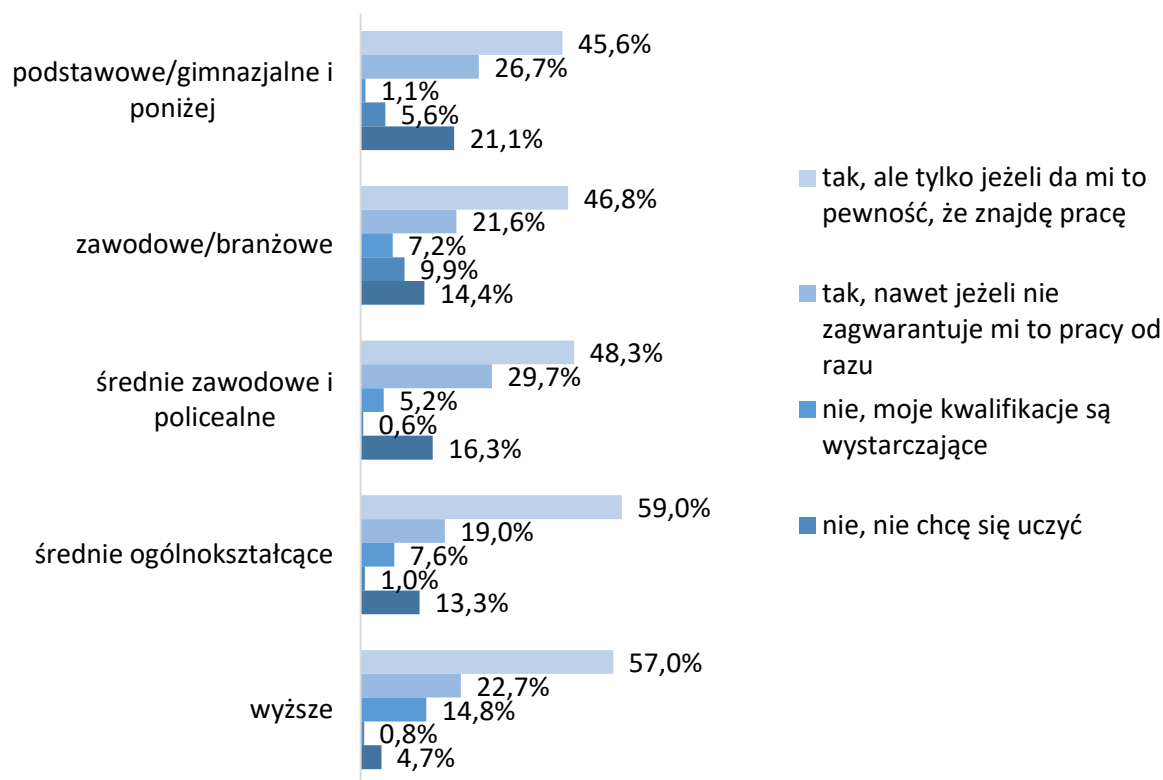

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Wyniki badania potwierdzają spadek zainteresowania edukacją ustawiczną na potrzeby rynku pracy w starszych grupach wiekowych. Najbardziej skłonne do zmiany zawodu i zdobywania kwalifikacji są osoby z przedziału 36-45 lat, ale tylko pod warunkiem gwarancji znalezienia pracy. Osoby z przedziału 26-35 lat są gotowe do szkoleń nawet wtedy, gdy płynąca z nich korzyść zawodowa nie będzie natychmiastowa. Z wiekiem maleje odsetek osób zainteresowanych przekwalifikowaniem lub szkoleniem (bez względu na jego wpływ na zatrudnienie), a wzrasta udział osób niezdecydowanych lub nie chcących się uczyć. Jednocześnie największy odsetek osób oceniających kwalifikacje jako wystarczające znajduje się w grupie 55+.

Osoby, które są gotowe do nauki i zmiany kwalifikacji, ale pod warunkiem natychmiastowego znalezienia pracy, dominują we wszystkich kategoriach respondentów ze względu na poziom wykształcenia, a wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym lub wyższym stanowią oni niemal 60%. Do podjęcia nauki bez gwarancji zatrudnienia, największą gotowość deklarują osoby z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym (29,7% z nich) oraz podstawowym, gimnazjalnym lub niższym (26,7%). Osoby z wykształceniem wyższym są najbardziej przekonane o wystarczającym poziomie swoich kwalifikacji. Największą niechęć do nauki wykazują absolwenci szkół zawodowych i branżowych (9,9%) oraz osoby z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym lub niższym (5,6%).

Wykres 52 Skłonność ankietowanych do przekwalifikowania lub szkolenia w najbliższej przyszłości z podziałem na rodzaj wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznani

Osoby rejestrujące się jako bezrobotne w opinii pracowników urzędów pracy

Po zakończeniu badania osób rejestrujących się jako bezrobotnych zrealizowano badanie z przedstawicielami każdego z 31 wielkopolskich powiatowych urzędów pracy dot. postrzegania osób pojawiających się w urzędzie i ich umiejętności.

Pracownicy publicznych służb zatrudnienia zapytani o obserwowane zmiany w strukturze i liczbie osób rejestrujących się jako bezrobotne w I kwartale 2023 r. w stosunku do poprzednich lat, są podzieleni w swoich opiniach. Z perspektywy połowy urzędów nie widać zmian w skali i rodzaju pojawiających się klientów, z kolei pozostali zmiany takie dostrzegają. W większości dotyczą one, zwykle nieznacznego wzrostu liczby osób rejestrujących się (wśród badanych tylko jeden PUP zauważył spadek rejestracji).

Na zmiany w strukturze nowych klientów zwróciło uwagę 9 urzędów i wskazywały one przede wszystkim na:

- wzrost rejestracji osób z prawem do zasiłku, osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy, co związane jest z trudną sytuacją ekonomiczną pracodawców;

- wzrost liczby osób rejestrujących się po zakładach karnych oraz osób, które od wielu lat nie pracują, spowodowane kierowaniem do PUP ww. osób przez ośrodki pomocy społecznej i kuratorów;
- wzrost rejestracji osób ze skrajnych grup wiekowych - w zależności od urzędu - osób starszych i/lub osób młodych

Znacząca utrata pracy przez osoby w wieku przedemerytalnym z powodu likwidacji zakładów pracy, niewypłacalności pracodawcy, redukcji etatów. Część z tych osób kwalifikuje się na świadczenie przedemerytalne a część nie spełnia warunków.

Często zatrudnienie zwłaszcza młodych pracowników, ale także starszych w oparciu o umowy czasowe, umowy zlecenia, o dzieło albo o pracę, ale na czas określony.

Rzadko stałe kontrakty lub umowę o pracę. Takiego pracownika łatwo zwolnić. Osoby młode nie mają uprawnienia do zasiłku dla bezrobotnych. Młodzi częściej zmieniają pracę. Szukają oferty pracy lepszej dla siebie, intratnych zarobków, a niektórzy tylko chcą pracować zdalnie. Pandemia i kryzys uderzyły głównie w osoby młode, bowiem to one najczęściej traciły pracę

Podkreślana jest też zmiana oczekiwań osób bezrobotnych w stosunku do przyszłego zatrudnienia, np. zainteresowanie pracą zdalną, pracą w służbach mundurowych, ograniczeniem dojazdów, mała atrakcyjność zatrudnienia subsydiowanego.

Według pracowników urzędów pracy zmiany te związane są głównie z niepewną sytuacją ekonomiczną, która dotyka lokalnych pracodawców. Pracownicy PUP, którzy wskazują na wzrost rejestracji, podkreślają, że w pierwszym półroczu 2023 r. na rynku pracy najmocniej odczuwalne są skutki pandemii i wojny. Niektóre powiatowe rynki pracy mierzą się z likwidacjami zakładów pracy, często dochodzi także do zamknięć lub zawieszeń mikro i małych działalności. Działaniom tym sprzyja wysoka inflacja, rosnące koszty prowadzenia biznesu, w tym postępujący skokowo wzrost płacy minimalnej. Wielu przedstawicieli PUP zauważa również, że rejestracje napędzane są przez instytucje pomocy społecznej, gdzie udzielane przez nie wsparcie uzależnione jest od posiadania statusu osoby bezrobotnej.

2/3 wielkopolskich urzędów pracy dostrzega zmiany w zakresie kondycji psychicznej, motywacji, chęci do pracy osób rejestrujących w ostatnich 2 latach. Mają one głównie charakter negatywny, przejawiający się w:

- obniżonej motywacji do pracy, podnoszenia kwalifikacji,
- zjawisku wyuczonej bezradności, braku zaradności życiowej, roszczeniowości,
- postawach lękowych klientów, obawach o brak stabilizacji, niestabilności emocjonalnej,
- wzroście udokumentowanych i nieudokumentowanych chorób psychicznych, w tym depresji, nałogach, zachowaniu agresywnym.

W opinii ankietowanych coraz więcej klientów urzędów wymaga zatem wsparcia psychologicznego wychodzącego poza standardowe ramy doradztwa zawodowego.

W przypadku klientów w kryzysie psychicznym, poza wsparciem w zakresie aktywizacji, wskazane jest indywidualne zachęcenie ich do korzystania również z innego rodzaju wsparcia, wykraczającego poza kompetencje doradców klienta i pośredników pracy.

Pracownicy PUP zostali także poproszeni o dokonanie oceny eksperckiej poziomu posiadania siedmiu zaproponowanych umiejętności i cech przez osoby rejestrujące się – ogółem i w kilku wyróżnionych kategoriach. Poniżej przedstawiono średnią ocenę (z 31 urzędów pracy) poszczególnych grup w poszczególnych kategoriach, z uwzględnieniem, że jest to ocena uogólniona i w każdej grupie mogą znaleźć się osoby o ocenie zgoła innej niż dominująca.

Wśród umiejętności osób rejestrujących się najniżej oceniana była mobilność edukacyjna i zawodowa/chęć do nauki. Warto przypomnieć, że same osoby bezrobotne ogólnie oceniały się w tym zakresie na wysokim poziomie. Jedynie najstarsi i opiekujący się osobami zależnymi wskazywali tutaj na większe trudności.

Umiejętności samodzielnego poszukiwania pracy oraz komunikacyjne, a także znajomość swoich predyspozycji zostały najlepiej oceniane u klientów zgłaszających się do urzędów pracy. Warto zauważyć że relatywnie najlepsze oceny uzyskały osoby do 25 roku życia oraz absolwenci, natomiast z największą skalą deficytów mierzą się opiekunowie osób zależnych (m.in. osób niepełnosprawnych, nieletnich dzieci, niesamodzielnych seniorów).

Tabela 14 Średnia ocena poziomu danej umiejętności/stopnia posiadania danej cechy przez osoby rejestrujące się jako bezrobotne z perspektywy pracowników pup na skali od bardzo niska (1) do bardzo wysoka (5) N=31

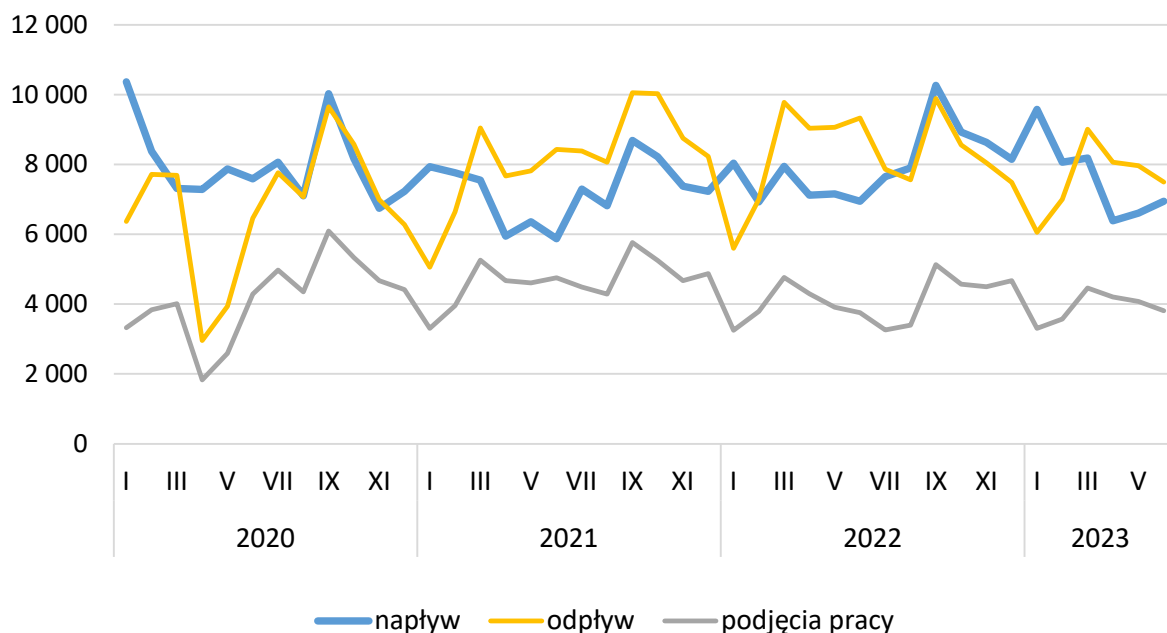
Rodzaj umiejętności lub cechy	Osoby bezrobotne:					
	ogółem	do 25 roku życia	absolwenci	w wieku 50+	opiekujące się osobami zależnymi	po min. rocznej przerwie od ostatniego zatrudnienia
umiejętność samodzielnego poszukiwania pracy	2,9	3,1	2,8	2,5	2,0	2,5
znajomość swoich predyspozycji, umiejętności	2,9	3,1	3,0	2,9	2,3	2,6
mobilność edukacyjna i zawodowa - chęć do nauki	2,2	3,4	3,4	1,9	1,7	2,5
dyspozycyjność	2,6	3,5	3,5	2,9	1,2	2,5
umiejętności komunikacyjne, interpersonalne	2,9	3,2	3,2	2,8	2,7	2,6
możliwość dojazdu do pracy	2,5	3,2	3,1	2,4	1,8	2,6
motywacja do podjęcia zatrudnienia	2,6	3,4	3,5	2,8	1,7	2,4

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Napływ osób bezrobotnych do urzędów pracy w świetle danych statystycznych

Napływ i odpływ do rejestrów osób bezrobotnych jest zjawiskiem zmiennym na przestrzeni roku, jednak płynność bezrobocia utrzymuje stan liczby zarejestrowanych w województwie wielkopolskim na stabilnym poziomie ok. 50 tys. W ostatnich latach, naznaczonych pandemią, wojną i kryzysem gospodarczym, odnotowano miesiące, gdzie napływ osób bezrobotnych przekraczał 10 tys., tj. styczeń 2020 r. oraz październik 2020 r. i cały 2022 r., mimo to przez większość tego okresu miesięczna liczba rejestracji była niższa niż liczba wyrejestrowań. Wzmożony napływ bezrobotnych nie był równoważony odpływem w początkowym okresie 2020 r., a później od sierpnia 2022 r. do lutego 2023 r..

Wykres 53 Płynność bezrobocia od stycznia 2020 r. do czerwca 2023 r. w województwie wielkopolskim

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Pierwsze miesiące każdego roku cechuje sezonowy wzrost napływu bezrobocia w związku z zakończeniem umów o pracę, a także spadek odpływu związany ograniczeniem działań związanych z aktywizacją zawodową przez PUP (ze względu na uruchamianie środków na dany rok). Przełom roku może też wpływać motywująco na motywację do rozpoczęcia poszukiwania pracy. Realizowane badanie dotyczyło osób rejestrujących się w I kwartale br., stąd analiza danych dotyczących struktury oparta jest także na danych z okresu ostatnich kilku lat.

W I kwartale 2023 r. zarejestrowało się 25,8 tys. osób, z czego co dziewiąta osoba poprzednio pracowała. Proporcja ta jest względnie stabilna w stosunku do wcześniejszych lat.

W stosunku do ubiegłego roku nieznacznie wzrósł w tej grupie udział osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. W I kwartale 2023 r. było to ok 1,3 tys. osób.

52,8% rejestrujących się w pierwszym kwartale 2023 r. stanowiły kobiety, rok wcześniej było to 54,4%, kiedy to ich udział był najwyższy w porównywanych okresach. Od 2020 r. wśród napływu zwiększył się udział osób z prawem do zasiłku, co oznacza, że do PUP trafiało więcej osób o określonym stażu zawodowym, spełniających kryteria przyznania tego świadczenia. Udział wybranych grup wiekowych jest względnie stabilny w kolejnych latach, ponieważ na

stałym poziomie (niemal 2/3) utrzymują się liczba rejestrujących się osób do 30 roku życia. Zwraca uwagę wzrost udziału wśród napływu osób rejestrujących się, tych które robią to po raz pierwszy oraz osób bez doświadczenia zawodowego. Najwyższy udział długotrwale bezrobotnych w analizowanym okresie przypadł na lata 2021-2022, kiedy to sam napływ bezrobotnych był najniższy.

Tabela 15 Udział wybranych kategorii osób rejestrujących się jako bezrobotne w ogóle napływu do rejestrów w pierwszym kwartale 2020-2023 r.

Napływ	I kw. 2020	I kw.2021	I kw. 2022	I kw. 2023
Liczba ogółem	26053	23246	22906	25821
W tym udział w %				
Kobiet	51,4	52,9	54,4	52,8
Z prawem do zasiłku	22,8	27,9	25,6	27,4
Do 30 roku życia	39,9	38,4	37,2	37,9
Do 25 roku życia	22,7	22,2	21,7	23,7
Powyżej 50 roku życia	17,1	17,2	16,8	17,5
Długotrwale bezrobotnych	17,0	27,8	24,6	17,1
Bez doświadczenia zawodowego	15,3	15,9	17,0	18,1
Poprzednio pracujących	91,5	90,9	88,6	90,1
Rejestrujących się po raz pierwszy	21,9	25,3	24,9	27,2

Źródło: Opracowanie własne WUP w Poznaniu

Podsumowanie

1. Profil osób rejestrujących się jako bezrobotne w I kwartale 2023 r., w tym z przyczyn zakończenia ostatniego zatrudnienia

Osoby rejestrujące się jako bezrobotne w I kwartale 2023 r. to przede wszystkim ludzie młodzi i wkraczający w wiek średni (26-45 lat), z wykształceniem kierunkowym (tzn. ukierunkowanym na wykonywanie określonego zawodu lub w danej dziedzinie/branży). W przeważającej większości są to osoby, które już kiedyś były zarejestrowane w urzędzie pracy.

Ze względu na charakter ostatniego zatrudnienia przed rejestracją w urzędzie pracy, zdecydowaną większość stanowili pracujący w oparciu o umowy cywilno-prawne. W tej grupie przeważali ci, którzy zostali zwolnieni przez pracodawcę – przeważanie w wyniku zakończenia obowiązującej umowy, często też z powodu likwidacji stanowiska, a czasem całego zakładu pracy.

W przypadku bezrobotnych, którzy sami zrezygnowali z pracy, powody ich decyzji były bardzo zróżnicowane, lecz do najczęściej wymienianych należą: zbyt niskie wynagrodzenie, nieodpowiednie warunki i tryb pracy oraz brak perspektyw zawodowych.

Osoby, które zamknęły prowadzoną przez siebie działalność gospodarczą stanowiły niewielki odsetek badanych. Na ich decyzję miały wpływ głównie wysokie koszty stałe, związane z prowadzeniem firmy i utrzymaniem stanowisk, a także przestój w zleceniach. Byli właściciele firm w dużo większym stopniu niż pozostali ankietowani, są przekonani o wpływie obecnej sytuacji gospodarczej na ich przejście w stan bezrobocia.

W zależności od sposobu utraty zatrudnienia, można zauważyć różnice w czasie, jaki upłynął, zanim ankietowani zdecydowali się na rejestrację w urzędzie pracy, a także w samej długości zatrudnienia. Ci, pracujący na etacie, z reguły rejestrowali się wcześniej, niż prowadzący działalność gospodarczą. Z kolei dotychczasowi przedsiębiorcy zazwyczaj prowadzili swoje firmy dłużej, niż pracownicy pozostawali w stosunku pracy ze swoimi pracodawcami.

Pracownicy powiatowych urzędów pracy nie dostrzegali znaczących zmian w profilu osób rejestrujących się, a jeśli wystąpiły to miały one wymiar lokalny, nie regionalny. Jako problematyczne podkreślane było zjawisko wymuszonej rejestracji ze względu na dostęp do innych świadczeń lub ze względu na „przeczekanie” okresu do emerytury. Część urzędów obserwuje większy napływ osób po zakończonych umowach, z prawem do zasiłku.

2. Przyczyny rejestracji w PUP osób, które niedawno zakończyły zatrudnienie i przyczyny ich niepowodzeń w poszukiwaniu pracy

Ankietowani zapytani o główne powody rejestracji w PUP, wskazywali przede wszystkim na możliwość korzystania osób zarejestrowanych z ubezpieczenia zdrowotnego, dostęp do ofert pracy i możliwość uzyskania prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Najmniejszy odsetek stanowili bezrobotni, którzy brali pod uwagę opinie o działalności i wsparciu udzielanym w urzędzie. Podobne opinie mają

pracownicy urzędów, podkreślając jednocześnie zróżnicowanie indywidualnych motywów i wyboru momentu rejestracji.

Jako główną przyczynę niepowodzeń w znalezieniu pracy, ankietowani najczęściej wskazywali brak ofert w obszarze zatrudnienia, który ich interesuje. W szczególności dotyczyła ona kobiet, osób z wykształceniem ogólnokształcącym, a także osób młodych i około 50 roku życia. Duża konkurencja wśród kandydatów jest problemem, który dotyka głównie bezrobotnych w wieku średnim i z wykształceniem wyższym oraz ogólnokształcącym.

3. Oczekiwania badanych wobec nowego zatrudnienia

Wynagrodzenie stanowiło kluczowy aspekt stanowiący o atrakcyjności oferty pracy dla osób objętych badaniem, następnie są to godziny pracy oraz rodzaj umowy. Jednocześnie 1/3 badanych podjęłaby pracę za wynagrodzenie minimalne. Kobiety częściej niż mężczyźni zwracały uwagę na możliwość pogodzenia pracy z życiem prywatnym, w tym na godziny pracy.

Praca niezwiązana z posiadanym zawodem jest akceptowalna dla większości badanych. Z kolei odrzucają oni pracę w szarej strefie, ale także w agencjach pracy tymczasowej, co wskazuje na oczekiwania wobec legalności i stabilności zatrudnienia.

4. Stopień elastyczności badanych na rynku pracy, w tym samooceny posiadania kompetencji niezbędnych do poszukiwania pracy, poziomu mobilności edukacyjno-zawodowej oraz możliwości dojazdu

Połowa badanych jest skłonna do podjęcia przekwalifikowania lub szkolenia, jeżeli gwarantować będzie im to zatrudnienie. Odsetek ten jest wyższy w przypadku kobiet.

Niemal 3/4 badanych uważa, że potrafi szukać pracy, tj. przygotować dokumenty aplikacyjne, uczestniczyć w rozmowie kwalifikacyjnej. Jednocześnie ocena tych umiejętności przez pracowników PUP nie jest zaskakująco wysoka.

Połowa badanych oceniła, że posiada umiejętności poszukiwane na rynku pracy. Natomiast pracownicy PUP na średnim poziomie ocenili umiejętność rozpoznania swoich predyspozycji i umiejętności przez osoby poszukujące pracy.

85% badanych było zdania, że łatwo i chętnie się uczy. W opinii pracowników PUP ta cecha występuje na niskim poziomie wśród osób rejestrujących się w urzędach.

Pewnym problemem w aktywizacji zawodowej pozostaje wykluczenie komunikacyjne. ¼ respondentów stwierdziła brak możliwości samodzielnego dojazdu do pracy. Niemal połowa odrzuciłaby ofertę wymagającą dojazdów do pracy na odległość ponad 20 km w jedną stronę. Trudności z dojazdem do pracy bezrobotnych obserwują także pracownicy PUP.

Usługi szkoleniowe na wielkopolskim rynku pracy w 2022 roku

Szkolenia realizowane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego

Usługi szkoleniowe, obok pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, stanowią podstawowe usługi świadczone klientom powiatowych urzędów pracy w zakresie ich aktywizacji na rynku pracy. Do zadań powiatów należy inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń bezrobotnych w celu podniesienia głównie kwalifikacji zawodowych zwiększających szansę na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej. Usługa ta skierowana jest głównie do osób nieposiadających kwalifikacji, nie potrafiących poszukiwać pracy, wymagających uzupełnienia, aktualizacji posiadanych kwalifikacji lub zmuszonych do przekwalifikowania, w tym z powodu utraty możliwości wykonywania dotychczasowego zajęcia.

Bezrobotny może skorzystać ze szkolenia na swój wniosek lub poprzez propozycję udziału w szkoleniu otrzymaną bezpośrednio od pracownika urzędu pracy. Realizować może je na dwa sposoby: poprzez udział w szkoleniu grupowym planowanym przez powiatowy urząd pracy wg ogłoszonego planu szkoleń bądź przez uczestnictwo w szkoleniu w trybie indywidualnym.

W tym drugim wypadku bezrobotny musi złożyć wniosek o skierowanie na szkolenie wybrane z oferty rynkowej wraz z uzasadnieniem celowości szkolenia. Uczestnicy szkolenia otrzymują comiesięczne stypendium w wysokości 120% zasiłku dla bezrobotnych (pod warunkiem, że wymiar godzin odbywanego szkolenia wynosi co najmniej 150 godzin).

Dodatkowo bezrobotni do 30 roku życia mogą ubiegać się o uzyskanie bonu szkoleniowego, stanowiącego gwarancję skierowania bezrobotnego na wskazane przez niego szkolenie oraz opłacenia kosztów, które zostaną poniesione w związku z podjęciem szkolenia. Ze szkoleń mogą skorzystać także uprawnione osoby poszukujące pracy, przy czym w ich przypadku nie ma możliwości pobierania stypendium szkoleniowego.

Powiatowe urzędy pracy w ramach realizacji tej usługi przygotowują wykaz potrzeb szkoleniowych, jaki występuje na terenie danego powiatu i wśród potencjalnych uczestników, aby następnie opracować plan szkoleń na dany rok. Ponadto ich zadaniem jest

aktywne promowanie tej formy aktywizacji i udzielenia potrzebnych informacji osobom uprawnionym do ich odbycia.⁶

Co istotne, szkolenie, w którym uczestniczy osoba bezrobotna lub poszukująca pracy i które jest finansowane ze środków publicznych, musi być prowadzone przez instytucję szkoleniową wpisaną do Rejestru Instytucji Szkoleniowych (RIS). Jako instytucję szkoleniową rozumie się tutaj publiczny i niepubliczny podmiot prowadzący na podstawie odrębnych przepisów edukację pozaszkolną. Rejestr ten dla poszczególnych regionów prowadzony jest przez właściwy dla danego wojewódzki urząd pracy.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu wykonując swe zadania związane z koordynowaniem na terenie województwa realizacji programów aktywizacji zawodowej na bieżąco śledzi oraz dokonuje analizy danych związanych z organizacją szkoleń bezrobotnych na terenie Wielkopolski. Niniejsza analiza, łącząca informacje zawarte w sprawozdaniu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, badaniu zrealizowanym wśród przedstawicieli wielkopolskich PUP nt. realizacji usług szkoleniowych, a także dane z RIS, pozwala spojrzeć na tą problematykę z nieco szerszego punktu widzenia oraz wysnuć spostrzeżenia o uwarunkowaniach realizacji usług szkoleniowych przez wielkopolskie urzędy pracy w 2022 roku.

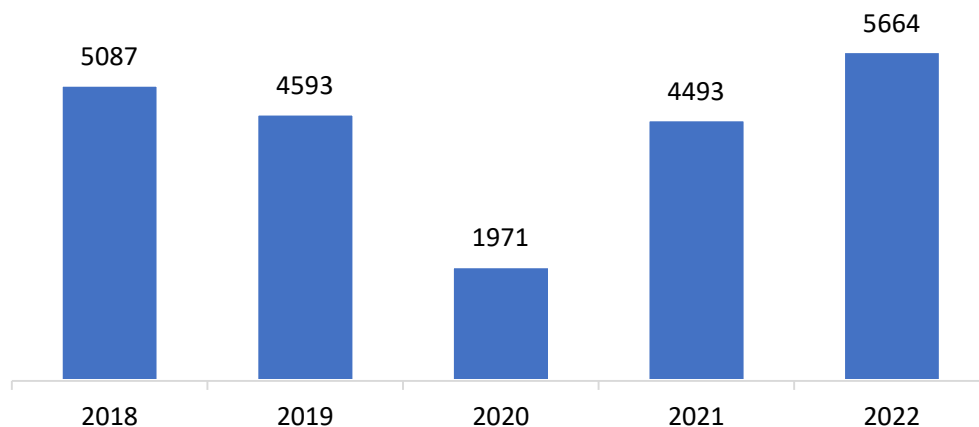
Popularność i efektywność szkoleń jako formy aktywizacji zawodowej w województwie wielkopolskim

Szkolenia niezmiennie stanowią jedną z najpopularniejszych wśród osób bezrobotnych form aktywizacji zawodowej. Powiatowe urzędy pracy działające w Wielkopolsce oferowały w minionym roku uczestnictwo w nich w ramach: szkoleń wskazanych przez samego zainteresowanego, szkoleń grupowych, szkoleń na podstawie bonu szkoleniowego, szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych oraz szkoleń finansowanych częściowo przez Fundusz Pracy. Ponadto szkolenia oferowane były osobom poszukującym pracy, spełniającym określone warunki oraz pracownikom w wieku 45 lat i powyżej.

⁶ §66, ust. 1 oraz §67 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy (Dz. U. z 2014 r., poz. 667) – rozdział 4

W minionym 2022 roku powiatowe urzędy pracy działające na terenie województwa wielkopolskiego skierowały na szkolenie łącznie 5 664 osoby. Większa liczba osób skorzystała tylko ze staży zawodowych (7 011 osób).

Wykres 54 Liczba uczestników szkoleń w latach 2018-2022, którzy rozpoczęli szkolenie z PUP

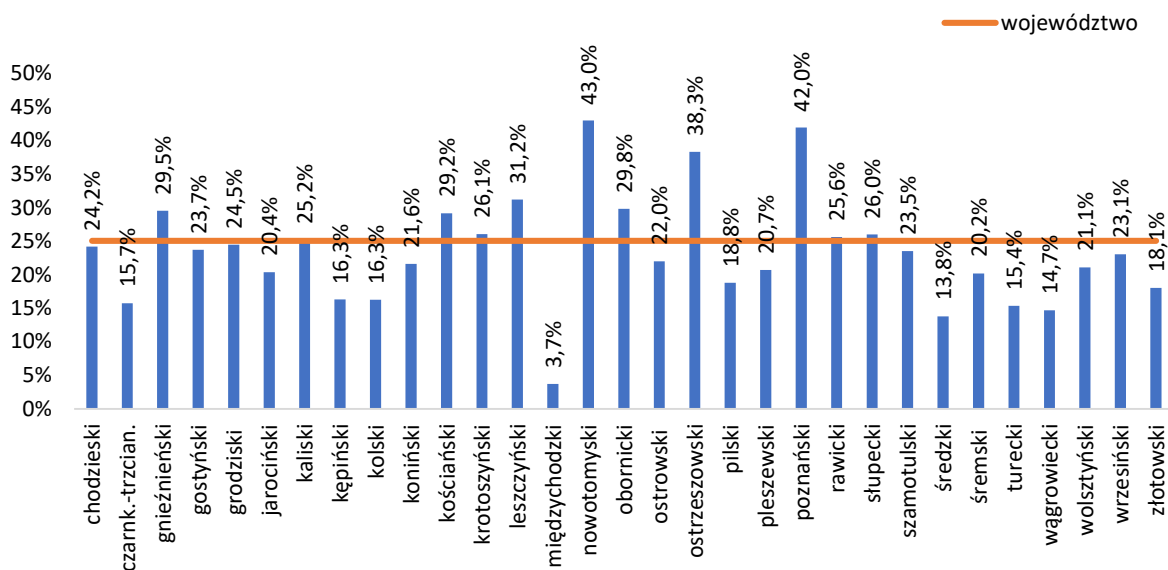

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie sprawozdania MRIPS

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat można zaobserwować podobne liczby uczestników rozpoczynających szkolenia. Tylko w 2020 roku odnotowano bardzo niską liczbę osób biorących udział w szkoleniach. Ten stan rzeczy spowodowany był światową pandemią COVID-19 i utrudnieniami w realizacji szkoleń. Największe zainteresowanie szkoleniami odnotowano w roku ubiegłym.

Uczestnicy szkoleń stanowił 25,1% wszystkich objętych aktywizacją w 2022 roku, przy czym należy pamiętać, że często szkolenie łączone jest w procesie aktywizacji z innymi działaniami. W poszczególnych powiatach szkolenia były wykorzystywane w aktywizacji w różnym stopniu, co widoczne jest w udziale uczestników szkoleń w ogóle osób uczestniczących w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu. 43% objętych aktywizacją w powiecie nowotomyskim to właśnie uczestnicy szkoleń, niewiele mniejszy udział dotyczy powiatu poznańskiego. Ponad tysiąc osób uczestniczyło w szkoleniach za pośrednictwem PUP w Poznaniu, a PUP w Międzychodzie skierował na tą formę aktywizacji tylko 10 osób.

Wykres 55 Udział szkoleń w ogóle aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu zrealizowanych w powiatach województwa wielkopolskiego w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie sprawozdania MRIPS

Najwięcej osób zostało zaktywizowanych w ramach szkoleń grupowych w powiecie poznańskim i mieście Poznań oraz w powiatach: kościańskim i nowotomyskim. Relatywnie duży na tle innych powiatów stopień realizacji szkoleń grupowych odnotowano także w następujących powiatach: średzkim leszczyńskim i m. Leszno wrzeșińskim oraz wągrowieckim.

Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniu MRIPS w Wielkopolsce w 2022 roku 5 594 osób ukończyło szkolenie podnoszące kwalifikacje zawodowe, z czego 44,1%, tj. 2 469 osób podjęło pracę w trakcie trwania szkolenia lub do 3 miesięcy od jego zakończenia. Powyższe dane pokazują, że aż 98,8% osób, które rozpoczęły szkolenie je ukończyło i poszerzyło swoje kwalifikacje zawodowe, co może w dużym stopniu przyczynić się do znalezienia pracy.

W 2021 roku efektywność zatrudnieniowa⁷ szkoleń w województwie wielkopolskim wyniosła 41,2% i była najniższa w całym kraju (średnia dla kraju to 56,5%). Efektywność tej formy znacząco spadła w stosunku do 2020 r. W 2021 roku w ramach szkoleń najwyższą efektywność odnotowano w powiecie kępińskim (100%), a najmniejszą w powiecie

⁷ jest to udział procentowy liczby osób, które w trakcie lub po zakończeniu udziału w podstawowych formach aktywizacji zawodowej zostały wykazane jako zatrudnione, w stosunku do liczby osób, które zakończyły udział w podstawowych formach aktywizacji zawodowej

konińskim (18,52%). Powyżej średniej krajowej uplasowało się 8 wielkopolskich powiatów: krotoszyński, kościański, międzychodzki, ostrzeszowski, czarnkowsko-trzcianecki, szamotulski, pleszewski oraz kępiński. Wskaźnik efektywności kosztowej⁸ wyniósł 7 025,20 zł i był wyższy od wskaźnika średniej krajowej o 553,69 zł.

W celu pogłębienia tematu skuteczności szkoleń w procesie aktywizacji zawodowej w badaniu ankietowym pracownicy powiatowych urzędów pracy zostali poproszeni o ocenę czynników, które mogą wpływać na zakończenie szkolenia podjęciem pracy. Efektywność prowadzonych szkoleń badana była na podstawie kryteriów: nastawienie i motywacja uczestnika, dotychczasowe umiejętności uczestnika (szkolenie jest uzupełnieniem posiadanych już kwalifikacji), jakość szkolenia (np. program, treści), czas trwania szkolenia, forma szkolenia (stacjonarna lub online), praktyczny charakter szkolenia, dopasowanie szkolenia do indywidualnych możliwości danego uczestnika, dopasowanie obszaru szkolenia do potrzeb rynku pracy, dopasowanie obszaru szkolenia do potrzeb konkretnego pracodawcy, zakończenie szkolenia egzaminem, kryteria doboru uczestników szkolenia.

⁸ jest to stosunek kwoty wydatków FP poniesionych przez samorządy powiatowe na finansowanie podstawowych form aktywizacji zawodowej do liczby osób, które w trakcie lub po zakończeniu udziału w podstawowych formach aktywizacji zawodowej zostały wykazane jako zatrudnione

Wykres 56 Czynniki wpływające na efektywność zatrudnieniową szkoleń według wskazań przedstawicieli powiatowych urzędów pracy N=31

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu

Według pracowników urzędów głównym czynnikiem wpływającym na efektywność zatrudnienia po odbytych szkoleniach jest nastawienie i motywacja samego uczestnika szkolenia. Na ten czynnik wskazały niemal wszystkie urzędy pracy (poza grodziskim), co jednoznacznie wskazuje na fakt, że to w dużej mierze od samego uczestnika zależy, czy po zakończeniu określonego szkolenia zdoła on znaleźć zatrudnienie. Równie istotnym czynnikiem są dotychczasowe umiejętności uczestnika oraz odpowiednie dopasowanie szkolenia do rynku pracy i do potrzeb konkretnego pracodawcy. Mniej wielkopolskich urzędów pracy wskazało na praktyczny charakter szkolenia, dopasowanie szkolenia do możliwości danego uczestnika, jakość szkolenia, zakończenie szkolenia egzaminem czy czas trwania. Z kolei najmniej urzędów wskazało na czynnik związany z kryterium doboru uczestników szkolenia oraz jego formy.

Charakterystyka uczestników szkoleń w 2022 roku

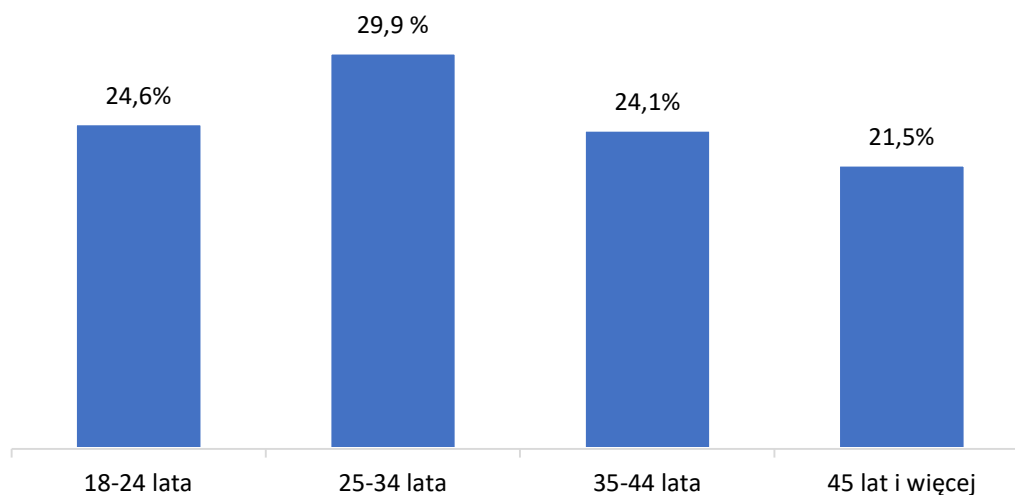
W 2022 roku szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe odbyło 5 632 bezrobotnych i tylko 31 poszukujących pracy. Dokonując analizy sytuacji szkoleniowej w regionie należy także zgłębić dane z zakresu struktury demograficznej uczestników szkoleń ze względu na kryteria: płeć, wieku, posiadane wykształcenie. Przedstawiona struktura dotyczy osób, które ukończyły szkolenie w 2022 roku.

W minionym roku z ofert szkoleń powiatowych urzędów pracy chętniej skorzystali mężczyźni niż kobiety. Udział mężczyzn w szkoleniach wyniósł 51,2%, zaś kobiet 48,8%.

Z posiadanych danych wynika, że w minionym roku z ofert szkoleniowych skorzystało najwięcej osób w wieku 25 -34 lat. Drugą, co do wielkości grupę stanowią osoby jeszcze młodsze – w wieku 18-24 lata, nieco mniej ze szkoleń skorzystały osoby w przedziale wiekowym 35-44 lata, a najmniej w wieku 45 lat i więcej.

Popularność szkoleń wśród najmłodszych bezrobotnych związana jest z podstawowym celem szkoleń, tj. wyposażeniem w kwalifikacje osób ich nie posiadających lub w zakresie nieadekwatnym do potrzeb rynku. Tego rodzaju deficyty najczęściej diagnozowane są wśród osób młodych, absolwentów. Osoby młode chcą uzyskać kolejne kwalifikacje zawodowe. Stanowią oni grupę osób, które wymagają w pewnym stopniu uwagi oraz pomocy zarówno w fazie wejścia na rynek pracy, jak i w późniejszym etapie ugruntowania sobie silnej, konkurencyjnej pozycji. Należy też pamiętać, że w społeczeństwie polskim z wiekiem spada mobilność edukacyjna i chęć do nauki.

Wykres 57 Struktura wieku uczestników szkoleń w 2022 roku

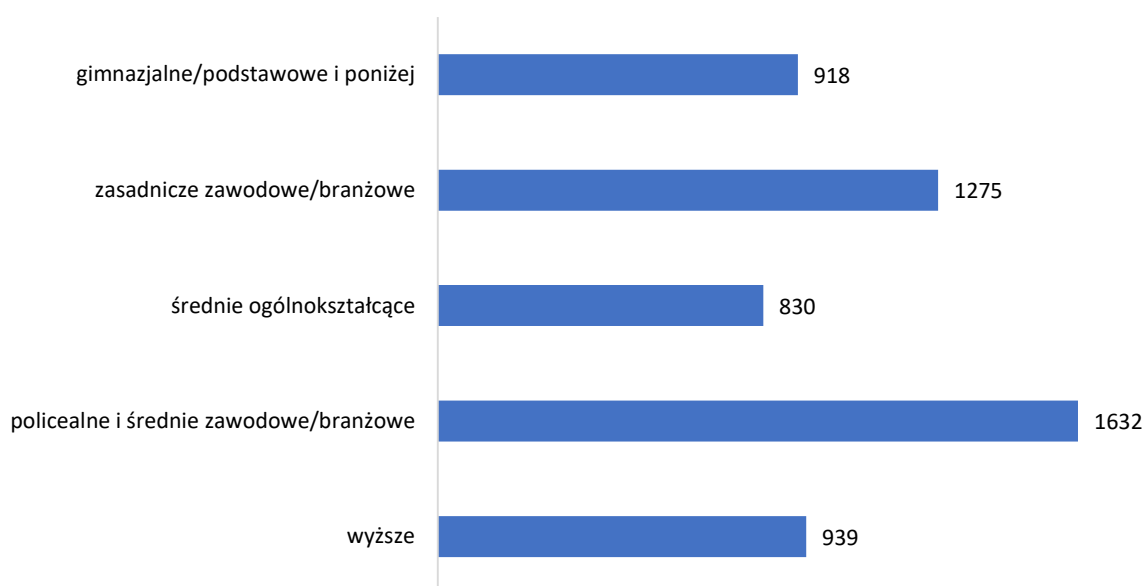

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie sprawozdania MRiPS

Stosunkowo dużą grupę stanowią też osoby w wieku 35 – 44 lat, którym szkolenie pozwala na aktualizację uprawnień, możliwość przekwalifikowania czy nabycie umiejętności aktualnie poszukiwanych na rynku pracy.

Pod względem wykształcenia wśród osób, które ukończyły szkolenie w 2022 roku dominowały osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym/branżowym 29,2%. Drugą grupą osób, która najchętniej korzystała ze szkoleń były osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe 22,8%. Najmniej liczne były grupy osób z wykształceniem gimnazjalnym/podstawowym i poniżej oraz średnim ogólnokształcącym, a więc te, które nie mają zawody pozyskanego w wyniku edukacji formalnej. Należy jednak pamiętać, że osoby z wykształceniem ogólnokształcącym są najmniej liczne w populacji wielkopolskich bezrobotnych (ok.11%), a wśród osób o najniższym poziomie wykształcenia dominują osoby starsze, mniej skłonne do podnoszenia kwalifikacji.

Wykres 58 Osoby bezrobotne, które ukończyły szkolenie w 2022 roku według poziomu wykształcenia

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie sprawozdania MRiPS

Uwzględniając grupy bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy, to wśród uczestników szkoleń w 2022 r. 23,3% stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, 42,5% mieszkańcy obszarów wiejskich, 12,1% osoby powyżej 50 roku życia, a 42,8% osoby do 30 roku życia.

Przedstawiciele urzędów pracy zostali poproszeni o krótką charakterystykę osób, które ubiegają się o wsparcie finansowe uzupełniania kwalifikacji (w formie wskazanego szkolenia, szkolenia grupowego urzędu, bonu szkoleniowego, pożyczki szkoleniowej, studiów podyplomowych lub sfinansowania kosztów egzaminów).

Spśród grona osób, które korzystają z ofert podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez odbycie szkoleń szczególnie wyróżniają się dwie grupy bezrobotnych. Pierwsza z nich to osoby, które nie ukończyły 30 roku życia i chętnie korzystają z różnych form podnoszenia kwalifikacji. Są to osoby zazwyczaj krótkotrwale bezrobotne, zmotywowane i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Osoby w tej grupie najczęściej poszukują szkoleń indywidualnych, a odbycie szkolenia wiąże się z gwarancją przyszłego zatrudnienia lub chęcią założenia działalności gospodarczej. Drugą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne, które są oddalone od rynku pracy. W dużej części przyjmują oni propozycje odbycia szkoleń grupowych, głównie z obawy o utratę statusu osoby bezrobotnej. Wśród uczestników tej

grupy dostrzec można, że w trakcie części lub całości szkolenia przebywają oni na zwolnieniu lekarskim.

Bezrobotni mężczyźni najczęściej są zainteresowani kursami prawa jazdy na samochody ciężarowe oraz uprawniającymi do obsługi wózków widłowych lub innych maszyn i urządzeń – są to kwalifikacje poszukiwane przez pracodawców w wielu powiatach. Kobiety zazwyczaj wybierają szkolenia związane z fryzjerstwem lub kosmetyką i wyrażają chęć założenia własnej działalności gospodarczej w tym zakresie. Część bezrobotnych wyraża chęć zdobycia nowych kwalifikacji w celu zmiany ścieżki zawodowej.

Szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe nie są jedyną formą aktywizacji zawodowej. Obok nich funkcjonują także bony szkoleniowe czy studia podyplomowe. Z tej formy zdobycia kwalifikacji najczęściej korzystają osoby młode, są też oni jedynymi możliwymi odbiorcami bonów szkoleniowych. Osoby długotrwale bezrobotne są bardziej skłonne do podjęcia szkoleń, jeśli zostanie im zaoferowane stypendium szkoleniowe.

Urzędy pracy odnotowały w minionym roku także rezygnacje osób bezrobotnych z odbywanych szkoleń wskazując jednocześnie na powody, które najczęściej podają bezrobotni niechętnie nastawieni wobec szkoleń. Wśród nich są m.in. : brak perspektyw zatrudnienia, problem z dojazdem, opieka nad dzieckiem, nieodpowiedni termin. Ponadto urzędy pracy podkreślają, że szkolenia grupowe wzbudzają niewielkie zainteresowanie i mają problem ze skompletowaniem minimalnej wymaganej liczby uczestników. Jeden z powiatów (kaliskim) wskazał także na brak zainteresowania pożyczkami szkoleniowymi, ze względu na konieczność zwrotu w ratach kosztów szkolenia.

O problemach w pozyskaniu uczestników szkoleń świadczą informacje pozyskane z urzędów pracy na temat rezygnacji ze szkoleń. Rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy⁹ zobowiązuje urzędy do prowadzenia wykazu osób, które odmówiły przyjęcia skierowania na szkolenie, nie podjęły szkolenia lub przerwały szkolenie z własnej winy. Łącznie we wszystkich powiatach w 2022 roku 264 bezrobotnych zrezygnowało z oferowanych szkoleń: 118 odmówiło uczestnictwa, 79 nie podjęło zaplanowanego szkolenia, a 67 przerwało szkolenie w trakcie.

⁹ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy, Dz. U 667

Tabela 16 Liczba bezrobotnych, którzy zrezygnowali ze szkoleń w 2022 roku w poszczególnych powiatach, z podziałem na powód rezygnacji

Powiat	Powód rezygnacji uczestników ze szkolenia			Łącznie
	Odmówiło	Nie podjęło	Przerwało	
chodzieski	19	10	0	29
gostyński	15	0	2	17
kaliski i miasto Kalisz	0	2	9	11
czarnkowsko-trzcianecki	0	0	1	1
krotoszyński	0	1	0	1
kolski	0	2	0	2
leszczyński i m. Leszno	0	1	0	1
grodziski	5	1	1	7
kościański	0	0	1	1
koniński i m. Konin	0	21	2	23
gnieźniński	2	9	31	42
nowotomyski	2	10	1	13
obornicki	0	2	2	4
ostrowski	1	3	1	5
pilski	65	6	1	72
poznański m. Poznań	0	0	9	9
słupecki	0	0	1	1
średzki	7	1	2	10
śremski	1	6	1	8
wągrowiecki	0	0	0	0
wolsztyński	0	0	0	0
wrzesiński	0	1	1	2
złotowski	1	3	1	5
Suma	118	79	67	264

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie ankiety z PUP

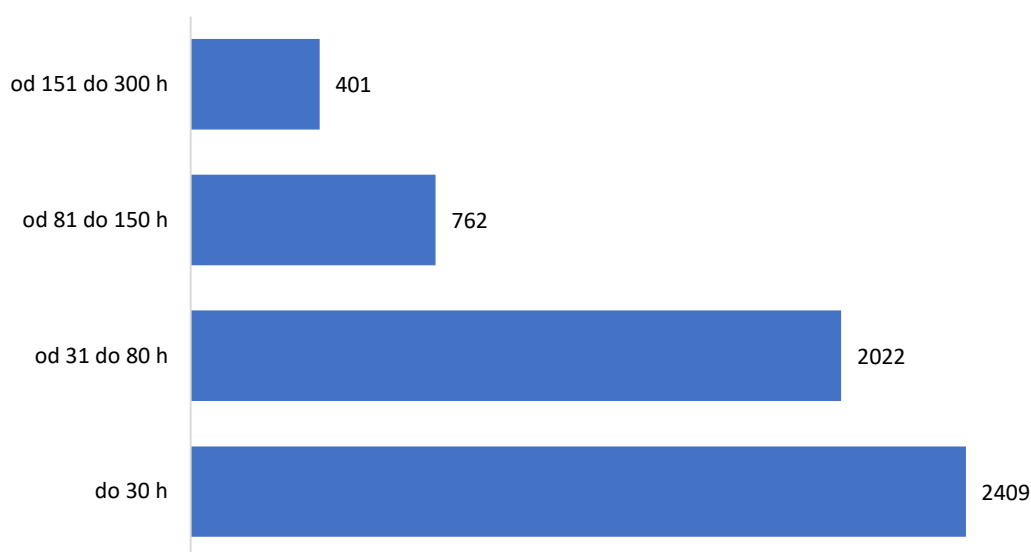
Najwięcej osób bezrobotnych zrezygnowało ze szkoleń w powiecie pilskim (głównie odmowy). W powiatach: kępińskim, jarocińskim, międzychodzkiem, ostrzeszowskim, pleszewskim, rawickim, szamotulskim, tureckim, wągrowieckim oraz wolsztyńskim żadna osoba bezrobotna nie zrezygnowała z odbywanego szkolenia, ani nie odmówiła propozycji udziału w nim. Nie są też znane sposoby i skala składania propozycji szkoleniowych osobom bezrobotnym, a także konsekwencja i zasady w prowadzeniu rejestru odmów

w poszczególnych urzędach. Odmowa udziału w szkoleniu nie musiała jednak zostać odnotowana w rejestrze, jeżeli była ona uzasadniona.

Ogólna charakterystyka szkoleń realizowanych w 2022 roku

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, szkolenie finansowane ze środków Funduszu Pracy może trwać do 6 miesięcy, a w sytuacjach uzasadnionych programem szkolenia w danym zawodzie nie dłużej niż 12 miesięcy; w przypadkach osób bez kwalifikacji zawodowych szkolenie może trwać do 12 miesięcy, a w sytuacjach uzasadnionych programem szkolenia w danym zawodzie nie dłużej niż 24 miesiące. W 2022 roku w województwie wielkopolskim najwięcej osób (43,1% osób, które ukończyło szkolenie) skorzystało ze szkolenia finansowanego za pośrednictwem urzędów pracy (ze środków Funduszu Pracy lub EFS) trwającego do 30 godzin. Wraz z długością kursu, spadała częstość jego zastosowania.

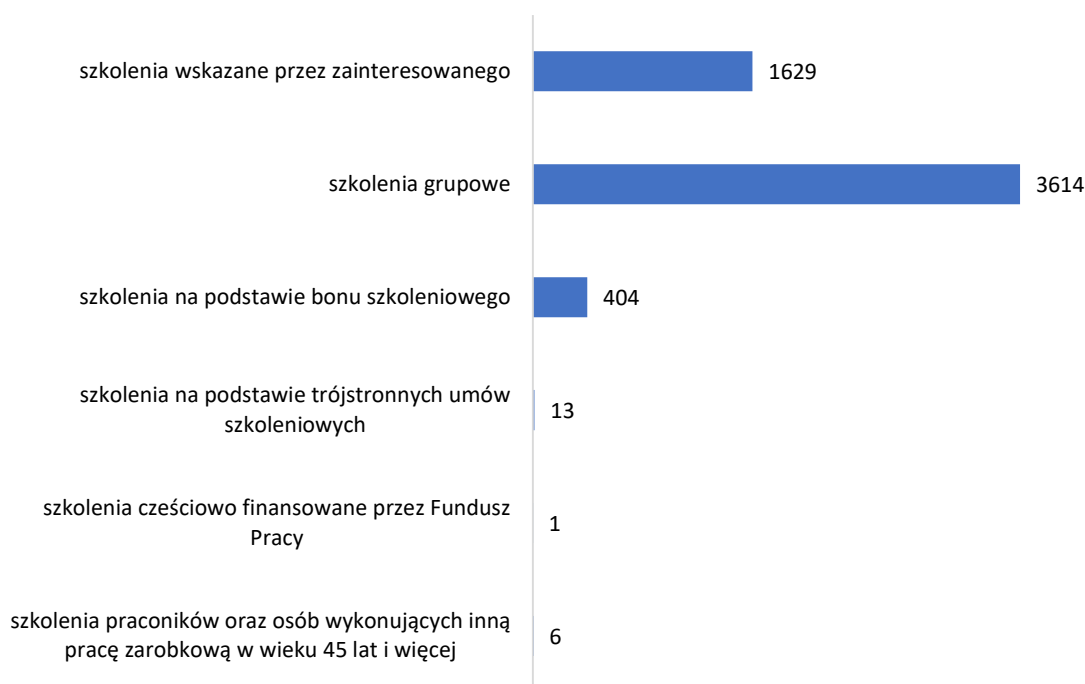
Wykres 59 Liczba uczestników szkoleń w 2022 roku według czasu trwania szkolenia

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie sprawozdania MRiPS

Miniony rok obfitował w szkolenia o charakterze grupowym. Ta formułę wybrało aż 64,6%, tj. 3 614 bezrobotnych Wielkopolan chcących poszerzyć swoje kwalifikacje zawodowe. Stosunkowo dużym zainteresowaniem cieszyły się także szkolenia wskazane przez samego zainteresowanego - z takiego rozwiązania w 2022 roku skorzystało 1 629 osób (29,1%). 404 młode osoby otrzymało bon szkoleniowy. Pozostałe formy szkolenia były stosowane w jednostkowych przypadkach.

Wykres 60 Liczba uczestników szkoleń wg rodzaju szkolenia dostępnego w 2022 r.

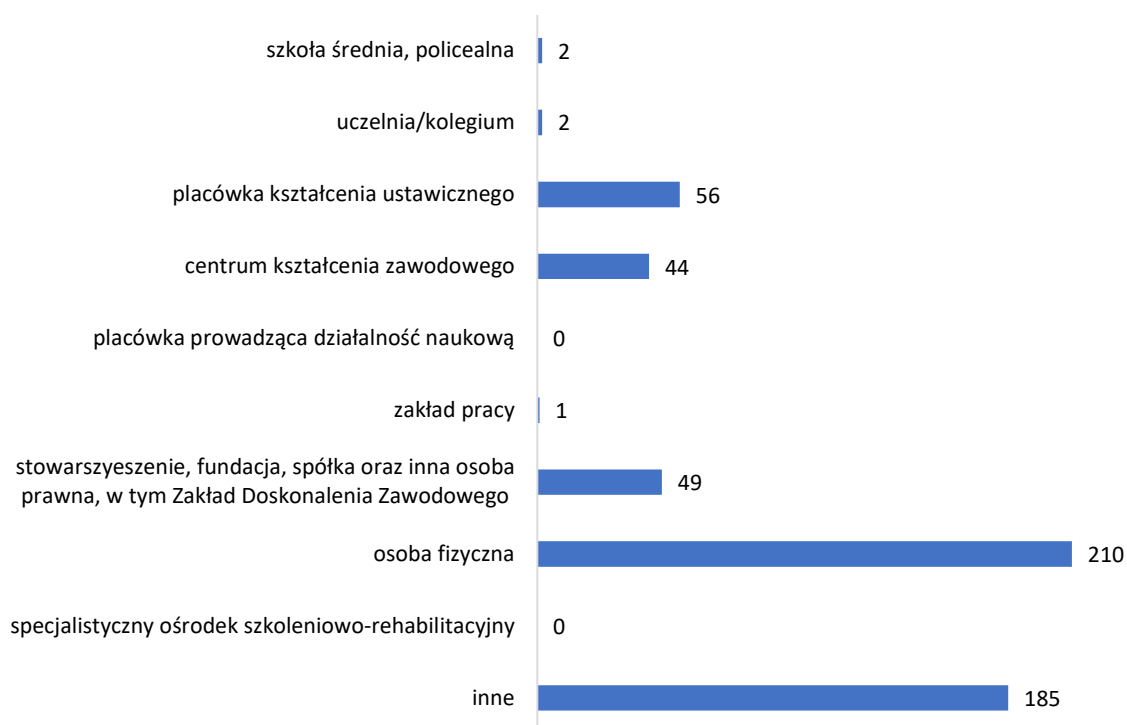

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie sprawozdania MRiPS

Realizacja szkoleń grupowych przez wielkopolskie powiatowe urzędy pracy – kryteria wyboru realizatora, monitoring przebiegu i trudności w realizacji

Urzędy pracy mają możliwość zlecenia szkoleń podmiotom zewnętrznym, tj. instytucjom szkoleniowym. W roku 2022 w województwie wielkopolskim takie instytucje podjęło się organizacji 549 szkoleń. Najwięcej szkoleń (210) przeprowadziły te instytucje, które prowadzone są przez osoby fizyczne, a następnie inne formy działalności, nie wyróżnione w sprawozdawczości MRiPS. Z kolei najmniej szkoleń przeprowadziły uczelnie/kolegia, szkoły średnie i policealne, a także zakłady pracy.

Wykres 61 liczba szkoleń powierzonych podmiotom zewnętrznym w 2022 roku wg typu instytucji szkoleniowej

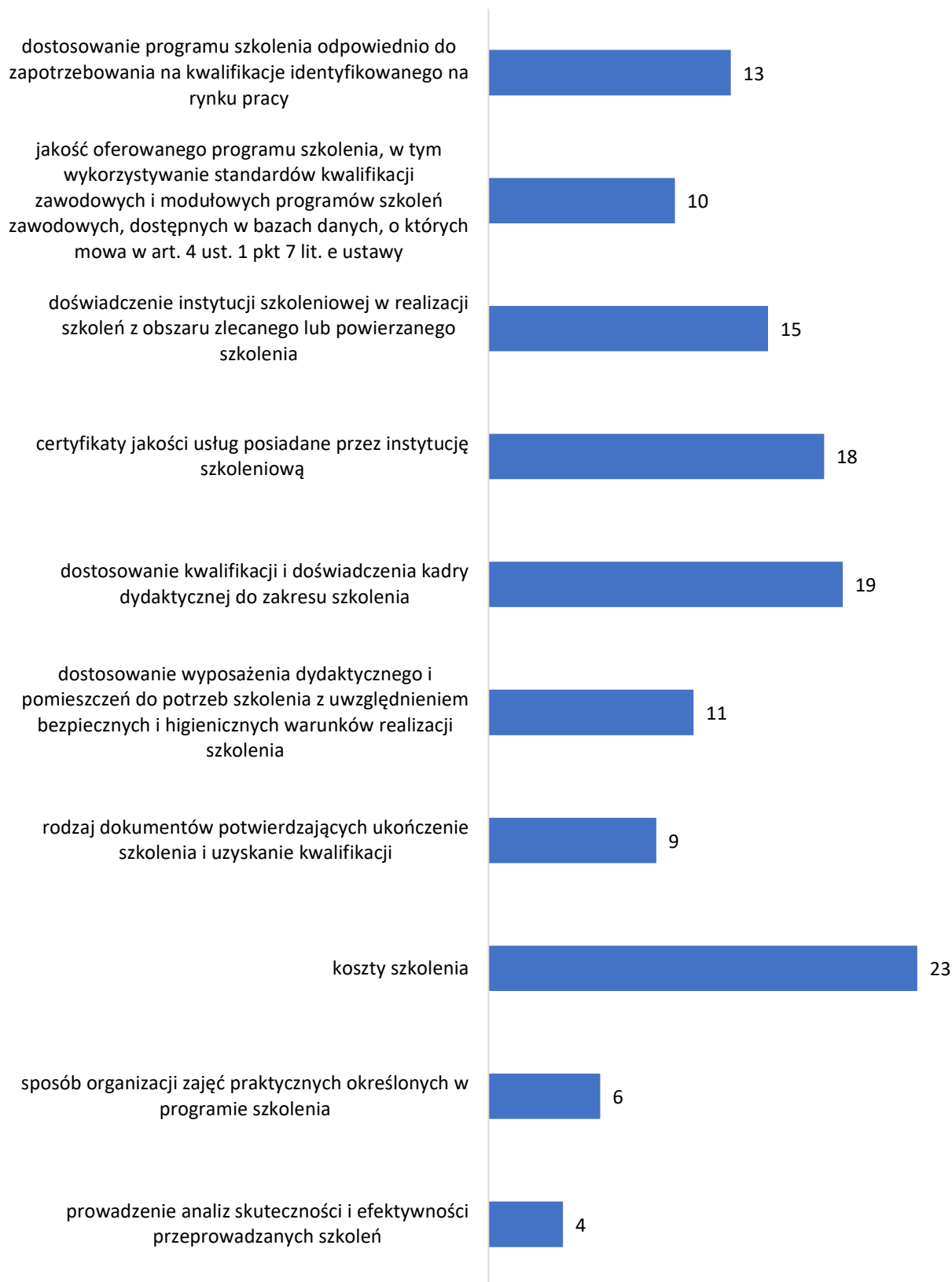
Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie sprawozdania MRiPS

Sposób doboru realizatora szkolenia oraz przebieg tej współpracy był poruszony w ankiecie skierowanej do PUP. 6 urzędów w ostatnich 2 latach nie zrealizowało żadnych szkoleń grupowych powierzanych zewnętrznym organizatorom. Dotyczy to powiatów: kaliskiego z miastem Kaliszem, kępińskiego, międzychodzkiego, ostrzeszowskiego, poznańskiego wraz z miastem Poznaniem, rawickiego.

Drogą rozporządzenia¹⁰ określone zostały kryteria, jakie powinien uwzględniać organizator, tj. PUP, przy wyborze instytucji szkoleniowych. Wielkopolskie urzędy pracy, które realizowały szkolenia grupowe w ostatnich 2 latach, wskazały, które z kryteriów z tego katalogu najczęściej stosują w ramach swojej działalności.

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy (Dz. U. z 2014 r., poz. 667), par.69

Wykres 62 Kryteria wyboru instytucji szkoleniowych najczęściej stosowane przez Powiatowe Urzędy Pracy (wybór od 1 do 6 odpowiedzi) N=25

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie ankiety z PUP

Najczęściej stosowanym kryterium są koszty szkolenia – zostało wybrane przez wszystkie urzędy poza dwoma (jarocińskim i tureckim). Urzędy przywiązują też dużą uwagę do zgodności kwalifikacji i doświadczenia kadry dydaktycznej z zakresem szkolenia, a także do certyfikatów potwierdzających jakość usług świadczonych przez instytucje szkoleniowe. Tylko 4 urzędy (leszczyński, kościański, jarociński i turecki) wymagają, by instytucje szkoleniowe analizowały skuteczność i efektywność prowadzonych szkoleń.

Z uzyskanych informacji spośród 25 powiatów, w 9 nie zdołano zrealizować co najmniej jednego z zaplanowanych na 2022 rok szkoleń grupowych. Łącznie nie zrealizowano 21 szkoleń. Najwięcej, 8 szkoleń, nie zostało zrealizowanych w powiecie złotowskim.

Tabela 17 Liczba niezrealizowanych szkoleń zaplanowanych na 2022 rok przez poszczególne urzędy

Powiat	Liczba niezrealizowanych szkoleń grupowych
złotowski	8
kolski, obornicki	3
ostrowski	2
grodziski, koniński, średzki, śremski, wrzesiński	1

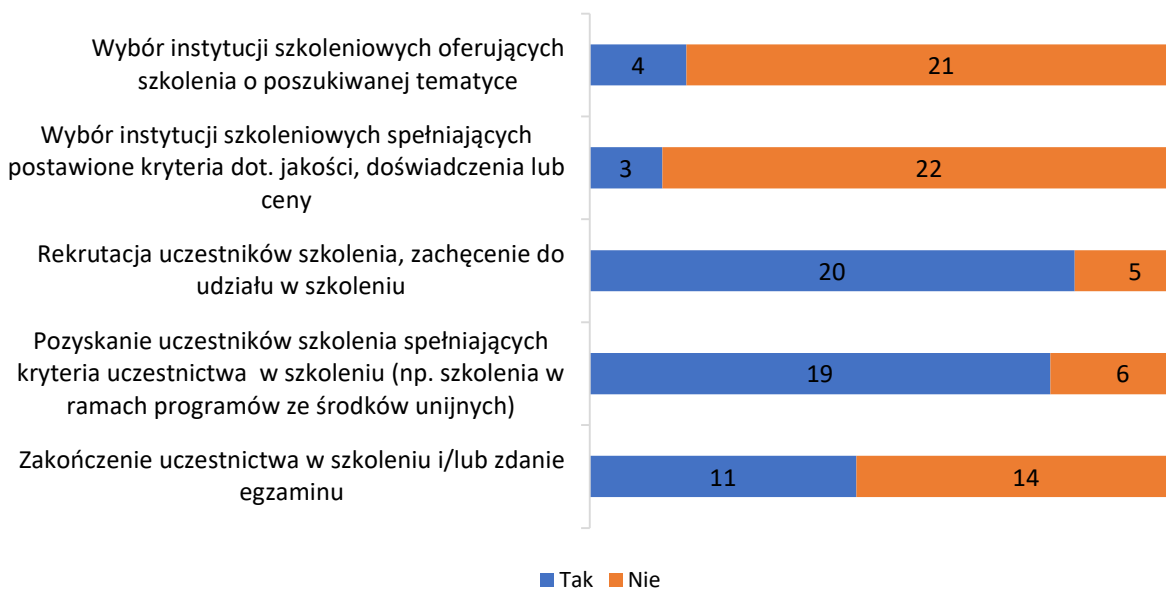
Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie ankiety z PUP

Wśród niezrealizowanych szkoleń najczęściej powtarzają się te, związane z uprawnieniami elektrycznymi lub obsługą maszyn i narzędzi (12 szkoleń we wszystkich 9 urzędach) oraz obsługą komputera i programów komputerowych (4 szkolenia w 2 urzędach). Wśród przyczyn braku realizacji wskazanych szkoleń wymieniano: brak zainteresowania bezrobotnych, zmiana przepisów lub przeznaczenie większej części środków na szkolenia indywidualne, które cieszą się większym zainteresowaniem.

Powiatowe urzędy pracy mają możliwość monitorowania przeprowadzanych przez instytucje szkoleniową powierzonych im szkoleń. Odbywają się one w trzech aspektach: poprzez wizytację zajęć, analizę dokumentacji szkolenia oraz ankietyzację uczestników szkoleń. Wszystkie urzędy dokonywały analizy dokumentacji szkolenia, prowadzonej obligatoryjnie przez instytucję szkoleniową. Monitoring polegał głównie na sprawdzaniu dzienników zajęć i listy obecności. Wszystkie urzędy analizowały ankiety wypełniane przez uczestników szkolenia, po jego zakończeniu. W ankietach badano zadowolenie uczestników i ocenę poziomu szkoleń. W 2022 roku monitoringu szkoleń w formie wizytacji zajęć nie

przeprowadziło 6 wielkopolskich urzędów. Były to urzędy z powiatów: gostyńskiego, kolskiego, konińskiego, obornickiego, ostrowskiego, szamotulskiego.

Wykres 63 Trudności w realizacji szkoleń grupowych w 2022 roku N=25

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie ankiety z PUP

Urzędy realizujące szkolenia grupowe zostały poproszone o wskazanie trudności, jakie ewentualnie napotykały podczas realizacji szkoleń grupowych. Urzędy z powiatów ostrowskiego i złotowskiego wskazały na trudności w każdym z badanych zagadnień. W powiatach kolskim, słupeckim i szamotulskim nie stwierdzono żadnych trudności, w tych powiatach nie było niezrealizowanych szkoleń z planu.

Większość urzędów nie miała problemu z wyborem instytucji oferujących szkolenia w zakresie, na który było zapotrzebowanie. Urzędy te zwróciły uwagę, że na rynku jest duży wybór instytucji szkoleniowych, tematy szkoleń często się powtarzają i zgłaszają się te same, sprawdzone firmy. Trudności w tej kwestii zgłosiły 4 urzędy: kościański (kursy językowe), ostrowski (brak komentarza), wągrowiecki (zdarza się kumulacja szkoleń przeprowadzanych przez różne urzędy w tych samych jednostkach szkoleniowych) i złotowski (brak oferentów w zakresie wybranych szkoleń lub braki formalne w składanych ofertach).

Trudności wynikające z niespełnienia wymagań postawionych instytucjom szkoleniowym wystąpiły w 3 powiatach: ostrowskim, wolsztyńskim i złotowskim. Problemy te miały charakter braków w dokumentacji lub ofercie jednostek szkoleniowych, braku spełnienia

postawionych kryteriów przez wykładowców oraz częstych zmian w harmonogramach szkoleń.

W większości powiatów wystąpiły trudności związane z rekrutacją uczestników. Bezrobotni nie decydują się na szkolenia grupowe ze względu na brak motywacji, problemy z dojazdem, brak możliwości pogodzenia szkoleń z życiem prywatnym, czy też większe zainteresowanie szkoleniami indywidualnymi. Problemy ze skompletowaniem minimalnej liczby uczestników występują mimo promowania szkoleń i oferowania bezrobotnym stypendiów szkoleniowych, czy zwrotów kosztów dojazdu. Wskazywaną przyczyną jest również niskie bezrobocie w niektórych powiatach. Tylko w 5 powiatach (kolskim, konińskim, pleszewskim, słupeckim, szamotulskim) nie dostrzeżono problemów w zakresie rekrutacji.

Wielkopolskie urzędy pracy zauważyły w minionym roku także trudność związaną z pozyskaniem uczestników szkoleń, którzy spełnialiby narzucone kryteria uczestnictwa. PUP w Czarnkowie zauważył, że problemem w przypadku niektórych szkoleń jest brak świadectwa potwierdzającego nabycie umiejętności lub kwalifikacji (dotyczy głównie szkoleń skierowanych do kobiet). Koniński urząd zwrócił uwagę, że zdarza się, że kryteria wymagane do odbycia szkolenia spełniają osoby, które posiadają już kwalifikacje w danej dziedzinie – tym samym osoby chętne, lecz bez kwalifikacji nie przechodzą rekrutacji pomyślnie. PUP w Nowym Tomysłu sygnalizuje, że osoby bezrobotne zainteresowane szkoleniami często nie przechodzą etapu badań lekarskich, kwalifikujących do wykonywania określonego zawodu. Wymagania dotyczące uczestników szkoleń nie stanowiły żadnego problemu w 6 powiatach: chodzieskim, kolskim, pleszewskim, słupeckim, szamotulskim i wrzesińskim.

Trudności wystąpiły także w kwestii związanej z zakończeniem uczestnictwa w szkoleniu i zdaniem egzaminu końcowego. Problem ten stwierdzono w 11 powiatach. Uczestnicy są często nieobecni na zajęciach, przerywają szkolenia lub nie podchodzą do egzaminu. W przypadku nie zdania egzaminu bezrobotni nie decydują się na jego powtórzenie, gdyż wymaga to wkładu finansowego.

Według ankiety zrealizowanej w maju 2023 roku powiatowe urzędy pracy na ten rok mają ujęte w planach szkoleń 65 szkoleń grupowych, które miałyby objąć 1197 osób. W 11 urzędach nie zaplanowano jeszcze żadnych szkoleń grupowych zewnętrznych na ten rok. Najwięcej szkoleń tego typu zaplanował do momentu przeprowadzenia badania PUP

w Środzie Wielkopolskiej (10), a największą liczbę uczestników zadeklarował PUP w Poznaniu (575). Szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, realizowane przez powiatowe urzędy pracy zostały ujęte w planach 3 urzędów (czarnkowsko-trzcianeckim, kościańskim i wągrowieckim).

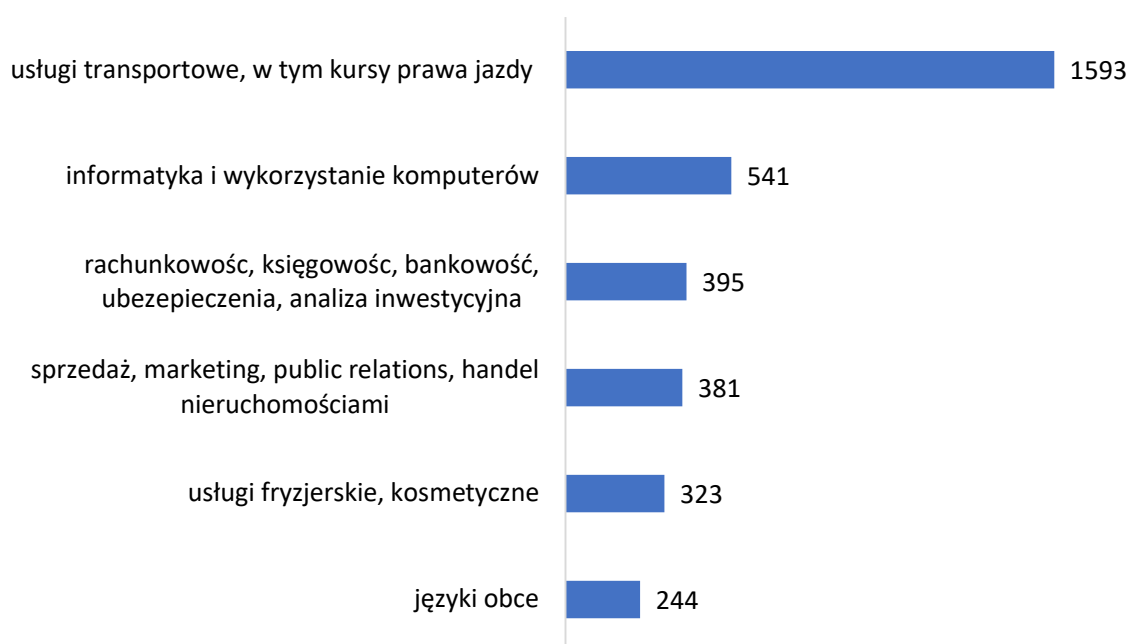
Obszary zawodowe szkoleń w 2022 roku

W minionym roku mieszkańcy Wielkopolski mieli bardzo szeroki wachlarz specjalistycznych szkoleń grupowych i indywidualnych dających im nowe kwalifikacje zawodowe. W katalogu oferowanej tematyki szkoleń na potrzeby sprawozdawcze można znaleźć takie jak: rozwój osobowościowy i kariery zawodowej, sprzedaż, marketing, public relations, prace sekretarskie i biurowe, architektura i budownictwo, opieka społeczna, usługi gastronomiczne oraz wiele innych. Oferta szkoleniowa jest oparta na analizie kwalifikacji i umiejętności zawodowe, na które istnieje zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy, ale także może być odpowiedzią na indywidualne, uzasadnione potrzeby osób bezrobotnych.

Z posiadanych danych wynika, że najwięcej osób zostało przeszkolonych w minionym roku z zakresu usług transportowych, w tym odbyło kurs prawa jazdy. Na ten rodzaj podniesienia swoich kwalifikacji zawodowych zdecydowało się aż 1 593 osób, tj. 28,5% wszystkich osób, które ukończyły szkolenia w 2022 roku. Drugą najchętniej wybieraną grupą szkoleń były te związane z informatyką i wykorzystaniem komputerów – 541 uczestników szkoleń.

Kwalifikacje zawodowe związane z rachunkowością, księgowością, bankowością, ubezpieczeniami oraz analizą finansową postanowiło uzyskać 395 bezrobotnych Wielkopolan.

Wykres 64 Najpopularniejsze obszary szkoleń zawodowych w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie sprawozdania MRIPS

Na drugim końcu zestawienia popularności obszarów szkoleniowych znajdują się te, które były rozwijane przez pojedyncze osoby. Ze szkoleń nauczycieli i z zakresu nauki o kształceniu skorzystało zaledwie osiem osób, ze szkolenia w obszarze rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa cztery, zaś po 2 szkolenia odbyły się z dziedziny weterynarii oraz ochrony własności i osób. Po jednym uczestniku skorzystało ze szkolenia z usług stolarskich szklarskich, szkolenia BHP i nauki poszukiwania pracy. Były to zapewne te szkolenia, które odpowiadały na indywidualne potrzeby tych bezrobotnych i uzupełniały posiadany przez nie profil kompetencyjny. Możliwość skorzystania, po uzasadnieniu, z różnych szkoleń, dopasowanych do potrzeb klientów urzędów pracy, pozwala na zapewnienie rozwoju zawodowego szytego na miarę nie tylko potrzeb rynku pracy, ale także indywidualnych predyspozycji.

Poszczególne obszary szkoleń cechowała także różna efektywność, w postaci liczby osób podejmujących zatrudnienie po zakończonym kursie. Największy odsetek osób, który znalazł zatrudnienie wśród wszystkich uczestników danego typu szkolenia, dotyczył szkoleń z zakresu usług transportowych, w tym kursu prawa jazdy - 52,5% uczestników (837 osób), szkoleń związanych z rachunkowością, księgowością, bankowością, ubezpieczeniami i analizą

inwestycyjną – 46,8% (185 osób) oraz kursów z usług fryzjerskich, kosmetycznych - 37,5% (121 osób).

Tabela 18 Skala efektywności szkoleń w 6 najpopularniejszych obszarach ze względu na tematykę

Tematyka szkoleń	Uczestnicy, którzy podjęli pracę	Udział osób podejmujących pracę po szkoleniu, w ogólnej liczbie osób które ukończyły szkolenie z tej tematyki
języki obce	65	26,6%
sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	103	27,0%
rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	185	46,8%
informatyka i wykorzystanie komputerów	153	28,9%
usługi fryzjerskie, kosmetyczne	121	37,5 %
usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy	837	52,5%

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie sprawozdania MRiPS

Działalność instytucji szkoleniowych wpisanych do Rejestru Instytucji Szkoleniowych

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 735) nakłada na samorzady województw obowiązek prowadzenia Rejestru Instytucji Szkoleniowych. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu prowadzi RIS dla jednostek szkolących osoby bezrobotne i poszukujące zatrudnienia, których siedziba znajduje się w województwie wielkopolskim.

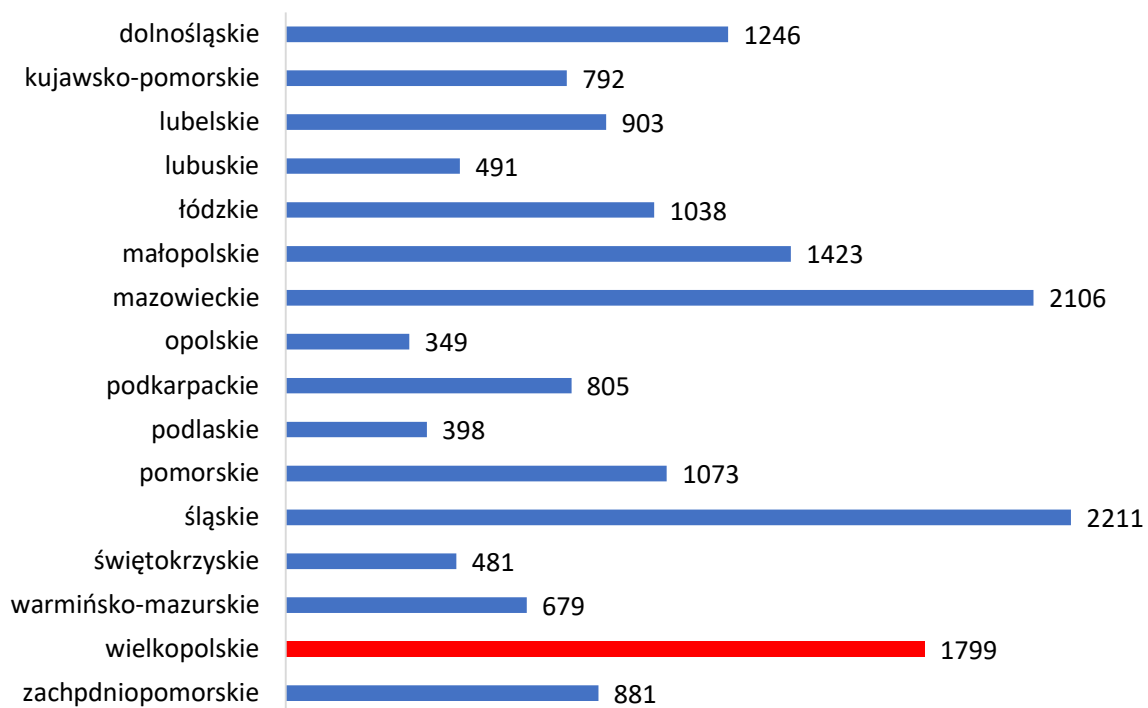
Rejestr pełni różne funkcje, do najważniejszych możemy zaliczyć m.in.: umożliwienie osobom zainteresowanym na lepszą orientację na rynku usług szkoleniowych, ułatwienie publicznym służbom zatrudnienia znalezienie wykonawców szkoleń, upowszechnienie oferty szkoleniowej oraz zwiększenie jej dostępności. Niezmiernie dużą zaletą RIS jest jego powszechność oraz bezpłatny dostęp do informacji. W rejestrze ujęte są informacje o instytucjach szkoleniowych, zgodnie z dokonanym przez podmiot wpisem, takie jak:

- dane kontaktowe,
- obszar i tematyka prowadzonych szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych,
- posiadane certyfikaty i akredytacje, metody oceny jakości szkoleń
- kadra dydaktyczna i baza lokalowa z wyposażeniem,
- liczba uczestników objętych szkoleniem lub przygotowaniem zawodowym dorosłych.

Ogólna charakterystyka wielkopolskich instytucji szkoleniowych

W roku 2022 w skali ogólnopolskiej w RIS funkcjonowało 16 675 instytucji szkoleniowych, które oferowały szkolenia dla osób chcących podnieść swoje kwalifikacje.

Wykres 65 Liczba instytucji szkoleniowych wpisanych do RIS w województwach w roku 2022

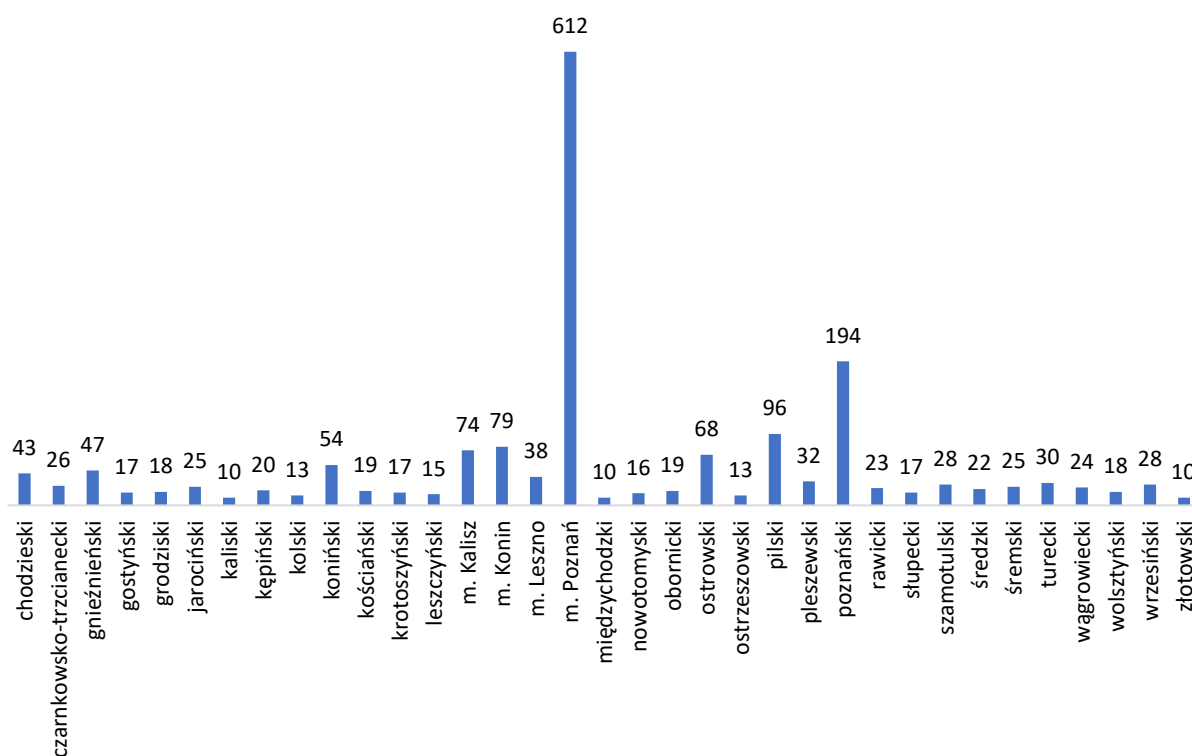
Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie danych z systemu STOR

Najwięcej instytucji szkoleniowych działało w województwie śląskim (2 211), zaś najmniej w opolskim (349). Wielkopolska na tle pozostałych województw uplasowała się pod tym względem na 3. miejscu. W naszym regionie w minionym roku ze względu na lokalizację siedziby zarejestrowanych było 1 799 instytucji oferujących szkolenia dla bezrobotnych i osób poszukujących zatrudnienia, czyli 10,8% wszystkich w kraju. Należy przy tym pamiętać,

że działalność tych instytucji nie ma charakteru regionalnego i mogą szkolić zainteresowanych w różnych regionach.

Analizując rozkład instytucji szkoleniowych zarejestrowanych w RIS ze względu na powiat, w którym jest siedziba danej jednostki szkoleniowej, wyraźnie widoczna jest dominacja aglomeracji poznańskiej (M. Poznań 612 i powiat poznański 194). Koncentracja podmiotów szkoleniowych w tym obszarze związana może być z większym zapotrzebowaniem na kształcenie w dużych ośrodkach, a także z dostępnością kadry dydaktycznej.

Wykres 66 Liczba podmiotów wpisanych do RIS w 2022 roku według lokalizacji siedziby – powiatów województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie danych z systemu STOR

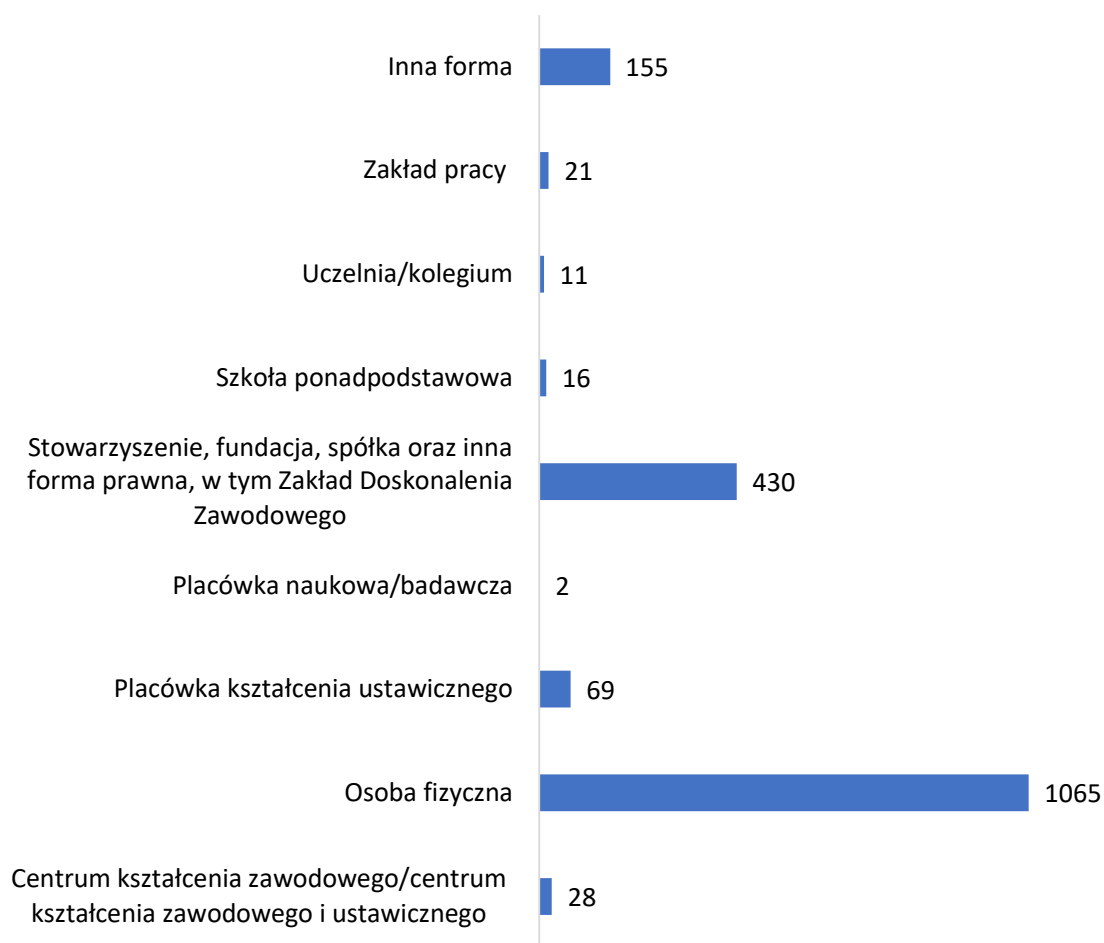
Natomiast najmniejszą liczbę zarejestrowanych instytucji (zaledwie 10) można odnotować w powiatach: złotowskim, międzychodzkiem oraz kaliskim. Stosunkowo duża liczba podmiotów związana jest z regionem konińskim (łącznie 133): w powiecie konińskim funkcjonowało 54 zgłoszonych do RIS instytucji, zaś w samym mieście Konin aż 79. Nie jest zaskoczeniem, że w przypadku miast na prawach powiatu koncentracja instytucji oferujących

szkolenia jest wyższa niż w przypadku mniejszych ośrodków. Należy jednak pamiętać, że rozkład na powiaty oparty jest o adres siedziby instytucji, natomiast ich działalność i oferta mogą wykraczać obszar powiatu czy nawet regionu.

Wśród podmiotów zgłoszonych do RIS w skali kraju dominują niepubliczne instytucje szkoleniowe (96,6%). Nie inaczej jest w województwie wielkopolskim, gdzie niepubliczne instytucje szkoleniowe stanowią 94,3% wszystkich zarejestrowanych. W roku 2022 w rejestrze znajdowało się tylko 103 wielkopolskich instytucji szkoleniowych o charakterze publicznym, choć w skali kraju był to i tak najwyższy ich odsetek.

Funkcjonujące w Wielkopolsce instytucje szkolące posiadają zróżnicowane formy organizacyjne. Wpis do RIS najczęściej posiadały w minionym roku osoby fizyczne. W rejestrze prowadzonym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu stanowiły one 59,2% ogółu, co jest zbliżone do sytuacji w kraju (60,2% wszystkich instytucji w RIS w kraju to osoby fizyczne).

Wykres 67 Formy organizacyjne wielkopolskich instytucji szkoleniowych

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie danych z systemu STOR

Drugą co do liczebności (430 instytucji) form organizacyjnych w regionie stanowią stowarzyszenia, fundacje oraz inne formy prawne, w tym Zakłady Doskonalenia Zawodowego. Niewielką część stanowią szkoły ponadpodstawowe oraz placówki naukowe/badawcze – odpowiednio: 16 i 11 instytucji. 155 podmiotów wskazało na inną formę organizacyjną prowadzonej przez siebie instytucji szkoleniowej.

Tabela 19 Charakterystyka instytucji szkoleniowych w RIS pod względem prowadzenia badania efektywności szkoleń, realizacji egzaminów końcowych oraz korzystania z publicznych źródeł finansowania szkoleń w 2022 roku w układzie wojewódzkim

Województwo	Liczba instytucji szkoleniowych	Udział instytucji:			
		prowadzących badanie jakości/ efektywności prowadzonych szkoleń	przeprowadzających egzamin końcowy po zrealizowanym szkoleniu	szkolących bezrobotnych na zlecenie urzędu pracy	oferujących szkolenia finansowane ze środków EFS
dolnośląskie	1246	86,0%	62,1%	14,8%	28,1%
kujawsko – pomorskie	792	80,9%	62,5%	20,1%	30,4%
lubelskie	903	85,7%	70,0%	16,1%	32,3%
lubuskie	491	80,7%	67,4%	16,7%	28,5%
łódzkie	1038	79,9%	62,9%	15,5%	30,1%
małopolskie	1423	86,3%	62,5%	17,1%	32,3%
mazowieckie	2106	86,2%	63,3%	21,1%	23,5%
opolskie	349	80,5%	67,3%	18,1%	4,0%
podkarpackie	805	87,3%	71,6%	14,9%	37,6%
podlaskie	398	81,7%	65,1%	21,9%	30,9%
pomorskie	1073	83,3%	64,5%	17,1%	9,9%
śląskie	2211	85,8%	63,3%	19,1%	25,0%
świętokrzyskie	481	79,2%	72,6%	18,1%	35,1%
warmińsko – mazurskie	679	83,7%	60,4%	14,9%	33,3%
wielkopolskie	1799	85,3%	63,0%	15,8%	31,7%
zachodniopomorskie	881	81,4%	64,1%	17,4%	31,3%
RAZEM	16675	84,3%	64,3%	17,5%	27,8%

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu na podstawie danych z systemu STOR

W województwie wielkopolskim aż 85,3% instytucji szkoleniowych przeprowadza badanie jakości/efektywności prowadzonych przez siebie szkoleń, a 63% wielkopolskich instytucji przeprowadza egzamin końcowy po zrealizowanym szkoleniu

RIS zawiera informację, czy dana instytucja realizowała szkolenie na zlecenie PUP oraz czy realizowała szkolenie finansowane ze środków EFS. W skali kraju współpracę z urzędami pracy podjęło w minionym roku 2 919 zarejestrowanych instytucji. W samej Wielkopolsce na

ten rodzaj współpracy zdecydowało się natomiast 285 podmiotów, czyli 15,8% instytucji. Więcej instytucji podjęło taką współpracę tylko w województwie mazowieckim (444) oraz w śląskim (422), niemniej udział podmiotów prowadzących taką działalność w ogóle zarejestrowanych w Wielkopolsce na tle innych regionów jest jednym z najniższych w kraju. Z kolei liczba instytucji oferujących szkolenia, które współfinansowane są ze środków EFS, w województwie wielkopolskim wyniosła 571, co stanowi 12,3% wszystkich tego rodzaju podmiotów w skali ogólnopolskiej (4 629 podmiotów realizowało tego typu szkolenia). Co trzecia instytucja wpisana do wielkopolskiego RIS korzysta ze środków EFS, a udział ten jest wyższy niż w ogóle dla kraju.

Charakterystyka szkoleń przeprowadzanych przez podmioty z RIS

Ogółem rok 2022 w skali całego kraju obfitował w 160.067 szkolenia przeprowadzone przez wpisane do rejestru instytucje szkoleniowe, z czego instytucje związane z Wielkopolską zrealizowały 14.603 szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe. Stanowiło to 9,1% wszystkich przeprowadzonych szkoleń w kraju odnotowanych w RIS.

Tabela 20 Najpopularniejsza tematyka przeprowadzonych szkoleń realizowanych przez instytucje wpisane do RIS w 2022 r. w województwie wielkopolskim i w kraju

Tematyka szkoleń	Udział % w Polsce	Udział % w Wielkopolsce
Rozwój osobowości i kariery zawodowej	13,7%	9,1%
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	13,7%	15,3%
Inne obszary szkoleń	10,8%	5,4%
Usługi transportowe, w tym: kursy prawa jazdy	7,6%	9,3%
Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	6,1%	5,3%
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	5,5%	4,6%
Informatyka i wykorzystanie komputerów	5,1%	7,9%
Zarządzanie i administrowanie	5,0%	6,1%
Opieka zdrowotna	4,5%	4,7%
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	3,7%	3,6%
Języki obce	3,1%	3,6%
Pozostałe usługi	2,7%	1,2%
Technika i handel artykułami technicznymi, w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa, i konserwacja pojazdów	2,7%	4,6%

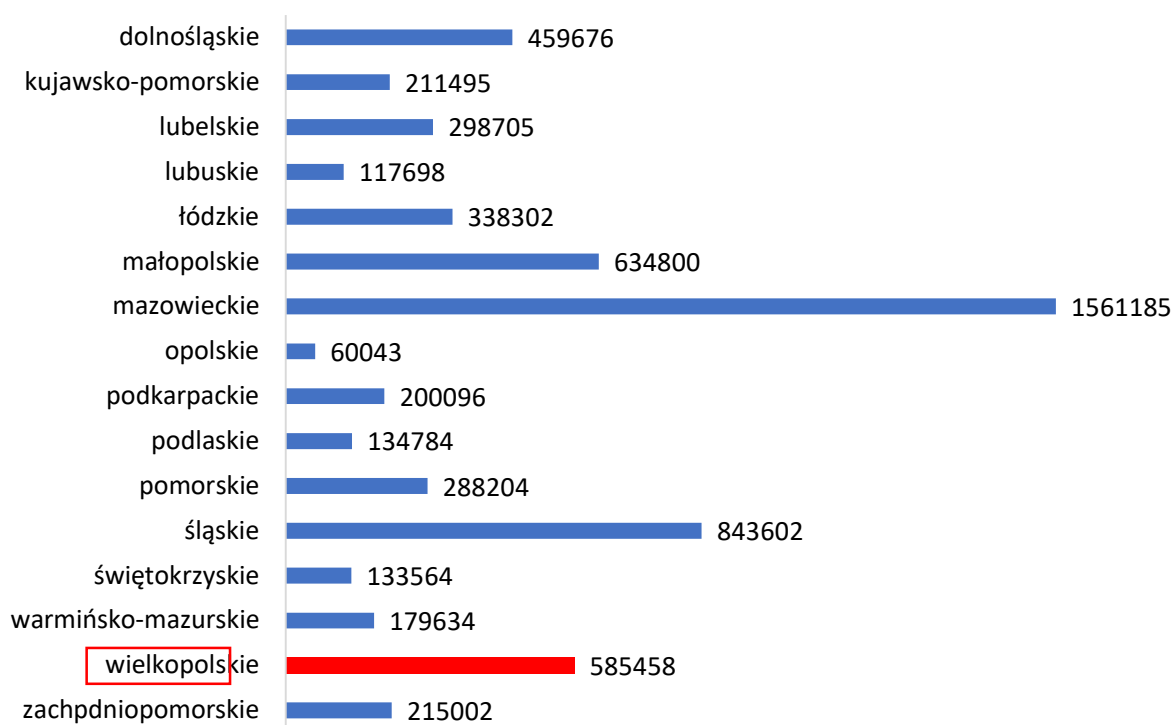
Tematyka szkoleń	Udział % w Polsce	Udział % w Wielkopolsce
BHP	2,6%	2,5%
Opieka społeczna, w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat	2,2%	1,8%

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu

Wielkopolskie instytucje szkoleniowe na tle kraju przeprowadzają stosunkowo częściej szkolenia z zakresu usług fryzjerskich, kosmetycznych, usług transportowych (w tym kursów prawa jazdy), informatyki i wykorzystania komputerów, zarządzania i administrowania oraz techniki i handlu artykułami technicznymi (w tym: z zakresu mechaniki, metalurgii, energetyki, elektroniki, telekomunikacji, miernictwa, naprawy i konserwacji pojazdów). Na podobnym poziomie realizowane są szkolenia związane z opieką zdrowotną, rachunkowością, księgowością, bankowością, ubezpieczeniami i analizą inwestycyjną, językami obcymi czy BHP. Natomiast, w Wielkopolsce rzadziej realizuje się szkolenia związanych z opieką społeczną (w tym: nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi oraz wolontariat), sprzedażą, marketingiem, public relations, handlem nieruchomościami, szkoleniem nauczycieli i nauką o kształceniu. Mniej szkoleń realizowanych jest także w kategorii innych obszarów szkoleń.

Wielkopolska znajduje się w czołówce województw pod względem liczby osób, które wzięły udział w szkoleniach oferowanych przez podmioty z RIS. Liczba osób biorących udział w szkoleniach organizowanych przez instytucje szkoleniowe z naszego regionu w 2022 roku wyniosła 585 458. Taki wynik plasuje nasze województwo na 4 miejscu w kraju. Wyprzedzają nas jedynie województwa: małopolskie, śląskie, a także lider - województwo mazowieckie. W skali całego kraju odnotowano aż 6 262 248 uczestników.

Wykres 68 Liczba uczestników szkoleń według RIS w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne WUP w Poznaniu

Wśród uczestników szkoleń realizowanych przez wielkopolskie instytucje szkoleniowe w 2022 roku można wyróżnić:

- 8 602 osoby biorące udział w szkoleniach zorganizowanych na zlecenie powiatowego urzędu pracy, co stanowi 1,47% wszystkich uczestników szkoleń. Szkolenia te skierowane były do wąskiego grona odbiorców (bezrobotnych i poszukujących pracy)
- 8 742 osoby, które w instytucji szkoleniowej organizującej zajęcia ukończyły egzamin pozwalający na uzyskanie dokumentów poświadczających przyuczenie do konkretnego zawodu. Posiadanie takowych dokumentów w dużym stopniu ułatwi osobom poszukującym zatrudnienia na jego znalezienie.
- 37 061 absolwentów, którym udzielono pomocy polegającej na informowaniu o sytuacji na rynku pracy i zapotrzebowaniu na kwalifikacje (6,3% wszystkich uczestników szkoleń realizowanych przez analizowane instytucje). Nie jest to zatem powszechna praktyka i prawdopodobnie odbywa się tylko w jednostkach

kompleksowo wspierających kształcenie ustawiczne i rozwój zawodowy bądź jako element kompleksowego programu wspierającego osoby rozwijające się zawodowo.

8 932 osoby korzystające z usług instytucji szkoleniowych z Wielkopolski brało udział w przygotowaniu zawodowym osób dorosłych, czyli w aktywizacji zawodowej polegającej na praktycznej nauce zawodu bądź też przyuczeniu do pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Realizowane to jest według programu, który obejmuje nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej. Ujęte w rejestrze instytucje prowadziły przygotowanie do zawodu w dwóch wspomnianych formach: praktycznej nauki zawodu oraz przyuczenia do pracy¹¹. W roku 2022 instytucje szkoleniowe zdecydowanie częściej dokonywały praktycznej nauki zawodu - z tej formy nauki skorzystało w Wielkopolsce 5 786 osób dorosłych (64,8% objętych przygotowaniem zawodowym).

Podsumowanie

W minionym roku, podobnie jak w latach wcześniejszych wielkopolskie instytucje szkoleniowe oferowały szkolenia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Instytucje wpisane do Rejestru Instytucji Szkoleniowych (RIS) uzyskiwały zlecenia finansowe ze środków publicznych na prowadzenie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe. Podkreślić należy, że z usług szkoleniowych skorzystać można na dwa sposoby. Pierwszy z nich to szkolenia realizowane przez podmioty na zlecenie powiatowych urzędów pracy, natomiast drugi to możliwość skorzystania z odbycia szkolenia bezpośrednio w instytucji wpisanej do RIS. Dokonując podsumowania stwierdzić należy, że rok 2022 pod względem sytuacji szkoleniowej na rynku pracy aktywny.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat w minionym roku zaobserwowano największe zainteresowanie rozpoczęciem szkolenia, które organizowane były przez wielkopolskie urzędy pracy. Po ustaniu pandemii COVID-19 rynek szkoleniowy powrócił do swych wcześniejszych ram pod względem przeprowadzania szkoleń. W województwie wielkopolskim aż 44,1% uczestników, którzy ukończyli kurs podjęło pracę jeszcze w trakcie trwania szkolenia lub do 3 miesięcy po jego ukończeniu. Częściej z ofert szkoleniowych

¹¹ Praktyczna nauka zawodu ma na celu przygotowanie do pracy w charakterze wykwalifikowanego pracownika i obejmuje naukę u pracodawcy oraz doksztalcanie teoretyczne. Natomiast przyuczenie do pracy może dotyczyć wybranych prac związanych z nauką zawodu. Praktyczna nauka zawodu trwa znacznie dłużej niż przyuczenie do pracy.

w minionym roku korzystali mężczyźni niż kobiety, najczęściej osoby z wykształceniem policealnym lub średnim zawodowym czy branżowym, a najczęstszą wybieraną formą były szkolenia grupowe. Bezrobotni Wielkopolskie w 2022 roku najczęściej podnosili swoje kwalifikacje w ramach szkoleń z zakresu usług transportowych (w tym kursów prawa jazdy) oraz informatyki i wykorzystywania komputerów. Absolwenci kursów z branży transportowej stanowią także grupę osób, które najczęściej podejmowały pracę krótko po szkoleniu.

Województwo wielkopolskie na tle pozostałych województw plasuje się w czołówce pod względem liczby wpisanych instytucji szkoleniowych do RIS. Wielkopolskie instytucje oferujące szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych w zdecydowanej większości prowadzone są przez osoby fizyczne, duża część stanowią także te instytucje, które działają jako fundacje czy stowarzyszenia. Co trzecia zaangażowana jest w realizację szkoleń współfinansowanych z EFS.

Publiczne służby zatrudnienia posiadają możliwości i doświadczenie w wspieraniu osób chcących uzupełnić lub podnieść swoje kwalifikacje zawodowe. Także zaplecze instytucji szkoleniowych w regionie jest rozbudowane i oferujące szeroką ofertę szkoleń.

Dobory instytucji realizujących szkolenia grupowe, ale także indywidualne, ze środków będących w dyspozycji urzędów pracy realizowane są z zachowaniem zasad konkurencyjności i jakości świadczonych usług. Warunkiem skorzystania z tej pomocy jest jednak posiadanie statusu osoby bezrobotnej. Przy niskim poziomie bezrobocia oraz dobrej sytuacji na rynku pracy osoby tracące zatrudnienie szybko podejmują kolejną pracę bez wsparcia urzędu, przez co też nie mają możliwości skorzystania ze szkolenia finansowanego z FP. Ze względów finansowych nawet osoby, które byłyby skłonne do przekwalifikowania, preferują podjęcie zatrudnienia niż udział w szkoleniu. Z kolei wśród osób bezrobotnych, wśród których coraz większą część stanowią długotrwale bezrobotni, coraz trudniej znaleźć osoby zainteresowane szkoleniami, które wynikają z potrzeb pracodawców. Przeszkadza tutaj m.in. niechęć do szkolenia, problemy zdrowotne, brak dyspozycyjność.